

32006R1083

31.7.2006.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 210/25

**UREDBA VIJEĆA (EZ) br. 1083/2006****od 11. srpnja 2006.****o utvrđivanju općih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu i Kohezijskom fondu i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1260/1999**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 161.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir suglasnost Europskog parlamenta <sup>(1)</sup>,uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora <sup>(2)</sup>,uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija <sup>(3)</sup>,uzimajući u obzir mišljenje Revizorskog suda <sup>(4)</sup>,

budući da:

- (1) Članak 158. Ugovora predviđa da, u svrhu jačanja gospodarske i socijalne kohezije, Zajednica treba nastojati smanjiti razlike na razini razvoja različitih regija i zaostalost regija ili otoka u najnepovoljnijem položaju, uključujući ruralna područja. Članak 159. Ugovora zahtijeva da se ovo djelovanje podupire kroz strukturne fondove, Europsku investicijsku banku (EIB) i druge postojeće financijske instrumente.
- (2) Kohezijska politika trebala bi doprinijeti povećanju rasta, konkurentnosti i zapošljavanja uključivanjem prioriteta Zajednice za održivi razvoj kako je definirano na Europskom vijeću od 23. i 24. ožujka 2000. u Lisabonu i na Europskom vijeću od 15. i 16. ožujka 2001. u Göteborgu.
- (3) Gospodarske, socijalne i teritorijalne nejednakosti na regionalnoj i na nacionalnoj razini su se u proširenoj Europskoj uniji povećale. Stoga je potrebno diljem Zajednice pojačati djelovanja za veću konvergenciju, konkurentnost i zapošljavanje.
- (4) Povećanje broja kopnenih i morskih granica Zajednice i proširenje njezina područja znači da bi trebalo povećati dodane vrijednosti prekogranične, transnacionalne i međuregionalne suradnje.

(5) Kohezijski je fond potrebno uključiti u programiranje strukturne pomoći radi bolje usklađenosti intervencija različitih fondova.

(6) Trebalo bi točno odrediti ulogu instrumenata koji pružaju potporu za ruralni razvoj, to jest ulogu Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj sukladno Uredbi Vijeća (EZ) br. 1698/2005 od 20. rujna 2005. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) <sup>(5)</sup>, i za područje ribarstva, to jest, Europskog fonda za ribarstvo (EFR). Navedene instrumente trebalo bi uključiti u instrumente u okviru zajedničke poljoprivredne politike i zajedničke ribarstvene politike te ih uskladiti s onima u okviru kohezijske politike.

(7) Fondovi koji pružaju pomoć u okviru kohezijske politike su stoga ograničeni na Europski fond za regionalni razvoj (EFRR), Europski socijalni fond (ESF) i Kohezijski fond. Potrebno je utvrditi pravila za svaki fond u okviru provedbenih propisa koji se donose u skladu s člancima 148., 161. i 162. Ugovora.

(8) Prema članku 55. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1260/1999 od 21. lipnja 1999. o utvrđivanju općih odredaba o strukturnim fondovima <sup>(6)</sup>, Vijeće treba preispitati navedenu Uredbu na osnovi prijedloga Komisije najkasnije do 31. prosinca 2006. Radi provedbe reforme fondova, koju predlaže ova Uredba, trebalo bi staviti izvan snage Uredbu Vijeća (EZ) br. 1260/1999.

(9) Da bi se povećala dodana vrijednost kohezijske politike Zajednice potrebno je usredotočiti i pojednostaviti rad strukturnih fondova i Kohezijskog fonda te bi u skladu s tim trebalo ponovno odrediti ciljeve iz Uredbe (EZ) br. 1260/1999 u smislu postizanja konvergencije država članica i regija, regionalne konkurentnosti i zapošljavanja te europske teritorijalne suradnje.

(10) U okviru navedena tri cilja trebali bi na odgovarajući način u obzir uzeti gospodarska i socijalna te teritorijalna obilježja.

(11) Najudaljenije regije trebale bi imati koristi od posebnih mjera i dodatnog financiranja kako bi se nadoknadila ograničenja koja su posljedica čimbenika iz članka 299. stavka 2. Ugovora.

<sup>(1)</sup> Suglasnost od 4. srpnja 2006. (još nije objavljena u Službenom listu).

<sup>(2)</sup> SL C 255, 14.10.2005., str. 79.

<sup>(3)</sup> SL C 231, 20.9.2005., str. 1.

<sup>(4)</sup> SL C 121, 20.5.2005., str. 14.

<sup>(5)</sup> SL L 277, 21.10.2005., str. 1.

<sup>(6)</sup> SL L 161, 26.6.1999., str. 1. Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ) br. 173/2005 (SL L 29, 2.2.2005., str. 3.).

- (12) Problemi dostupnosti i udaljenosti od velikih tržišta s kojima se suočavaju područja s izuzetno niskom gustoćom naseljenosti, kao što je navedeno u Protokolu 6 o posebnim odredbama za cilj 6. u okviru strukturnih fondova u Finskoj i Švedskoj u Aktu o pristupanju iz 1994., zahtijevaju odgovarajući financijski tretman kako bi se nadoknadili učinci navedenih ograničenja.
- (13) S obzirom na značaj održivog urbanog razvoja i doprinosa gradova regionalnom razvoju, osobito gradova srednje veličine, potrebno je o njima voditi više računa razvojem njihove uloge u programiranju promicanja urbane regeneracije.
- (14) U okviru fondova, potrebno je donijeti posebno i komplementarno djelovanje povrh EPFRR-a i EFR-a radi promicanja gospodarske diversifikacije ruralnih područja i područja koja ovise o ribarstvu.
- (15) Potrebno je pojačati djelovanje za područja s prirodnim ograničenjima, npr. za određene otoke, planinska područja i područja niske gustoće naseljenosti, kao i za određena pogranična područja Zajednice nakon proširenja, kako bi im se pomoglo u prevladavanju njihovih posebnih razvojnih poteškoća.
- (16) Potrebno je utvrditi objektivne kriterije za određivanje prihvatljivih regija i područja. U tu svrhu, određivanje prioritetnih regija i područja na razini Zajednice trebalo bi se temeljiti na zajedničkom sustavu klasifikacije regija koji je uspostavljen Uredbom (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o uspostavi zajedničkog razvrstavanja prostornih jedinica za statistiku (NUTS) <sup>(1)</sup>.
- (17) Cilj konvergencije je obuhvatiti države članice i regije koje zaostaju u razvoju. Regije na koje je usmjeren cilj konvergencije su one čiji je bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika, mjeren u paritetima kupovne moći, manji od 75 % prosjeka Zajednice. Regije koje je pogodilo statistički učinak vezan uz smanjenje prosjeka Zajednice nakon proširenja Europske unije iz tog bi razloga trebale dobiti značajnu prijelaznu potporu kako bi dovršile proces konvergencije. Ova potpora prestaje 2013. i ne slijedi ju daljnji prijelazni period. Države članice na koje se odnosi cilj konvergencije i čiji bruto nacionalni dohodak (BND) po glavi stanovnika iznosi manje od 90 % prosjeka Zajednice, imaju pravo na pomoć iz Kohezijskog fonda.
- (18) Cilj regionalne konkurentnosti i zapošljavanja obuhvaća područje Zajednice izvan cilja konvergencije. Prihvatljive regije su regije u okviru cilja 1. u programskom razdoblju od 2000. do 2006. koje više ne ispunjavaju kriterij regionalne prihvatljivosti za cilj konvergencije i koje stoga dobivaju prijelaznu potporu, kao i sve druge regije Zajednice.
- (19) Cilj europske teritorijalne suradnje je obuhvatiti regije koje su povezane kopnenim ili morskim granicama, gdje su područja transnacionalne suradnje definirana u smislu djelovanja koja promiču integrirani teritorijalni razvoj i potpore međuregionalnoj suradnji i razmjeni iskustava.
- (20) Unaprjeđenje i pojednostavljenje suradnje duž vanjskih granica Zajednice povlači za sobom uporabu instrumentata vanjske pomoći Zajednice, osobito Instrumenta za europsko susjedstvo i partnerstvo te Instrumenta pretpriступne pomoći uspostavljenog Uredbom Vijeća (EZ) br. 1085/2006 <sup>(2)</sup>.
- (21) Doprinos iz EFRR-a takvoj suradnji duž vanjskih granica Zajednice pomaže u otklanjanju glavnih regionalnih neuravnoteženosti u Zajednici i time u jačanju gospodarske i socijalne kohezije Zajednice.
- (22) Aktivnosti fondova i operacije koje fondovi pomažu financirati trebali bi biti u skladu s drugim politikama Zajednice i udovoljavati zakonodavstvu Zajednice.
- (23) Djelovanje Zajednice trebalo bi biti komplementarno s djelovanjima koja provode države članice ili im doprinositi. Trebalo bi ojačati partnerstvo kroz dogovore o sudjelovanju različitih vrsta partnera, osobito regionalnih i lokalnih tijela vlasti, uz puno poštovanje institucionalnog uređenja država članica.
- (24) Višegodišnje programiranje treba biti usmjereno k ostvarenju ciljeva u okviru fondova tako da se zajamči dostupnost potrebnih financijskih sredstava te dosljednost i stalnost zajedničkog djelovanja Zajednice i država članica.
- (25) Budući da same države članice ne mogu u dovoljnoj mjeri ostvariti ciljeve konvergencije, regionalne konkurentnosti i zapošljavanja te europske teritorijalne suradnje zbog razmjera nejednakosti i ograničenosti financijskih sredstava država članica i regija prihvatljivih u okviru cilja konvergencije, te se oni stoga mogu bolje ostvariti na razini Zajednice, višegodišnjim jamstvom financiranja Zajednice što omogućuje usredotočenje kohezijske politike na prioritete Zajednice, Zajednica može donijeti mjere, u skladu s načelom supsidijarnosti kako je navedeno u članku 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti, kao što je navedeno u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je nužno za ostvarivanje tih ciljeva.

<sup>(1)</sup> SL L 154, 21.6.2003., str. 1. Uredba kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1888/2005 (SL L 309, 25.11.2005., str. 1.).

<sup>(2)</sup> SL L 210, 31.7.2006., str. 82.

- (26) Primjereno je odrediti mjerljive ciljeve za države koje su bile članice Europske unije prije 1. svibnja 2004. koje će one nastojati postići uz pomoć izdataka u okviru ciljeva konvergencije i regionalne konkurentnosti i zapošljavanja radi poticanja konkurentnosti i otvaranja novih radnih mjesta. Potrebno je odrediti odgovarajuće načine mjerenja i izvješćivanja o ostvarivanju navedenih ciljeva.
- (27) Primjereno je ojačati supsidijarnost i proporcionalnost intervencija strukturnih fondova i Kohezijskog fonda.
- (28) Prema članku 274. Ugovora, u smislu podjele upravljanja, trebalo bi utvrditi uvjete kojima se Komisiji omogućuje izvršavanje njenih dužnosti u vezi s izvršenjem općega proračuna Europske unije te je potrebno pojasniti odgovornosti suradnje država članica. Primjena navedenih uvjeta trebala bi omogućiti Komisiji da se uvjeri kako države članice koriste fondove na zakonit i pravilan način te u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja u smislu Financijske uredbe.
- (29) Kako bi se zajamčio istinski gospodarski učinak, doprinosi iz strukturnih fondova ne bi trebali zamijeniti javne izdatke država članica prema uvjetima ove Uredbe. Provjera, kroz partnerstva, načela aditivnosti treba se usredotočiti na regije u okviru cilja konvergencije zbog opsega financijskih sredstava koja su im dodijeljena, a može dovesti i do financijskih ispravaka ako se aditivnost ne poštuje.
- (30) U smislu napora usmjerenih na poticanje gospodarske i socijalne kohezije, Zajednica, u svim fazama provedbe fondova, za cilj ima ukidanje nejednakosti i promicanje jednakosti između žena i muškaraca kako je utvrđeno u člancima 2. i 3. Ugovora, kao i borbu protiv diskriminacije na osnovi spola, rase ili etničkog podrijetla, vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije.
- (31) Komisija bi trebala ustanoviti okvirnu godišnju raspodjelu raspoloživih odobrenih sredstava za preuzimanje obveza koristeći objektivne i transparentne metode, uzimajući u obzir prijedlog Komisije, zaključke Europskog vijeća od 15. i 16. prosinca 2005. i Međuinstitucionalni sporazum od 17. svibnja 2006. između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije o proračunskoj disciplini i dobrom financijskom upravljanju<sup>(1)</sup>, kako bi se ostvarila značajna koncentracija u regijama koje zaostaju u razvoju, uključujući i one koje primaju prijelaznu pomoć zbog statističkog učinka.
- (32) Trebalo bi povećati koncentraciju financiranja na cilj konvergencije zbog velikih nejednakosti u okviru proširene Europske unije, te zadržati napore u korist ciljeva regionalne konkurentnosti i zapošljavanja kako bi se poboljšala konkurentnost i zapošljavanje u ostalom dijelu Zajednice, te bi trebalo povećati sredstva za cilj europske teritorijalne suradnje zbog njegove posebne dodane vrijednosti.
- (33) Za godišnja odobrena sredstva dodijeljena iz strukturnih fondova određenoj državi članici trebala bi se odrediti gornja granica koja se utvrđuje prema njezinoj sposobnosti apsorpcije.
- (34) Tri posto odobrenih sredstava dodijeljenih državama članicama iz strukturnih fondova u okviru ciljeva konvergencije te regionalne konkurentnosti i zapošljavanja može se odvojiti u nacionalnu pričuvu za nagrađivanje postignutih rezultata.
- (35) Raspoloživa odobrena sredstva unutar strukturnih fondova trebala bi se indeksirati po jednakoj osnovi za potrebe programiranja.
- (36) Za potrebe povećanja strateškog sadržaja i promicanja transparentnosti kohezijske politike kroz integraciju s prioritetima Zajednice, Vijeće bi trebalo donijeti strateške smjernice na prijedlog Komisije. Na osnovi strateškog izvješćivanja Komisije, Vijeće bi trebalo preispitati kako države članice provode navedene smjernice.
- (37) Na osnovi strateških smjernica koje je donijelo Vijeće, primjereno je da svaka država članica, u dijalogu s Komisijom, priredi nacionalni referentni dokument o svojoj razvojnoj strategiji koji bi trebao predstavljati okvir za pripremu operativnih programa. Na osnovi nacionalne strategije Komisija bi trebala primiti na znanje nacionalni strateški referentni okvir i odlučiti o određenim dijelovima tog dokumenta.
- (38) Programiranje i upravljanje strukturnim fondovima trebalo bi pojednostaviti uzimajući u obzir njihove posebne značajke tako da se omogući da operativne programe financira ili EFRR ili ESF, tako da svaki od njih na komplementaran i ograničen način može financirati mjere koje pripadaju opsegu drugog fonda.
- (39) Radi poboljšanja komplementarnosti i pojednostavljenja realizacije, pomoć iz Kohezijskog fonda i EFRR-a, u slučaju operativnih programa za promet i okoliš, trebala bi biti zajednički programirana i imati nacionalnu zemljopisnu pokrivenost.
- (40) Programiranje bi trebalo zajamčiti međusobnu koordinaciju fondova i njihovu usklađenost s drugim postojećim financijskim instrumentima, EIB-om i Europskim investicijskim fondom (EIF-om). Navedena koordinacija trebala bi obuhvaćati i pripremu složenih financijskih shema i javno-privatna partnerstva.

<sup>(1)</sup> SL C 139, 14.6.2006., str. 1.

- (41) Primjereno je osigurati poboljšani pristup financiranju i inovativnom financijskom inženjeringu, prvenstveno za mikro, mala i srednja poduzeća te za ulaganja u javno-privatna partnerstva i druge projekte koji su uključeni u integrirani plan za održivi urbani razvoj. Države članice mogu odlučiti osnovati holding fond kroz sklapanjem javnih ugovora prema pravu o javnoj nabavi, uključujući odstupanja u nacionalnom pravu koja su u skladu s pravom Zajednice. U ostalim slučajevima, ako državama članicama odgovara da se ne primjenjuje pravo o javnoj nabavi, definicija zadataka EIB-a i EIF-a dopušta da im države članice dodijele bespovratna sredstva koja predstavljaju izravni financijski doprinos iz operativnih programa. Pod istim uvjetima nacionalno pravo može zajamčiti mogućnost dodjele bespovratnih sredstava drugim financijskim institucijama bez poziva za podnošenje prijedloga.
- (42) Pri procjeni velikih projekata ulaganja u proizvodnju, Komisija bi trebala na raspolaganju imati sve potrebne informacije kako bi razmotrila nema li financijski doprinos iz fondova za posljedicu značajan gubitak radnih mjesta na postojećim lokacijama unutar Europske unije, kako bi osigurala da financiranje Zajednice ne podupire premještanje proizvodnje unutar Europske unije.
- (43) Razdoblje programiranja obuhvaća jedinstveno razdoblje od sedam godina kako bi se održalo pojednostavljene sustava upravljanja u smislu Uredbe (EZ) br. 1260/1999.
- (44) Države članice i upravljačka tijela mogu unutar operativnog programa sufinanciranog iz EFRR-a organizirati pretpostavke međuregionalne suradnje te mogu u obzir uzeti osobita obilježja područja s prirodnim ograničenjima.
- (45) U cilju zadovoljenja potrebe za pojednostavljenjem i decentralizacijom, programiranje i financijsko upravljanje trebali bi se obavljati samo na razini operativnih programa i prioriternih osi; trebalo bi ukinuti okvir za potporu Zajednice i dopunu programa koji su predviđeni Uredbom (EZ) 1260/1999.
- (46) U okviru operativnih programa sufinanciranih iz EFRR-a u sklopu ciljeva konvergencije te regionalne konkurentnosti i zapošljavanja, države članice, regije i upravljačka tijela mogu organizirati daljnju delegaciju ovlasti na gradske vlasti kad se radi o prioritetima koji se odnose na regeneraciju gradova.
- (47) Dodatne alokacije u svrhu kompenziranja dodatnih troškova s kojima se suočavaju najudaljenije regije trebalo bi uključiti u operativne programe koje u tim regijama financira EFRR.
- (48) Trebalo bi dogovoriti posebne postupke za provedbu cilja europske teritorijalne suradnje koji financira EFRR.
- (49) Komisija bi trebala biti u stanju odobriti velike projekte koji su uključeni u operativne programe, ako je potrebno kroz savjetovanje s EIB-om, kako bi ocijenila njihovu svrhu i učinak, kao i rješenja za planiranu uporabu sredstava Zajednice.
- (50) Korisno je naznačiti vrstemjera koje bi fondovi trebali podržati kroz tehničku pomoć.
- (51) Potrebno je osigurati da se dovoljno sredstava dodijeli za pomoć državama članicama za pripremu i procjenu projekata. EIB ima ulogu u pružanju takve pomoći i Komisija mu u tu svrhu može dodijeliti bespovratna sredstva.
- (52) Također je primjereno predvidjeti da Komisija može EIF-u dodijeliti bespovratna sredstva u svrhu procjene potreba za instrumentima inovativnog financijskog inženjeringa dostupnih mikro, malim i srednjim poduzećima.
- (53) Iz istih gore navedenih razloga, Komisija može EIB-u i EIF-u dodijeliti bespovratna sredstva za poduzimanje mjera tehničke pomoći u područjima održivog urbanog razvoja ili za potporu mjerama restrukturiranja s ciljem postizanja održive gospodarske aktivnosti u regijama koje su značajno pogođene gospodarskom krizom.
- (54) Učinkovitost pomoći iz fondova ovisi i o ugradnji pouzdane evaluacije u programiranje i praćenje. U tom bi pogledu trebalo odrediti odgovornosti država članica i Komisije.
- (55) Države članice mogu u okviru svojih nacionalnih omotnica za ciljeve konvergencije te regionalne konkurentnosti i zapošljavanja osigurati određene male pričuve za brzi odgovor na neočekivane sektorske ili lokalne šokove koji su posljedica socijalno-gospodarskog restrukturiranja ili učinaka trgovačkih sporazuma.
- (56) Primjereno je odrediti koliko se izdataka u državi članici može izjednačiti s javnim izdacima u svrhu izračuna ukupnog nacionalnog javnog doprinosa operativnome programu; u tom je smislu primjereno navesti doprinose „tijela javnog prava” u smislu direktiva Zajednice o javnoj nabavi, budući da takva tijela obuhvaćaju nekoliko vrsta javnih ili privatnih tijela koja su ustanovljena u posebnu svrhu zadovoljavanja potreba od općeg interesa i nemaju ni industrijski niti trgovački značaj, a nadziru ih država, regionalne ili lokalne vlasti.

- (57) Potrebno je odrediti elemente za moduliranje doprinosa iz fondova operativnim programima, osobito radi povećanja multiplikatorskog učinka sredstava Zajednice. Također je primjereno na osnovi vrste fonda i cilja ustanoviti gornje granice iznosa koje doprinosi iz fondova ne smiju premašiti.
- (58) Također je potrebno odrediti pojam projekta koji ostvaruje prihode i utvrditi načela i pravila Zajednice za izračun doprinosa iz fondova; za neka ulaganja objektivno nije moguće procijeniti prihode unaprijed te je stoga potrebno utvrditi metodologiju kojom se jamči da su navedeni prihodi isključeni iz javnog financiranja.
- (59) Potrebno je utvrditi početne i završne datume prihvatljivosti izdataka kako bi se osiguralo ujednačeno i pravedno pravilo koje će se primjenjivati na provedbu fondova diljem Zajednice. Radi lakše realizacije operativnih programa, primjereno je utvrditi da početni datum prihvatljivosti izdataka može biti i prije 1. siječnja 2007. ako predmetna država članica dostavi operativni program prije tog datuma.
- (60) U skladu s načelom supsidijarnosti i podložno iznimkama koje su predviđene Uredbom (EZ) 1080/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o Europskom fondu za regionalni razvoj<sup>(1)</sup>, Uredbom (EZ) br. 1081/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o Europskom socijalnom fondu<sup>(2)</sup> i Uredbom Vijeća (EZ) br. 1084/2006 od 11. srpnja 2006. o osnivanju Kohezijskog fonda<sup>(3)</sup>, potrebno je donijeti nacionalna pravila o prihvatljivosti izdataka.
- (61) Da bi se osigurala učinkovitost, pravednost i održivost učinka intervencije fondova, potrebne su odredbe koje jamče da su ulaganja u poduzeća dugotrajna i koje sprečavaju uporabu fondova za uvođenje nedopuštene prednosti. Trebalo bi osigurati da se ulaganja koja uživaju pomoć iz fondova mogu otpisati tijekom dovoljno dugog razdoblja.
- (62) Države članice trebale bi donijeti prikladne mjere kojima se jamči pravilno djelovanje njihovih sustava upravljanja i kontrole. U tu je svrhu potrebno utvrditi opća načela i potrebne funkcije koje sustavi kontrola svih operativnih programa trebaju ispunjavati na osnovi prava Zajednice na snazi tijekom programskog razdoblja od 2000. do 2006.
- (63) Stoga je potrebno imenovati jedinstveno upravljačko tijelo za svaki operativni program i pojasniti njegove odgovornosti kao i dužnosti tijela za reviziju. Potrebno je također zajamčiti ujednačene standarde kakvoće za potvrdu izdataka i zahtjeva za plaćanje prije nego što se pošalju Komisiji. Potrebno je pojasniti prirodu i kakvoću podataka na kojima se temelje navedeni zahtjevi i za te potrebe odrediti dužnosti tijela za ovjeravanje.
- (64) Praćenje operativnih programa potrebno je kako bi se osigurala kakvoća njihove provedbe. Radi toga bi trebalo osnovati odbore za praćenje i odrediti njihove odgovornosti, kao i podatke koji se trebaju dostaviti Komisiji te okvir za pregled tih podataka. Kako bi se poboljšala razmjena podataka o provedbi operativnih programa, trebalo bi utvrditi načelo razmjene podataka elektroničkim putem.
- (65) U skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti, države članice trebale bi imati primarnu odgovornost provedbe i kontrole intervencija.
- (66) Trebalo bi odrediti obveze država članica u pogledu sustava upravljanja i kontrole, ovjeravanja izdataka te sprečavanja, otkrivanja i ispravljanja nepravilnosti te kršenja prava Zajednice, kako bi se zajamčila učinkovita i pravilna provedba operativnih programa. Posebno je po pitanju upravljanja i kontrole bitno utvrditi postupke kojima država članica daje jamstva da su sustavi uspostavljeni i da funkcioniraju na zadovoljavajući način.
- (67) Ne dovodeći u pitanje ovlasti Komisije u pogledu financijske kontrole, trebalo bi povećati suradnju između država članica i Komisije na tom području i utvrditi kriterije prema kojima Komisija može, u smislu vlastite strategije kontrole nacionalnih sustava, odrediti razinu jamstava koje može dobiti od nacionalnih tijela za reviziju.
- (68) Opseg i intenzitet kontrola Zajednice trebali bi biti razmjerni opsegu doprinosa Zajednice. Kad je država članica glavni izvor financiranja programa, primjereno je da država članica ima mogućnost organizirati određene elemente postupaka kontrole u skladu s nacionalnim pravilima. U istim je uvjetima potrebno utvrditi da Komisija razlikuje načine na koje bi države članice trebale ispuniti zadaću potvrde izdataka i provjere sustava upravljanja i kontrole te utvrditi uvjete pod kojima Komisija ima pravo ograničiti vlastitu reviziju i osloniti se na jamstva nacionalnih tijela.

<sup>(1)</sup> SL L 210, 31.7.2006., str. 1.

<sup>(2)</sup> SL L 210, 31.7.2006., str. 12.

<sup>(3)</sup> SL L 210, 31.7.2006., str. 79.

- (69) Avansno plaćanje na početku operativnih programa jamči normalan novčani tijek što olakšava isplate korisnicima u provedbi operativnog programa. Stoga je potrebno donijeti odredbe o avansnom plaćanju za strukturne fondove od 5 % (za države koje su bile članice Europske unije prije 1. svibnja 2004.) i 7 % (za države koje su pristupile Europskoj uniji na dan ili nakon 1. svibnja 2004.), te za Kohezijski fond 7,5 % (za države koje su bile članice Europske unije prije 1. svibnja 2004.) i 10,5 % (za države koje su pristupile Europskoj uniji na dan ili nakon 1. svibnja 2004.), kako bi se pomoglo bržoj provedbi operativnih programa.
- (70) Pored suspenzije plaćanja u slučajevima kad se otkriju ozbiljni nedostaci u sustavima upravljanja i kontrole, potrebne su mjere koje bi omogućile dužnosniku za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti da prekine plaćanja kad postoje dokazi koji upućuju na značajne nedostatke u pogledu ispravnog djelovanja navedenih sustava.
- (71) Pravila o automatskom opozivu izdvojenih sredstava ubrzat će provedbu programa. Radi toga, promjereno je utvrditi način na koja se ona primjenjuju i dijelove proračunskih obveza koji se mogu isključiti iz njih, osobito kad je zaostajanje u provedbi posljedica neuobičajenih ili nepredvidivih okolnosti na koje dotična stranka nema upliva i čije posljedice nije moguće izbjeći unatoč pokazanoj revnosti.
- (72) Postupke za zaključenje trebalo bi pojednostaviti kroz davanje mogućnosti onim državama članicama koje to žele da, u skladu s vremenskim rasporedom koji odaberu, djelomično zaključe operativni program vezano uz završene operacije; za to bi trebalo osigurati odgovarajući okvir.
- (73) Mjere potrebne za provedbu ove Uredbe trebalo bi donijeti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji <sup>(1)</sup>. Komisija treba donijeti mjere za provedbu ove Uredbe kako bi se zajamčila transparentnost i pojasnile odredbe koje se primjenjuju na upravljanje operativnim programima u pogledu kategorizacije izdataka, financijskog inženjeringa, upravljanja i kontrole, elektroničke razmjene podataka i promidžbe po primitku mišljenja Odbora za koordinaciju fondova u ulozi upravnog odbora. Primjereno je da Komisija objavi popis privatljivih područja u okviru cilja europske teritorijalne suradnje, primjenjujući kriterije utvrđene u ovoj Uredbi, okvirne smjernice o analizi troškova i koristi koje su potrebne za pripremu i dostavu velikih projekata i projekata koji ostvaruju prihode, okvirne smjernice za evaluaciju i popis mjera koje su prihvatljive za tehničku pomoć na inicijativu Komisije, nakon savjetovanja s Odborom za koordinaciju fondova u ulozi savjetodavnog odbora,

DONIJELO JE OVU UREDBU:

<sup>(1)</sup> SL L 184, 17.7.1999., str. 23.

## CUPRINS

GLAVA I.	CILJEVI I OPĆA PRAVILA O POMOĆI .....	131
POGLAVLJE I.	PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE .....	131
Članak 1.	Predmet .....	131
Članak 2.	Definicije .....	131
POGLAVLJE II.	CILJEVI I ZADACI .....	131
Članak 3.	Ciljevi .....	131
Članak 4.	Instrumenti i zadaci .....	132
POGLAVLJE III.	ZEMLJOPISNA PRIHVATLJIVOST .....	132
Članak 5.	Konvergencija .....	132
Članak 6.	Regionalna konkurentnost i zapošljavanje .....	133
Članak 7.	Europska teritorijalna suradnja .....	133
Članak 8.	Prijelazna potpora .....	133
POGLAVLJE IV.	NAČELA POMOĆI .....	133
Članak 9.	Komplementarnost, dosljednost, koordinacija i usklađenost .....	133
Članak 10.	Programiranje .....	134
Članak 11.	Partnerstvo .....	134
Članak 12.	Teritorijalna razina provedbe .....	134
Članak 13.	Proporcionalna intervencija .....	134
Članak 14.	Podijeljeno upravljanje .....	134
Članak 15.	Aditivnost .....	135
Članak 16.	Jednakost između žena i muškaraca i nediskriminacija .....	135
Članak 17.	Održivi razvoj .....	135
POGLAVLJE V.	FINANCIJSKI OKVIR .....	135
Članak 18.	Ukupna sredstva .....	135
Članak 19.	Sredstva za cilj konvergencije .....	136
Članak 20.	Sredstva za cilj regionalne konkurentnosti i zapošljavanja .....	136
Članak 21.	Sredstva za cilj europske teritorijalne suradnje .....	136
Članak 22.	Neprenosivost sredstava .....	137
Članak 23.	Sredstva za pričuvenu na osnovi postignutih rezultata .....	137
Članak 24.	Sredstva za tehničku pomoć .....	137
GLAVA II.	STRATEŠKI PRISTUP KOHEZIJU .....	137
POGLAVLJE I.	STRATEŠKE SMJERNICE ZAJEDNICE ZA KOHEZIJU .....	137
Članak 25.	Sadržaj .....	137
Članak 26.	Donošenje i revidiranje .....	137
POGLAVLJE II.	NACIONALNI STRATEŠKI REFERENTNI OKVIR .....	138
Članak 27.	Sadržaj .....	138
Članak 28.	Priprema i donošenje .....	138

POGLAVLJE III.	STRATEŠKO PRAĆENJE .....	139
Članak 29.	Strateška izvješća država članica .....	139
Članak 30.	Strateška izvješća Komisije i rasprava o kohezijskoj politici .....	139
Članak 31.	Kohezijsko izvješće .....	139
GLAVA III.	PROGRAMIRANJE .....	140
POGLAVLJE I.	OPĆE ODREDBE O STRUKTURNIM FONDOVIMA I KOHEZIJSKOM FONDU	140
Članak 32.	Priprema i odobravanje operativnih programa .....	140
Članak 33.	Revizija operativnih programa .....	140
Članak 34.	Posebno svojstvo fondova .....	140
Članak 35.	Zemljopisni opseg .....	140
Članak 36.	Sudjelovanje Europske investicijske banke i Europskog investicijskog fonda	141
POGLAVLJE II.	SADRŽAJ PROGRAMA .....	141
ODJELJAK 1.	OPERATIVNI PROGRAMI .....	141
Članak 37.	Operativni programi za ciljeve konvergencije i regionalne konkurentnosti i zapošljavanja .....	141
Članak 38.	Operativni programi za cilj europske teritorijalne suradnje .....	142
ODJELJAK 2.	VELIKI PROJEKTI .....	142
Članak 39.	Sadržaj .....	142
Članak 40.	Podaci koji se dostavljaju Komisiji .....	142
Članak 41.	Odluka Komisije .....	143
ODJELJAK 3.	GLOBALNA BESPOVRATNA SREDSTVA .....	143
Članak 42.	Opće odredbe .....	143
Članak 43.	Provedbena pravila .....	143
ODJELJAK 4.	FINANCIJSKI INŽENJERING .....	143
Članak 44.	Instrumenti financijskog inženjeringa .....	143
ODJELJAK 5.	TEHNIČKA POMOĆ .....	144
Članak 45.	Tehnička pomoć na inicijativu Komisije .....	144
Članak 46.	Tehnička pomoć država članica .....	144
GLAVA IV.	UČINKOVITOST .....	145
POGLAVLJE I.	EVALUACIJA .....	145
Članak 47.	Opće odredbe .....	145
Članak 48.	Odgovornost država članica .....	145
Članak 49.	Odgovornost Komisije .....	145
POGLAVLJE II.	PRIČUVE .....	146
Članak 50.	Nacionalna pričuva na osnovi postignutih rezultata .....	146
Članak 51.	Nacionalna pričuva za nepredviđene izdatke .....	146



GLAVA V.	FINANCIJSKI DOPRINOS IZ FONDOVA .....	146
POGLAVLJE I.	DOPRINOS IZ FONDOVA .....	146
Članak 52.	Podešavanje stopa doprinosa .....	146
Članak 53.	Doprinos iz fondova .....	146
Članak 54.	Druge odredbe .....	147
POGLAVLJE II.	PROJEKTI KOJI OSTVARUJU PRIHODE .....	147
Članak 55.	Projekti koji ostvaruju prihode .....	147
POGLAVLJE III.	PRIHVATLJIVOST IZDATAKA .....	148
Članak 56.	Prihvatljivost izdataka .....	148
POGLAVLJE IV.	TRAJNOST OPERACIJA .....	148
Članak 57.	Trajnost operacija .....	148
GLAVA VI.	UPRAVLJANJE, PRAĆENJE I KONTROLA .....	148
POGLAVLJE I.	SUSTAVI UPRAVLJANJA I KONTROLE .....	148
Članak 58.	Opća načela sustava upravljanja i kontrole .....	148
Članak 59.	Imenovanje nadležnih tijela .....	149
Članak 60.	Zadaci upravljačkog tijela .....	149
Članak 61.	Zadaci tijela za ovjeravanje .....	150
Članak 62.	Zadaci tijela za reviziju .....	150
POGLAVLJE II.	PRAĆENJE .....	151
Članak 63.	Odbor za praćenje .....	151
Članak 64.	Sastav .....	151
Članak 65.	Zadaci .....	151
Članak 66.	Organizacija praćenja .....	151
Članak 67.	Godišnje izvješće i završno izvješće o provedbi .....	151
Članak 68.	Godišnji pregled programa .....	152
POGLAVLJE III.	INFORMIRANJE I PROMIDŽBA .....	153
Članak 69.	Informiranje i promidžba .....	153
POGLAVLJE IV.	ODGOVORNOSTI DRŽAVA ČLANICA I KOMISIJE .....	153
ODJELJAK 1.	ODGOVORNOSTI DRŽAVA ČLANICA .....	153
Članak 70.	Upravljanje i kontrola .....	153
Članak 71.	Uspostava sustava upravljanja i kontrole .....	153
ODJELJAK 2.	ODGOVORNOSTI KOMISIJE .....	154
Članak 72.	Odgovornosti Komisije .....	154
Članak 73.	Suradnja s tijelima za reviziju država članica .....	154
ODJELJAK 3.	PROPORCIONALNOST U KONTROLI OPERATIVNIH PROGRAMA .....	154
Članak 74.	Organizacija proporcionalne kontrole .....	154
GLAVA VII.	FINANCIJSKO UPRAVLJANJE .....	155
POGLAVLJE I.	FINANCIJSKO UPRAVLJANJE .....	155
ODJELJAK 1.	PRORAČUNSKA IZDVAJANJA .....	155
Članak 75.	Proračunska izdvajanja .....	155

ODJELJAK 2.	OPĆA PRAVILA PLAĆANJA . . . . .	155
Članak 76.	Opća pravila plaćanja . . . . .	155
Članak 77.	Opća pravila za izračun privremenih plaćanja i konačnih isplata . . . . .	155
Članak 78.	Izjava o izdacima . . . . .	156
Članak 79.	Akumulacija prefinansiranja i privremenih plaćanja . . . . .	156
Članak 80.	Cjelovitost plaćanja korisnicima . . . . .	157
Članak 81.	Uporaba eura . . . . .	157
ODJELJAK 3.	PRETFINANCIRANJE . . . . .	157
Članak 82.	Plaćanje . . . . .	157
Članak 83.	Kamate . . . . .	157
Članak 84.	Obračun . . . . .	157
ODJELJAK 4.	PRIVREMENA PLAĆANJA . . . . .	158
Članak 85.	Privremena plaćanja . . . . .	158
Članak 86.	Prihvatljivost zahtjeva za plaćanje . . . . .	158
Članak 87.	Datum za dostavu zahtjeva za plaćanje i odgode plaćanja . . . . .	158
ODJELJAK 5.	ZAKLJUČENJE PROGRAMA I KONAČNA ISPLATA . . . . .	158
Članak 88.	Djelomično zaključenje . . . . .	158
Članak 89.	Uvjeti za konačnu isplatu . . . . .	158
Članak 90.	Dostupnost dokumenata . . . . .	159
ODJELJAK 6.	PREKID ROKA PLAĆANJA I SUSPENZIJA PLAĆANJA . . . . .	159
Članak 91.	Prekid roka plaćanja . . . . .	159
Članak 92.	Suspenzija plaćanja . . . . .	159
ODJELJAK 7.	AUTOMATSKI OPOZIV IZDVOJENIH SREDSTAVA . . . . .	160
Članak 93.	Načela . . . . .	160
Članak 94.	Razdoblje prekida za velike projekte i sheme potpore . . . . .	160
Članak 95.	Razdoblje prekida zbog sudskih postupaka i upravnih žalbi . . . . .	160
Članak 96.	Iznimke od automatskog opoziva izdvajanja . . . . .	160
Članak 97.	Postupak . . . . .	160
POGLAVLJE II.	FINANCIJSKI ISPRAVCI DRŽAVA ČLANICA . . . . .	161
ODJELJAK 1.	FINANCIJSKI ISPRAVCI DRŽAVA ČLANICA . . . . .	161
Članak 98.	Financijski ispravci država članica . . . . .	161
ODJELJAK 2.	FINANCIJSKI ISPRAVCI KOMISIJE . . . . .	161
Članak 99.	Kriteriji za ispravke . . . . .	161
Članak 100.	Postupak . . . . .	161
Članak 101.	Obveze država članica . . . . .	162
Članak 102.	Povrat sredstava . . . . .	162
GLAVA VIII.	ODBORI . . . . .	162
POGLAVLJE I.	ODBOR ZA KOORDINACIJU FONDOVA . . . . .	162
Članak 103.	Odborska procedura . . . . .	162
POGLAVLJE II.	ODBOR PREMA ČLANKU 147. UGOVORA . . . . .	162
Članak 104.	Odbor prema članku 147. Ugovora . . . . .	162

---

GLAVA IX.	ZAVRŠNE ODREDBE . . . . .	163
Članak 105.	Prijelazne odredbe . . . . .	163
Članak 106.	Klauzula o preispitivanju . . . . .	163
Članak 107.	Stavljanje izvan snage . . . . .	163
Članak 108.	Stupanje na snagu . . . . .	163
PRILOG I.	Godišnja raspodjela odobrenih sredstava za preuzete obveze u razdoblju od 2007. do 2013. . . . .	165
PRILOG II.	Financijski okvir . . . . .	166
PRILOG III.	Gornje granice koje se primjenjuju na stope sufinanciranja . . . . .	170
PRILOG IV.	Kategorije izdataka . . . . .	171

## GLAVA I.

## CILJEVI I OPĆA PRAVILA O POMOĆI

## POGLAVLJE I.

**Područje primjene i definicije**

## Članak 1.

**Predmet**

Ovom se Uredbom utvrđuju opća pravila koja uređuju Europski fond za regionalni razvoj (EFFR), Europski socijalni fond (ESF) (dalje u tekstu: strukturni fondovi) i Kohezijski fond, ne dovodeći u pitanje posebne odredbe utvrđene Uredbom (EZ) br. 1080/2006, (EZ) br. 1081/2006 i (EZ) br. 1084/2006.

Ovom se Uredbom određuju ciljevi kojima doprinose strukturni fondovi i Kohezijski fond (dalje u tekstu: fondovi), kriteriji prema kojima se utvrđuje prihvatljivost država članica i regija za navedene fondove, raspoloživa financijska sredstva i kriteriji za njihovu dodjelu.

Ovom se Uredbom određuje kontekst kohezijske politike, uključujući metodu utvrđivanja strateških smjernica Zajednice za koheziju, nacionalnog strateškog referentnog okvira i postupka provjere na razini Zajednice.

U tu svrhu, ovom se Uredbom utvrđuju načela i pravila partnerstva, programiranja, evaluacije, upravljanja, uključujući financijsko upravljanje, praćenja i kontrole na osnovi podjele odgovornosti između država članica i Komisije.

## Članak 2.

**Definicije**

U smislu ove Uredbe, sljedeći izrazi imaju sljedeća značenja:

1. „operativni program”: dokument koji podnosi država članica i usvaja Komisija za utvrđivanje strategije razvoja s usklađenim nizom prioriteta koje je potrebno ostvariti uz pomoć jednog od fondova, ili, u slučaju cilja konvergencije, uz pomoć Kohezijskog fonda i EFRR-a;
2. „prioritetna os”: jedan od prioriteta strategije u operativnom programu koji obuhvaća skupinu povezanih operacija sa posebnim mjerljivim ciljevima;
3. „operacija”: projekt ili skupina projekata koje odabire upravljačko tijelo predmetnog operativnog programa ili koje se odabiru u okviru njegove odgovornosti prema kriterijima koje utvrđuje odbor za praćenje, a provode ih jedan ili više korisnika radi postizanja ciljeva pripadajuće prioritetne osi;
4. „korisnik”: gospodarski subjekt, tijelo ili tvrtka, javna ili privatna, koja je odgovorna za pokretanje ili za pokretanje i provedbu operacija. U smislu shema potpore iz članka 87. Ugovora, korisnici su javne ili privatne tvrtke koje provode pojedinačni projekt i primaju javnu potporu;
5. „javni izdatak”: svaki javni doprinos financiranju operacija koji potječe iz proračuna države, regionalnih i lokalnih vlasti, Europskih zajednica u vezi sa strukturnim fondovima i Kohezijskim fondom i slični izdaci. Svaki doprinos financiranju operacija koji potječe iz proračuna tijela ustanovljenih na temelju javnog prava, ili udruženja jednog ili više regionalnih ili lokalnih vlasti, ili tijela ustanovljenih na temelju javnog prava koja djeluju u skladu s Direktivom 2004/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, ugovora o javnoj nabavi robe te ugovora o javnim uslugama (<sup>1</sup>), smatra se sličnim izdatkom;
6. „posredničko tijelo”: svako javno ili privatno tijelo ili služba koja djeluje pod nadležnošću upravljačkog tijela ili tijela za ovjeravanje, ili koje izvršava dužnosti u ime tog tijela *vis-à-vis* korisnika koji provode operacije;
7. „nepravilnost”: svako kršenje odredaba prava Zajednice koje je posljedica djelovanja ili propusta gospodarskog subjekta i šteti, ili bi štetilo općem proračunu Europske unije, tako da tereti opći proračun neopravdanim izdatkom.

## POGLAVLJE II.

**Ciljevi i zadaci**

## Članak 3.

**Ciljevi**

1. Djelovanje koje Zajednica poduzima na temelju članka 158. Ugovora namijenjena je jačanju gospodarske i socijalne kohezije proširene Europske unije s ciljem promicanja skladnoga, uravnoteženog i održivog razvoja Zajednice. Ovo se djelovanje provodi uz potporu fondova, Europske investicijske banke i drugih postojećih financijskih instrumenata. Cilj djelovanja je smanjiti nastale gospodarske, socijalne i teritorijalne nejednakosti osobito u zemljama i regijama koje zaostaju u razvoju i u vezi s gospodarskim i socijalnim restrukturiranjem i starenjem stanovništva.

Djelovanje u okviru fondova uključuje, na nacionalnoj i regionalnoj razini, prioritete Zajednice u korist održivog razvoja jačanjem rasta, konkurentnosti, zapošljavanja i socijalne uključenosti te zaštitom i poboljšanjem kakvoće okoliša.

(<sup>1</sup>) SL L 134, 30.4.2004., str. 114.

2. Radi toga EFRR, ESF, Kohezijski fond, Europska investicijska banka i drugi postojeći financijski instrumenti Zajednice svaki na odgovarajući način doprinose postizanju sljedeća tri cilja:

- (a) cilj konvergencije, koji je usmjeren na ubrzanje konvergencije najnerazvijenijih država članica i regija poboljšanjem uvjeta za rast i zapošljavanje kroz povećanje i poboljšanje kakvoće ulaganja u fizički i ljudski kapital, razvoj inovacija i društva znanja, prilagodljivost gospodarskim i socijalnim promjenama, zaštitu i unaprjeđenje okoliša i administrativnu učinkovitost. Ovaj cilj predstavlja prioritet fondova;
- (b) cilj regionalne konkurentnosti i zapošljavanja koji je, izvan najnerazvijenijih regija, usmjeren na jačanje konkurentnosti i privlačnosti regija kao i zaposlenosti, uz predviđanje gospodarskih i socijalnih promjena, uključujući i one vezane uz otvaranje trgovine, kroz povećanje i poboljšanje kakvoće ulaganja u ljudski kapital, inovacije i promicanje društva znanja, poduzetništvo, zaštitu i unaprjeđenje okoliša te unaprjeđenje dostupnosti, prilagodljivosti radnika i poduzeća kao i razvoj uključivih tržišta rada; i
- (c) cilj europske teritorijalne suradnje, koji je usmjeren na jačanje prekogranične suradnje kroz zajedničke lokalne i regionalne inicijative, jačanje transnacionalne suradnje putem djelovanja za poticanje integriranog teritorijalnog razvoja vezanog uz prioritete Zajednice te jačanje međuregionalne suradnje i razmjenu iskustava na odgovarajućoj teritorijalnoj razini.

3. U okviru tri cilja iz stavka 2., pomoć iz fondova, u skladu s njihovom prirodom, vodi računa o posebnim gospodarskim i socijalnim obilježjima s jedne strane, te posebnim teritorijalnim obilježjima s druge strane. Pomoć na odgovarajući način, putem gospodarske diversifikacije, osobito podupire održivi urbani razvoj kao dio regionalnog razvoja, kao i obnovu ruralnih područja te područja koja ovise o ribarstvu. Pomoć podupire i područja sa zemljopisnim ili prirodnim ograničenjima koja produbljuju razvojne probleme, osobito najudaljenije regije iz članka 299. stavka 2. Ugovora kao i sjeverna područja s vrlo niskom gustoćom naseljenosti, određene otoke i otočne države članice te planinska područja

#### Članak 4.

##### Instrumenti i zadaci

1. Fondovi, svaki u skladu s posebnim odredbama koje ga uređuju, doprinose postizanju triju ciljeva iz članka 3. stavka 2. na sljedeći način:

- (a) cilj konvergencije: EFRR, ESF i Kohezijski fond;
- (b) cilj regionalne konkurentnosti i zapošljavanja: EFRR i ESF; i

(c) cilj europske teritorijalne suradnje: EFRR.

2. Kohezijski fond djeluje i u regijama koje prema kriterijima koji su utvrđeni člankom 5. stavkom 1. nisu prihvatljive za potporu iz cilja konvergencije, a koje pripadaju:

- (a) državi članici prihvatljivoj za potporu iz Kohezijskog fonda prema kriterijima koji su utvrđeni člankom 5. stavkom 2; i
- (b) državi članici prihvatljivoj za potporu iz Kohezijskog fonda prema kriterijima koji su utvrđeni člankom 8. stavkom 3.

3. Fondovi doprinose financiranju tehničke pomoći na inicijativu države članice i Komisije.

### POGLAVLJE III.

#### Zemljopisna prihvatljivost

##### Članak 5.

#### Konvergencija

1. Regije prihvatljive za financiranje iz strukturnih fondova u okviru cilja konvergencije su regije koje odgovaraju drugoj razini zajedničkog razvrstavanja prostornih jedinica za statistiku (dalje u tekstu: druga razina NUTS-a) u smislu Uredbe (EZ) br. 1059/2003 čiji bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika, koji se mjeri u paritetima kupovne moći i izračunava na osnovi podataka Zajednice za razdoblje od 2000. do 2002., iznosi manje od 75 % prosjeka BDP-a EU-25 za isto referentno razdoblje.

2. Države članice koje su prihvatljive za financiranje iz Kohezijskog fonda su one čiji bruto nacionalni dohodak (BND) po glavi stanovnika, koji se mjeri u paritetima kupovne moći i izračunava na osnovi podataka Zajednice za razdoblje od 2001. do 2003., iznosi manje od 90 % prosjeka BND-a EU-25 te koje imaju program za ostvarenje uvjeta gospodarske konvergencije iz članka 104. Ugovora.

3. Odmah po stupanju na snagu ove Uredbe, Komisija donosi popis regija koje ispunjavaju kriterije iz stavka 1. i država članica koje ispunjavaju kriterije iz stavka 2. Ovaj popis vrijedi od 1. siječnja 2007. do 31. prosinca 2013.

Prihvatljivost država članica za Kohezijski fond preispitat će se 2010. na osnovi podataka Zajednice o BND-u za EU-25.

## Članak 6.

### Regionalna konkurentnost i zapošljavanje

Regije koje su prihvatljive za financiranje iz strukturnih fondova u okviru cilja regionalne konkurentnosti i zapošljavanja su one koje nisu obuhvaćene člankom 5. stavkom 1. i člankom 8. stavkom 1. i 2.

Pri predavljanju nacionalnog strateškog referentnog okvira iz članka 27., svaka dotična država članica mora naznačiti regije prve razine NUTS-a i druge razine NUTS-a za koje će predstaviti program za financiranje iz EFRR-a.

## Članak 7.

### Europska teritorijalna suradnja

1. U svrhu prekogranične suradnje, regije Zajednice treće razine NUTS-a duž svih unutarnjih i određenih vanjskih kopnenih granica, i sve regije Zajednice treće razine NUTS-a duž morskih granica koje su u pravilu odvojene najviše 150 kilometara, imaju pravo na financiranje uzimajući u obzir moguće prilagodbe koje su potrebne kako bi se osigurali usklađenost i kontinuitet djelovanja suradnje.

Odmah po stupanju na snagu ove Uredbe, Komisija, u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 2., donosi popis prihvatljivih regija. Ovaj popis vrijedi od 1. siječnja 2007. do 31. prosinca 2013.

2. U svrhu transnacionalne suradnje, Komisija, u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 2., donosi popis transnacionalnih regija raščlanjenih po programima. Ovaj popis vrijedi od 1. siječnja 2007. do 31. prosinca 2013.

3. U svrhu međuregionalne suradnje, mreža suradnje i razmjene iskustava, prihvatljivo je cijelo područje Zajednice.

## Članak 8.

### Prijelazna potpora

1. Regije druge razine NUTS-a koje bi bile prihvatljive za status cilja konvergencije prema članku 5. stavku 1. da je prag prihvatljivosti ostao 75 % prosjeka BDP-a EU-15, ali koje gube pravo na prihvatljivost jer nominalna razina njihova BDP-a po glavi stanovnika prelazi 75 % prosjeka BDP-a EU-25, mjereno i izračunano u skladu s člankom 5. stavkom 1., imaju pravo, na prijelaznoj i posebnoj osnovi, na financiranje iz strukturnih fondova u okviru cilja konvergencije.

2. Regije druge razine NUTS-a koje su u potpunosti obuhvaćene ciljem 1 u 2006. prema članku 3. Uredbe (EZ) br. 1260/1999 čija nominalna razina BDP-a po glavi stanovnika, mjereno i izračunano u skladu s člankom 5. stavkom 1., prelazi 75 % prosjeka BDP-a EU-15, imaju pravo, na prijelaznoj i posebnoj osnovi, na financiranje iz strukturnih fondova u okviru cilja regionalne konkurentnosti i zapošljavanja.

Prihvaćajući, na osnovi izmijenjenih podataka za razdoblje od 1997. do 1999., da je Cipar trebao biti prihvatljiv za cilj 1 od 2004. do 2006., od 2007. do 2013. Cipar ima pravo na prijelazno financiranje koje se primjenjuje na regije iz prvog podstavka.

3. Države članice prihvatljive za financiranje iz Kohezijskog fonda u 2006., koje bi i nadalje bile prihvatljive da je prag prihvatljivosti ostao na razini 90 % prosjeka BND-a EU-15, ali koje gube pravo na prihvatljivost jer njihov nominalni BND-a po glavi stanovnika prelazi 90 % prosjeka BND-a EU-25, mjereno i izračunano u skladu s člankom 5. stavkom 2., imaju pravo, na prijelaznoj i posebnoj osnovi, na financiranje iz Kohezijskog fonda u okviru cilja konvergencije.

4. Odmah po stupanju na snagu ove Uredbe, Komisija donosi popis regija koje ispunjavaju kriterije iz stavaka 1. i 2. i država članica koje ispunjavaju kriterije iz stavka 3. Ovaj popis vrijedi od 1. siječnja 2007. do 31. prosinca 2013.

## POGLAVLJE IV.

### Načela pomoći

## Članak 9.

### Komplementarnost, dosljednost, koordinacija i usklađenost

1. Fondovi pružaju pomoć koja dopunjuje nacionalna djelovanja, uključujući djelovanja na regionalnoj i lokalnoj razini, integrirajući u njih prioritete Zajednice.

2. Komisija i države članice osiguravaju da je pomoć iz fondova dosljedna aktivnostima, politikama i prioritetima Zajednice i komplementarna drugim financijskim instrumentima Zajednice. Navedena dosljednost i komplementarnost naznačuje se osobito u strateškim smjernicama Zajednice za koheziju, u nacionalnom strateškom referentnom okviru i u operativnim programima.

3. Pomoć koju sufinanciraju fondovi se usmjerava na prioritete Europske unije za promicanje konkurentnosti i stvaranja radnih mjesta, uključujući postizanje ciljeva Integriranih smjernica za rast i radna mjesta (od 2005. do 2008.) kako je utvrđeno Odlukom Vijeća 2005/600/EZ od 12. srpnja 2005. (1). U tu svrhu, u skladu sa svojim odgovornostima, Komisija i države članice osiguravaju da se za gore navedene prioritete namijeni 60 % izdataka za cilj konvergencije i 75 % izdataka za cilj regionalne konkurentnosti i zapošljavanja svih država koje su bile članice Europske unije prije 1. svibnja 2004. Ovi ciljevi, na osnovi kategorija izdataka u Prilogu IV., primjenjuju se kao prosjek za cijelo programsko razdoblje.

(1) SL L 205, 6.8.2005., str. 21.

Da bi se zajamčilo poštovanje posebnih nacionalnih okolnosti, uključujući prioritete navedene u nacionalnom programu reformi svake predmetne države članice, Komisija i predmetna država članica mogu odlučiti na odgovarajući način dopuniti popis kategorija u Prilogu IV.

Svaka predmetna država članica doprinosi ovim ciljevima.

Na vlastitu inicijativu, države članice koje su pristupile Europskoj uniji na dan ili nakon 1. svibnja 2004. mogu odlučiti primjenjivati ove odredbe.

4. U skladu sa svojim odgovornostima, Komisija i države članice osiguravaju koordinaciju pomoći iz fondova, EPFRR-a, EFR-a te intervencija EIB-a i ostalih postojećih financijskih instrumenata.

5. Operacije koje se financiraju iz fondova moraju biti usklađene s odredbama Ugovora i akata koji su doneseni u skladu s njime.

#### Članak 10.

##### Programiranje

Ciljevi fondova ostvaruju se u okviru višegodišnjeg sustava programiranja koji je organiziran u nekoliko faza i koji obuhvaća utvrđivanje prioriteta, financijskih sredstava i sustava upravljanja i kontrole.

#### Članak 11.

##### Partnerstvo

1. Ciljevi fondova se ostvaruju u okviru bliske suradnje, (dalje u tekstu: partnerstvo), između Komisije i svake pojedine države članice. Svaka država članica, prema potrebi i u skladu s važećim nacionalnim pravilima i praksom, organizira partnerstvo s tijelima kao što su:

- (a) nadležna regionalna, lokalna, urbana i druga javna tijela;
- (b) gospodarski i socijalni partneri;
- (c) svako drugo odgovarajuće tijelo koje predstavlja civilno društvo, partnere iz područja zaštite okoliša, nevladine organizacije i tijela koja su odgovorna za promicanje jednakosti između muškaraca i žena.

Svaka država članica imenuje najreprezentativnije partnere na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini te u gospodarskom i socijalnom području, području zaštite okoliša i drugim područjima (dalje u tekstu: partneri), u skladu s nacionalnim pravilima i praksom, poštujući potrebu promicanja jednakosti između muškaraca i žena i promicanja održivog razvoja uključivanjem zahtjeva za zaštitu i unaprjeđenje okoliša.

2. Partnerstvo se odvija uz puno poštovanje odgovarajućih institucionalnih, pravnih i financijskih ovlasti svake kategorije partnera u smislu stavka 1.

Partnerstvo obuhvaća pripremu, provedbu, praćenje i evaluaciju operativnih programa. Prema potrebi, države članice uključuju svakog relevantnog partnera, osobito regije, u različite faze programiranja u okviru vremenskih rokova koji su određeni za svaku fazu.

3. Svake godine Komisija se o pomoći iz fondova savjetuje s organizacijama koje predstavljaju gospodarske i socijalne partnere na europskoj razini.

#### Članak 12.

##### Teritorijalna razina provedbe

Provedba operativnih programa iz članka 32. je u odgovornosti država članica na odgovarajućoj teritorijalnoj razini, u skladu s institucionalnim sustavom koji je specifičan za svaku državu članicu. Navedena odgovornost provodi se u skladu s ovom Uredbom.

#### Članak 13.

##### Proporcionalna intervencija

1. Financijski i administrativni resursi koje Komisija i države članice koriste u provedbi fondova u vezi s:

- (a) odabirom indikatora koji su predviđeni člankom 37. stavkom 1. točkom (c);
- (b) evaluacijom iz članka 47. i 48.;
- (c) općim načelima sustava upravljanja i kontrole iz članka 58. točaka (e) i (f);
- (d) izvješćivanjem iz članka 67.,

proporcionalni su ukupnom iznosu izdataka koji je dodijeljen operativnom programu.

2. Nadalje, u članku 74. ove Uredbe utvrđene su posebne odredbe koje se odnose na proporcionalnost u vezi s kontrolama.

#### Članak 14.

##### Podijeljeno upravljanje

1. Proračun Europske unije koji je dodijeljen fondovima izvršava se u okviru podjele upravljanja između država članica i Komisije, u skladu s člankom 53. stavkom 1. točkom (b) Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 od 25. lipnja 2002. o Financijskoj uredbi primjenjivoj na opći proračun Europskih zajednica <sup>(1)</sup>, uz iznimku tehničke pomoći iz članka 45. ove Uredbe.

Načelo dobrog financijskog upravljanja primjenjuje se u skladu s člankom 48. stavkom 2. uredbe (EZ, Euratom) br. 1605/2002.

<sup>(1)</sup> SL L 248, 16.9.2002., str. 1.

2. Komisija izvršava svoju odgovornost za izvršenje općega proračuna Europske unije na sljedeće načine:

- (a) Komisija provjerava postojanje i pravilno funkcioniranje sustava upravljanja i kontrole u državama članicama u skladu s postupcima koji su opisani u člancima 71., 72. i 73.;
- (b) Komisija ukida rok za plaćanje ili suspendira dio ili sva plaćanja u skladu s člancima 91. i 92., u slučaju kad nacionalni sustavi upravljanja i kontrole ne funkcioniraju, te primjenjuje i druge potrebne financijske ispravke, u skladu s postupcima koji su opisani u člancima 100. i 101.;
- (c) Komisija provjerava nadoknadu avansnih plaćanja i automatski opoziva proračunsko izdavanje u skladu s postupcima koji su utvrđeni člankom 82. stavkom 2. i člancima 93. do 97.

#### Članak 15.

#### Aditivnost

1. Doprinosi iz strukturnih fondova ne zamjenjuju javne ili istovrsne strukturne izdatke države članice.
2. Za regije koje su obuhvaćene ciljem konvergencije, Komisija i država članica određuju razinu javnih ili istovrsnih strukturnih izdataka koje država članica održava u svim predmetnim regijama tijekom programskog razdoblja.

Razina izdataka države članice je jedno od pitanja koje obuhvaća odluka Komisije o nacionalnom strateškom referentnom okviru iz članka 28. stavka 3. Metodološki dokument Komisije koji se donosi u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 3., daje smjernice.

3. U pravilu, razina izdataka iz stavka 2. ne smije biti manja od realnog iznosa prosjeka godišnjih izdataka koji su ostvareni u prethodnom programskom razdoblju.

Nadalje, razina izdataka se određuje u pogledu općih makroekonomskih uvjeta u kojima se vrši financiranje i uzimajući u obzir određene posebne ili iznimne gospodarske situacije, kao što je privatizacija, kao i iznimnu razinu javnih ili istovrsnih strukturnih izdataka države članice tijekom prethodnog programskog razdoblja.

4. Komisija u suradnji sa svakom državom članicom provjerava aditivnost za cilj konvergencije sredinom razdoblja, u 2011. Kao dio provjere u sredini razdoblja, Komisija nakon savjetovanja s državom članicom može odlučiti izmijeniti traženu razinu strukturnih izdataka, ako se gospodarska situacija u predmetnoj državi članici značajno izmijenila u odnosu na situaciju u trenutku određivanja razine javnih ili istovrsnih strukturnih izdataka iz stavka 2. Odluka Komisije iz članka 28. stavka 3. mijenja se u skladu s ovom izmjenom.

Komisija u suradnji sa svakom državom članicom provjerava aditivnost za cilj konvergencije *ex post* 31. prosinca 2016.

Država članica dostavlja Komisiji tražene podatke kako bi omogućila provjeru poštovanja razine javnih ili istovrsnih strukturnih izdataka određenih *ex ante*. Prema potrebi se koriste metode statističke procjene.

Komisija objavljuje rezultate o provjeri aditivnosti po državi članici, uključujući metodologiju i izvore podataka, po zaključenju svake od tri faze provjere.

#### Članak 16.

#### Jednakost između žena i muškaraca i nediskriminacija

Države članice i Komisija osiguravaju da se u različitim fazama provedbe fondova promiče jednakost između muškaraca i žena i uključivanje pitanja jednakosti među spolovima.

Države članice i Komisija poduzimaju u raznim fazama provedbe fondova, a osobito po pitanju dostupnosti fondova, odgovarajuće korake kako bi spriječile svaku diskriminaciju na osnovi spola, rasnog ili etničkog podrijetla, religije ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije. Jedan od kriterija koji se osobito moraju poštovati pri određivanju operacija sufinanciranih iz fondova i koji se mora uzeti u obzir tijekom različitih faza provedbe, je dostupnost osobama s invaliditetom.

#### Članak 17.

#### Održivi razvoj

Ciljevi fondova ostvaruju se u okviru održivog razvoja i djelovanju Zajednice u promicanju cilja zaštite i unaprjeđenja okoliša kako je utvrđeno člankom 6. Ugovora.

#### POGLAVLJE V.

#### Financijski okvir

#### Članak 18.

#### Ukupna sredstva

1. Sredstva na raspolaganju za izdavanje iz fondova za razdoblje od 2007. do 2013. iznose 308 041 000 000 EUR prema cijenama iz 2004. u skladu s godišnjom raspodjelom prikazanom u Prilogu I.

U svrhu programiranja i kasnijeg uključivanja u opći proračun Europske unije, iznos iz prvog podstavka indeksira se na 2 % godišnje.



Raspodjela proračunskih sredstava prema ciljevima u smislu članka 3. stavka 2., je takva da se njome postiže značajna koncentracija na regije koje su obuhvaćene ciljem konvergencije.

2. Komisija priređuje okvirne godišnje raspodjele po državama članicama u skladu s kriterijima i metodologijom koja je utvrđena u Prilogu II., ne dovodeći u pitanje odredbe iz članka 23. i 24.

3. Iznosi iz stavaka 12. do 30. u Prilogu II. uključuju se u iznose iz članka 19., 20. i 21. i moraju biti jasno naznačeni u programskim dokumentima.

#### Članak 19.

##### Sredstva za cilj konvergencije

Ukupna sredstva za cilj konvergencije iznose 81,54 % sredstava iz članka 18. stavka 1. (tj. ukupno 251 163 134 221 EUR) i raspodjeljuje se na različite komponente na sljedeći način:

- (a) 70,51 % (tj. ukupno 177 083 601 004 EUR) za financiranje iz članka 5. stavka 1., uz korištenje prihvatljivog broja stanovnika, regionalnog blagostanja, nacionalnog blagostanja i stope nezaposlenosti kao kriterija za izračun okvirne raspodjele po državi članici;
- (b) 4,99 % (tj. ukupno 12 521 289 405 EUR) za prijelaznu i posebnu potporu iz članka 8. stavka 1., uz korištenje prihvatljivog broja stanovnika, regionalnog blagostanja, nacionalnog blagostanja i stope nezaposlenosti kao kriterija za izračun okvirne raspodjele po državi članici;
- (c) 23,22 % (tj. ukupno 58 308 243 811 EUR) za financiranje iz članka 5. stavka 2., uz korištenje broja stanovnika, nacionalnog blagostanja i površine kao kriterija za izračun okvirne raspodjele po državi članici;
- (d) 1,29 % (tj. ukupno 3 250 000 000 EUR) za prijelaznu i posebnu potporu iz članka 8. stavka 3.

#### Članak 20.

##### Sredstva za cilj regionalne konkurentnosti i zapošljavanja

Ukupna sredstva za cilj regionalne konkurentnosti i zapošljavanja iznose 15,95 % sredstava iz članka 18. stavka 1. (tj. ukupno 49 127 784 318 EUR) i raspodjeljuje se na različite komponente na sljedeći način:

- (a) 78,86 % (ukupno 38 742 477 688 EUR) za financiranje iz članka 6., uz korištenje prihvatljivog broja stanovnika, regionalnog blagostanja, stope nezaposlenosti, stope zaposlenosti i gustoće naseljenosti kao kriterija za izračun okvirne raspodjele po državi članici; i

- (b) 21,14 % (tj. ukupno 10 385 306 630 EUR) za prijelaznu i posebnu potporu iz članka 8. stavka 2., uz korištenje prihvatljivog broja stanovnika, regionalnog blagostanja, nacionalnog blagostanja i stope nezaposlenosti kao kriterija za izračun okvirne raspodjele po državi članici.

#### Članak 21.

##### Sredstva za cilj europske teritorijalne suradnje

1. Ukupna sredstva za cilj europske teritorijalne suradnje iznose 2,52 % sredstava iz članka 18. stavka 1. (tj. ukupno 7 750 081 461 EUR) i, isključujući iznos iz Priloga II. stavka 22., raspodjeljuje se na različite komponente na sljedeći način:

- (a) 73,86 % (tj. ukupno 5 576 358 149 EUR) za financiranje prekogranične suradnje iz članka 7. stavka 1., uz korištenje prihvatljivog broja stanovnika kao kriterija za izračun okvirne raspodjele po državi članici;
- (b) 20,95 % (tj. ukupno 1 581 720 322 EUR) za financiranje transnacionalne suradnje iz članka 7. stavka 2., uz korištenje prihvatljivog broja stanovnika kao kriterija za izračun okvirne raspodjele po državi članici;
- (c) 5,19 % (tj. ukupno 392 002 991 EUR) za financiranje međuregionalne suradnje, mreža suradnje i razmjene iskustava iz članka 7. stavka 3.

2. Doprinosi iz EFRR-a za prekogranične programe i programe zajedničkog morskog bazena u okviru Instrumenta za europsko susjedstvo i partnerstvo te za prekogranične programe u okviru Instrumenta pretprijetne pomoći prema Uredbi (EZ) br. 1085/2006 iznosi 813 966 000 EUR, a proizlazi iz indikacija svake od dotičnih država članica te se oduzima od njihovih alokacija iz stavka 1. točke (a). Navedeni doprinosi iz EFRR-a nisu podložni raspodjeli među dotičnim državama članicama.

3. Doprinosi iz EFRR-a za svaki prekogranični program i program zajedničkog morskog bazena u okviru instrumenata navedenih u stavku 2. daje se pod uvjetom da je doprinos iz tih instrumenata najmanje istovrsan doprinosu iz EFRR-a. Međutim, navedena jednakovrijednost iznosi najviše 465 690 000 EUR u okviru Instrumenta za europsko susjedstvo i partnerstvo i 243 782 000 EUR u okviru Instrumenta pretprijetne pomoći.

4. Godišnja odobrena sredstva koja odgovaraju doprinosu iz EFRR-a iz stavka 2. unose se u odgovarajuće proračunske stavke prekogranične komponente instrumenata iz stavka 2. u okviru proračunskih aktivnosti za 2007. godinu

5. U 2008. i 2009., godišnji doprinos iz EFRR-a naveden u stavku 2. za koji Komisiji u okviru prekogranične komponente i komponente zajedničkog morskog bazena nije podnesen ni jedan operativni program najkasnije do 30. lipnja, u okviru instrumenata iz stavka 2. staviti će se na raspolaganje državi članici za prekograničnu suradnju iz stavka 1. točke (a), uključujući i suradnju po pitanju vanjskih granica.

Ako najkasnije do 30. lipnja 2010. još uvijek postoje operativni programi u okviru prekograničnog komponente i komponente zajedničkog morskog bazena u okviru instrumenata iz stavka 2. koji nisu podneseni Komisiji, cjelokupni doprinos iz EFRR-a naveden u stavku 2. za preostale godine do 2013. stavlja se na raspolaganje dotičnim državama članicama za financiranje prekogranične suradnje iz stavka 1. točke (a), uključujući suradnju po pitanju vanjskih granica.

6. Ako je nakon donošenja prekograničnih programa i programa zajedničkog morskog bazena od strane Komisije navedenih u stavku 2., potrebno prekinuti navedene programe jer:

- (a) država partnerica nije potpisala financijski sporazum do kraja godine koja slijedi nakon godine donošenja programa; ili
- (b) se program ne može provesti zbog problema koji su nastali u odnosima država sudionica,

doprinos iz EFRR-a naveden u stavku 2. koji odgovara godišnjim obrocima koji još nisu izdvojeni, stavlja se na raspolaganje dotičnim državama članicama na njihov zahtjev, za financiranje prekogranične suradnje iz stavka 1. točke (a), uključujući suradnju po pitanju vanjskih granica.

#### Članak 22.

##### Neprenosivost sredstava

Ukupna odobrena sredstva po državi članici u okviru svakog od ciljeva fondova i njihovih komponenti ne smiju se međusobno prenositi.

Odstupajući od prvog podstavka, svaka država članica u okviru cilja europske teritorijalne suradnje može prenijeti do 15 % financijske alokacije jedne sastavnice iz članka 21. stavka 1. točke (a) i (b) na drugu sastavnicu.

#### Članak 23.

##### Sredstva za pričuvu na osnovi postignutih rezultata

Tri posto sredstava iz članka 19. točke (a) i (b) i članka 20. može se dodijeliti u skladu s člankom 50.

#### Članak 24.

##### Sredstva za tehničku pomoć

Iznos od 0,25 % sredstava iz članka 18. stavka 1. dodjeljuje se za tehničku pomoć Komisiji u smislu članka 45.

#### GLAVA II.

##### STRATEŠKI PRISTUP KOHEZIJU

#### POGLAVLJE I.

##### Strateške smjernice Zajednice za koheziju

#### Članak 25.

##### Sadržaj

Vijeće na razini Zajednice utvrđuje sažete strateške smjernice za gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju kojima određuje okvir za intervencije fondova, poštujući druge odgovarajuće politike Zajednice.

Za svaki od ciljeva fondova, navedene smjernice osobito uvažavaju prioritete Zajednice s ciljem promicanja usklađenoga, uravnoteženog i održivog razvoja Zajednice iz članka 3. stavka 1.

Navedene se smjernice utvrđuju uzimajući u obzir integrirane smjernice koje sadrže opće smjernice za gospodarsku politiku i smjernice za zapošljavanje, a koje donosi Vijeće u skladu s postupcima utvrđenim člancima 99. i 128. Ugovora.

#### Članak 26.

##### Donošenje i revidiranje

Komisija u bliskoj suradnji s državama članicama predlaže strateške smjernice Zajednice za koheziju iz članka 25. ove Uredbe. Do 1. veljače 2007. donose se strateške smjernice Zajednice za koheziju u skladu s postupkom koji je utvrđen člankom 161. Ugovora. Strateške smjernice Zajednice za koheziju objavljuju se u *Službenom listu Europske unije*.

Strateške smjernice Zajednice za koheziju mogu se u bliskoj suradnji s državama članicama sredinom razdoblja revidirati u skladu s postupkom utvrđenim u prvom podstavku, ako je to potrebno radi usklađivanja sa značajnim promjenama u prioritetima Zajednice.

Srednjoročno revidiranje strateških smjernica Zajednice za koheziju ne obvezuje države članice na izmjenu ni operativnih programa niti svojih nacionalnih strateških referentnih okvira.

## POGLAVLJE II.

**Nacionalni strateški referentni okvir**

## Članak 27.

**Sadržaj**

1. Država članica predstavlja nacionalni strateški referentni okvir koji osigurava dosljednost pomoći iz fondova sa strateškim smjericama Zajednice za koheziju i koji utvrđuje vezu između prioriteta Zajednice s jedne strane, i nacionalnog programa reforme države članice s druge strane.

2. Svaki nacionalni strateški referentni okvir predstavlja referentni instrument za pripremu postupka programiranja fondova.

3. Nacionalni strateški referentni okvir primjenjuje se na cilj konvergencije i cilj regionalne konkurentnosti i zapošljavanja. Ako država članica tako odluči, može se primijeniti i na cilj europske teritorijalne suradnje, ne dovodeći u pitanje buduće odluke drugih predmetnih država članica.

4. Nacionalni strateški referentni okvir sadrži sljedeće elemente:

- (a) analizu razvojnih nejednakosti, slabosti i mogućnosti, poštujući kretanja europskog i svjetskoga gospodarstva;
- (b) strategiju koja je odabrana na osnovi navedene analize, uključujući tematske i teritorijalne prioritete. Ako je potrebno, navedeni prioriteti uključuju djelovanja koja se odnose na održivi urbani razvoj, diversifikaciju ruralnih gospodarstava i područja koja ovise o ribarstvu;
- (c) popis operativnih programa za ciljeve konvergencije i regionalne konkurentnosti i zapošljavanja;
- (d) opis načina na koji izdaci za cilj konvergencije i regionalne konkurentnosti i zapošljavanja doprinose prioritetima Europske unije za promicanje konkurentnosti i otvaranje novih radnih mjesta, uključujući i postizanje ciljeva Integriranih smjernica za rast i radna mjesta (od 2005. do 2008.) kako je utvrđeno člankom 9. stavkom 3.;
- (e) okvirnu godišnju alokaciju iz svakog fonda po programima;
- (f) samo za regije u okviru cilja konvergencije:
  - i. djelovanja predviđena za jačanje administrativne učinkovitosti države članice;
  - ii. iznos ukupnih godišnjih odobrenih sredstava u okviru EPFRR-a i EFR-a;

iii. podatke koji su potrebni za *ex ante* provjeru poštovanja načela aditivnosti iz članka 15.;

(g) za države članice koje imaju pravo na sredstva iz Kohezijskog fonda prema članku 5. stavku 2. i članku 8. stavku 3., podatke o mehanizmima kojima će se osigurati koordinacija između samih operativnih programa te između njih i EPFRR-a, EFR-a i, prema potrebi, intervencija EIB-a te drugih postojećih financijskih instrumenata.

5. Pored toga, nacionalni strateški referentni okvir može, prema potrebi, sadržavati sljedeće elemente:

(a) postupak koordinacije između kohezijske politike Zajednice i odgovarajućih nacionalnih, sektorskih i regionalnih politika predmetne države članice;

(b) za države članice koje nisu navedene u stavku 4. točki (g), podatke o mehanizmima koji jamče koordinaciju između samih operativnih programa te između njih i EPFRR-a, EFR-a i, intervencija EIB-a te drugih postojećih financijskih instrumenata.

6. Podaci koje sadrži nacionalni strateški referentni okvir poštuju posebna institucionalna uređenja svake države članice.

## Članak 28.

**Priprema i donošenje**

1. Država članica priprema nacionalni strateški referentni okvir nakon savjetovanja s odgovarajućim partnerima kako je navedeno u članku 11., u skladu s postupkom koji smatra najprimjerenijim i u skladu sa svojom institucionalnom strukturom. On obuhvaća razdoblje od 1. siječnja 2007. do 31. prosinca 2013.

Država članica priprema nacionalni strateški referentni okvir u dijalogu s Komisijom kako bi se zajamčio zajednički pristup.

2. Svaka država članica dostavlja Komisiji nacionalni strateški referentni okvir u roku od pet mjeseci nakon donošenja strateških smjernica Zajednice za koheziju. Komisija se upozna s nacionalnom strategijom i prioritetnim temama koje su odabrane za pomoć iz fondova te daje odgovarajuća opažanja, ako to smatra primjerenim, u roku od tri mjeseca od datuma primitka okvira.

Država članica može istodobno predstaviti nacionalni strateški referentni okvir i operativne programe iz članka 32.

3. Prije ili istodobno s donošenjem operativnih programa iz članka 32. stavka 5., Komisija, nakon savjetovanja s državom članicom, donosi odluku koja obuhvaća:

- (a) popis operativnih programa iz članka 27. stavka 4. točke (c);
- (b) okvirnu godišnju alokaciju iz svakog fonda po programu iz članka 27. stavka 4. točke (e); i
- (c) samo za cilj konvergencije, visinu izdataka koja jamči poštovanje načela aditivnosti iz članka 15. i djelovanje predviđeno za poboljšanje administrativne učinkovitosti kako je navedeno u članku 27. stavku 4. točki (f) podtočki i.

### POGLAVLJE III.

#### Strateško praćenje

##### Članak 29.

#### Strateška izvješća država članica

1. Prvi put u 2007., svaka država članica uključuje u godišnje izvješće o provedbi svojeg nacionalnog programa reformi sažet odjeljak o doprinosu operativnih programa, koji se sufinanciraju iz fondova, provedbi nacionalnog programa reformi.

2. Najkasnije do kraja 2009. i 2012., države članice dostavljaju sažeto izvješće koje sadrži podatke o doprinosu programa koji se sufinanciraju iz fondova:

- (a) u pogledu provedbe ciljeva kohezijske politike kako je utvrđeno Ugovorom;
- (b) u pogledu ostvarenja zadaća fondova kako je utvrđeno ovom Uredbom;
- (c) u pogledu provedbe prioriteta koji su detaljno utvrđeni strateškim smjernicama Zajednice za koheziju iz članka 25. i koji su točno utvrđeni u prioritetima nacionalnog strateškog referentnog okvira iz članka 27; i
- (d) u pogledu postizanja cilja promicanja konkurentnosti i otvaranja novih radnih mjesta i nastojanja pri ostvarivanju ciljeva Integriranih smjernica za rast i radna mjesta (od 2005. do 2008) kako je utvrđeno člankom 9. stavkom 3.

3. Svaka država članica određuje sadržaj izvješća iz stavka 2., s ciljem određivanja:

- (a) socijalno-gospodarsko stanje i kretanja;
- (b) postignuća, izazova i budućih očekivanja u vezi s provedbom dogovorene strategije; i
- (c) primjera dobre prakse.

4. Pozivanja na nacionalni program reformi u ovom članku vezano je na Integrirane smjernice za rast i radna mjesta (od 2005. do 2008.) i jednako se primjenjuje na sve istovrsne smjernice koje utvrdi Europsko vijeće.

##### Članak 30.

#### Strateška izvješća Komisije i rasprava o kohezijskoj politici

1. Po prvi put u 2008., i nadalje svake godine, Komisija u svoje Godišnje izvješće o napretku koje podnosi proljetnom Europskom vijeću uključuje odjeljak u kojem sažima izvješća država članica iz članka 29. stavka 1., osobito napredak u pogledu ostvarenja prioriteta Europske unije u promicanju konkurentnosti i otvaranju novih radnih mjesta uključujući ostvarenje ciljeva Integriranih smjernica za rast i radna mjesta (od 2005. do 2008) kako je utvrđeno člankom 9. stavkom 3.

2. U 2010. i 2013., najkasnije do 1. travnja, Komisija priprema strateško izvješće u kojem sažima izvješća država članica iz članka 29. stavka 2. Prema potrebi, ovo izvješće se uključuje kao poseban odjeljak u izvješće iz članka 159. Ugovora.

3. Vijeće pregledava strateško izvješće iz stavka 2. što prije nakon njegove objave. Izvješće se podnosi Europskom parlamentu, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija i navedene institucije su pozvane da o njemu rasprave.

##### Članak 31.

#### Kohezijsko izvješće

1. Izvješće Komisije iz članka 159. Ugovora uključuje osobito:

- (a) opis napretka koji je postignut u pogledu gospodarske i socijalne kohezije, uključujući socijalno-gospodarsko stanje i razvoj regija, kao i integraciju prioriteta Zajednice;
- (b) evidenciju uloge fondova, EIB-a i drugih financijskih instrumenata, kao i učinak drugih politika Zajednice i nacionalnih politika na postignuti napredak.

2. Prema potrebi, izvješće sadrži i:

- (a) prijedloge mjera i politika Zajednice koje bi trebalo donijeti kako bi se ojačala gospodarska i socijalna kohezija;
- (b) predložene izmjene strateških smjernica Zajednice za koheziju koje su potrebne kako bi se smjernice uskladile s promjenama u politici Zajednice.

## GLAVA III.

## PROGRAMIRANJE

## POGLAVLJE I.

**Opće odredbe o strukturnim fondovima i Kohezijskom fondu**

## Članak 32.

**Priprema i odobravanje operativnih programa**

1. Aktivnosti fondova u državama članicama su u obliku operativnih programa u okviru nacionalnog strateškog referentnog okvira. Svaki operativni program obuhvaća razdoblje od 1. siječnja 2007. do 31. prosinca 2013. Operativni program obuhvaća samo jedan od tri cilja iz članka 3., osim ako Komisija i država članica dogovore drukčije.

2. Svaki operativni program izrađuje država članica ili tijelo koje imenuje država članica, u suradnji s partnerima koji su navedeni u članku 11.

3. Država članica dostavlja Komisiji prijedlog operativnog programa koji sadrži sve sastavnice iz članka 37. što prije, a najkasnije 5 mjeseci od donošenja strateških smjernica Zajednice za koheziju iz članka 26.

4. Komisija ocjenjuje predloženi operativni program kako bi utvrdila doprinosi li ciljevima i prioritetima nacionalnog strateškog referentnog okvira i strateških smjernica Zajednice za koheziju. Ako Komisija, u roku od dva mjeseca od primitka operativnog programa, utvrdi da operativni program ne doprinosi postizanju ciljeva nacionalnog strateškog referentnog okvira i strateških smjernica Zajednice za koheziju, ona može pozvati državu članicu da dostavi sve potrebne dodatne podatke i, prema potrebi, u skladu s tim izmijeni predloženi program.

5. Komisija donosi svaki operativni program što je prije moguće, a najkasnije u roku četiri mjeseca od datuma na koji je država članica službeno dostavila program, te ne prije 1. siječnja 2007.

## Članak 33.

**Revizija operativnih programa**

1. Na inicijativu države članice ili Komisije, u dogovoru s predmetnom državom članicom, operativni programi se mogu preispitati i, ako je potrebno, ostatak programa se može revidirati u jednom ili više sljedećih slučajeva:

(a) zbog značajnih socijalno-gospodarskih promjena;

(b) kako bi se bolje ili na drugi način poštovale značajne promjene u prioritetima Zajednice, nacionalnim ili regionalnim prioritetima;

(c) slijedom evaluacije iz članka 48. stavka 3.; ili

(d) zbog poteškoća u provedbi.

Operativni se programi, prema potrebi, revidiraju nakon dodjele pričuve iz članka 50. i 51.

2. Komisija donosi odluku o zahtjevu za revizijom operativnog programa što je prije moguće, a najkasnije u roku tri mjeseca od službenog podnošenja zahtjeva od strane države članice.

3. Revizija operativnih programa ne zahtijeva reviziju odluke Komisije iz članka 28. stavka 3.

## Članak 34.

**Posebno svojstvo fondova**

1. Operativni programi financiraju se samo iz jednog fonda, osim ako je drukčije predviđeno stavkom 3.

2. Ne dovodeći u pitanje odstupanja koja su utvrđena posebnim uredbama fondova, EFRR i ESF mogu, na komplementaran način i do granice od 10 % financijskih sredstava Zajednice po svakoj prioritetnoj osi operativnog programa, financirati djelovanja koja su u opsegu pomoći iz drugog fonda, ako su neophodne za uspješnu provedbu operacije i ako su s njom u izravnoj vezi.

3. U državi članici koja prima potporu iz Kohezijskog fonda, EFRR i Kohezijski fond zajednički pružaju pomoć za operativne programe prometne infrastrukture i okoliša, uključujući i velike projekte.

## Članak 35.

**Zemljopisni opseg**

1. Operativni programi koji se predlažu u okviru cilja konvergencije izrađuju se na odgovarajućoj zemljopisnoj razini i najmanje na drugoj razini NUTS-a.

Operativni programi koji se predlažu u okviru cilja konvergencije s doprinosom iz Kohezijskog fonda izrađuju se na nacionalnoj razini.

2. Operativni programi koji se predlažu u okviru cilja regionalne konkurentnosti i zapošljavanja izrađuju se na prvoj razini NUTS-a ili na drugoj razini NUTS-a, u skladu s posebnim institucionalnim sustavom svake države članice, za regije koje primaju financijska sredstva iz EFRR-a, osim ako Komisija i država članice ne dogovore drukčije. Ako se financiraju iz ESF-a, izrađuje ih država članica na odgovarajućoj razini.

3. Operativni programi koji se predlažu u okviru cilja europske teritorijalne suradnje za prekograničnu suradnju izrađuju se u pravilu za svaku granicu ili skupinu granica po odgovarajućem grupiranju na trećoj razini NUTS-a, uključujući i enklave. Operativni programi koji se predlažu u okviru cilja europske teritorijalne suradnje za transnacionalnu suradnju izrađuju se na razini svakog područja transnacionalne suradnje. Programi međuregionalne suradnje i razmjene iskustava odnose se na cjelokupno područje Zajednice.

#### Članak 36.

### Sudjelovanje Europske investicijske banke i Europskog investicijskog fonda

1. EIB i EIF mogu sudjelovati u programiranju pomoći iz fondova, u skladu s načinima koji su utvrđeni njihovim statutima.

2. EIB i EIF mogu, na zahtjev država članica, sudjelovati u pripremi nacionalnog strateškog referentnog okvira i operativnih programa, kao i u aktivnostima koje se odnose na pripremu projekata, osobito velikih projekata, organiziranje financiranja i javno-privatnog partnerstva. U dogovoru s EIB-om i EIF-om, država članica može usmjeriti dodijeljene zajmove na jedan ili više prioriteta operativnog programa, osobito u području projekata inovacija i gospodarstva znanja, ljudskog kapitala, okoliša i osnovne infrastrukture.

3. Komisija se može savjetovati EIB-om i EIF-om prije donošenja odluke iz članka 28. stavka 3. i prije donošenja odluke o programima. Savjetovanje se osobito odnosi na operativne programe koji sadrže okvirni popis velikih projekata ili programe koji su, po prirodi svojih prioriteta, pogodni za mobiliziranje zajmova ili druge vrste tržišnog financiranja.

4. Ako to smatra potrebnim za ocjenu velikih projekata, Komisija može zatražiti od EIB-a da ispita tehničku kakvoću i financijsku održivost predmetnih projekata, osobito u pogledu instrumenata financijskog inženjeringa koji se provode ili razvijaju.

5. Pri provedbi odredaba ovog članka, Komisija može dodijeliti bespovratna sredstva EIB-u i EIF-u.

#### POGLAVLJE II.

### Sadržaj programa

#### Odjeljak 1.

### Operativni programi

#### Članak 37.

### Operativni programi za ciljeve konvergencije i regionalne konkurentnosti i zapošljavanja

1. Operativni programi koji se odnose na ciljeve konvergencije i regionalne konkurentnosti i zapošljavanja sadrže:

- (a) analizu stanja prihvatljivog područja ili sektora u smislu prednosti i slabosti te odabrane strategije kojom bi se reagiralo na njih;
- (b) obrazloženje odabranih prioriteta uzimajući u obzir strateške smjernice Zajednice za koheziju, nacionalni strateški referentni okvir, kao i rezultate prethodne evaluacije iz članka 48;
- (c) podatke o prioritetskim osima i njihovim posebnim ciljevima. Navedeni ciljevi se izražavaju brojačano korištenjem ograničenog broja pokazatelja neposrednih i krajnjih rezultata, poštujući načelo proporcionalnosti. Pokazatelji omogućuju mjerenje napretka u odnosu na početno stanje i ostvarenje ciljeva prioritetske osi;
- (d) u informativne svrhe, okvirnu raspodjelu planiranog korištenja sredstava iz fondova za operativni program, prema kategorijama i u skladu s provedbenim pravilima ove Uredbe koje donosi Komisija u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 3.;
- (e) financijski plan koji sadrži dvije tablice:
  - i. tablicu u kojoj je, u skladu s člancima 52., 53. i 54., za svaku godinu raščlanjen ukupni iznos odobrenih financijskih sredstava za doprinos iz svakog fonda. Financijski plan prikazuje odvojeno, u okviru ukupnoga godišnjeg doprinosa iz strukturnih fondova, odobrena financijska sredstva namijenjena regijama koje primaju prijelaznu potporu. Ukupni godišnji doprinos iz fondova sukladan je važećem financijskom okviru, i poštuje postepeno smanjivanje koje je utvrđeno stavkom 6. u Prilogu II.;
  - ii. tablicu koja za cjelokupno programsko razdoblje, za operativni program i svaku prioritetnu os, utvrđuje iznos ukupno odobrenih financijskih sredstava Zajednice i nacionalnih sredstava te stopu doprinosa iz fondova. Kad u skladu s člankom 53., nacionalni dio sredstava čine javni i privatni izdaci, tablica daje orijentacijsku raspodjelu između javnih i privatnih sastavnica. Kad u skladu s člankom 53. nacionalni dio čine javni izdaci, tablica navodi iznos nacionalnog javnog doprinosa. U informativne svrhe tablica prikazuje doprinose iz Europske investicijske banke i drugih postojećih financijskih instrumenata;
- (f) podatke o komplementarnosti s mjerama koje financira EPFRR i mjerama koje financira EFR, prema potrebi;

(g) odredbe o provedbi operativnog programa, uključujući:

- i. imenovanje svih tijela iz članka 59. koje je odredila država članica ili, ako država članica koristi mogućnost iz članka 74., imenovanje drugih tijela i postupaka u skladu s pravilima koja su utvrđena člankom 74.;
- ii. opis sustava praćenja i evaluacije;
- iii. podatke o tijelu koje je ovlašteno primiti uplate Komisije i tijelu ili tijelima koja su odgovorna za plaćanja korisnicima;
- iv. opis postupka za pokretanje i daljnji tijek financijskih sredstava kako bi se zajamčila njihova transparentnost;
- v. elemente kojima je cilj promidžba i informiranje o operativnom programu iz članka 69.;
- vi. opis postupaka koje dogovore Komisija i država članica za razmjenu računalnih podataka kako bi se ispunili uvjeti plaćanja, praćenja i evaluacije koji su utvrđeni ovom Uredbom;

(h) okvirni popis velikih projekata u smislu članka 39., koji bi se trebali dostaviti Komisiji na odobravanje u okviru programskog razdoblja.

2. Operativni programi koje zajednički financiraju EFRR i Kohezijski fond u dijelu prometa i okoliša sadrže prioritetnu os posebno za svaki fond i posebna izdvajanja po fondu.

3. Ne dovodeći u pitanje članak 5. drugi podstavak Uredbe (EZ) br. 1080/2006, svaki operativni program u okviru cilja regionalne konkurentnosti i zapošljavanja uključuje obrazloženje tematske, zemljopisne i financijske koncentracije prioriteta kako je utvrđeno člankom 5. navedene Uredbe i člankom 4. Uredbe (EZ) br. 1081/2006.

4. Operativni programi koje financira EFRR sadrže pored tog za cilj konvergencije i regionalne konkurentnosti i zapošljavanja:

- (a) podatke o pristupu održivom urbanom razvoju, prema potrebi;
- (b) posebnu prioritetnu os za mjere koje se financiraju iz dodatne alokacije iz stavka 20. Priloga II., kod operativnih programa koji pružaju pomoć u najudaljenijim regijama.

5. Operativni programi na koje se odnosi jedna ili više posebnih alokacija navedenih u dodatnim odredbama Priloga II. sadrže podatke o postupcima koji su predviđeni za dodjelu i praćenje tih posebnih alokacija.

6. Na inicijativu države članice, operativni programi koje financira EFRR mogu za cilj konvergencije i regionalne konkurentnosti i zapošljavanja sadržavati i:

- (a) popis gradova koji su odabrani za rješavanje urbanih problema i postupke za daljnje delegiranje ovlasti na

gradske vlasti, po mogućnosti u obliku globalno dodijeljenih bespovratnih sredstava;

- (b) djelovanja za međuregionalnu suradnju s najmanje jednim regionalnim ili lokalnim tijelom vlasti druge države članice.

7. Na inicijativu odnosnih država članica, operativni programi za ESF mogu za cilj konvergencije i regionalne konkurentnosti i zapošljavanja sadržavati horizontalan pristup ili prioritetnu os za međuregionalne i transnacionalna djelovanja koje uključuju nacionalna, regionalna ili lokalna tijela vlasti još najmanje jedne države članice.

Članak 38.

### Operativni programi za cilj europske teritorijalne suradnje

Posebna pravila za operativne programe u okviru cilja europske teritorijalne suradnje utvrđena su Uredbom (EZ) br. 1080/2006.

Odjeljak 2.

### Veliki projekti

Članak 39.

#### Sadržaj

Kao dio operativnog programa, EFRR i Kohezijski fond mogu financirati izdatke operacije koja sadrži niz radova, aktivnosti ili usluga u svrhu izvršenje nedjeljive zadaće precizne gospodarske ili tehničke prirode, koja ima jasno utvrđene ciljeve i čiji ukupni troškovi prelaze 25 milijuna EUR u slučaju okoliša i 50 milijuna EUR u drugim područjima (dalje u tekstu: veliki projekti).

Članak 40.

### Podaci koji se dostavljaju Komisiji

Država članica ili upravljačko tijelo dostavlja Komisiji sljedeće podatke o velikim projektima:

- (a) podatke o tijelu koje je odgovorno za provedbu;
- (b) podatke o prirodi ulaganja i njegov opis, o financijskom opsegu i lokaciji;
- (c) rezultate studija izvedivosti;

- (d) vremenski raspored za provedbu projekta i, kad se očekuje da će razdoblje provedbe predmetne operacije biti duže od programskog razdoblja, faze za koje se traži sufinanciranje Zajednice tijekom programskog razdoblja od 2007. do 2013.;
- (e) analizu troškova i koristi, uključujući procjenu rizika i predviđeni učinak na predmetni sektor i na socijalno-gospodarsko stanje u državi članici i/ili regiji i, gdje je moguće i potrebno, u drugim regijama Zajednice;
- (f) analizu učinka na okoliš;
- (g) opravdanje za javni doprinos;
- (h) plan financiranja koji prikazuje ukupno planirana financijska sredstva i planirani doprinosi fondova, EIB-a, EIF-a i svih drugih izvora financijskih sredstava Zajednice, uključujući okvirni godišnji plan financijskog doprinosa iz EFRR-a ili iz Kohezijskog fonda za velike projekte.

Komisija donosi okvirne smjernice za metodologiju koja je potrebno koristiti u provođenju analize troškova i koristi iz gore navedene točke (e) u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 2.

#### Članak 41.

### Odluka Komisije

1. Komisija ocjenjuje veliki projekt, prema potrebi uz savjetovanje s vanjskim stručnjacima, uključujući Europsku investicijsku banku, u svjetlu čimbenika iz članka 40., njegovu dosljednost prioritetima operativnog programa, njegov doprinos ostvarenju ciljeva navedenih prioriteta i njegovu dosljednost drugim politikama Zajednice.

2. Komisija donosi odluku što je prije moguće i najkasnije tri mjeseca nakon što država članica ili upravljačko tijelo predloži veliki projekt, pod uvjetom da je prijedlog u skladu s člankom 40. Navedena odluka određuje fizički objekt, iznos na koji se odnosi stopa financiranja za prioritetnu os i godišnji plan financijskog doprinosa iz EFRR-a ili iz Kohezijskog fonda.

3. Kad Komisija odbije iz fondova financijski doprinjeti velikom projektu, izvještava državu članicu o svojim razlozima u vremenskom roku i prema uvjetima koji su utvrđeni stavkom 2.

#### Odjeljak 3.

### Globalna bespovratna sredstva

#### Članak 42.

### Opće odredbe

1. Država članica ili upravljačko tijelo može ovlastiti jedno ili više posredničkih tijela koje imenuje država članica ili

upravljačko tijelo, za upravljanje i provedbu dijela operativnog programa, uključujući lokalna tijela vlasti, regionalna razvojna tijela ili nevladine organizacije, u skladu s odredbama sporazuma koji zaključuju država članica ili upravljačko tijelo i navedeno tijelo.

Takvo delegiranje ovlasti ne dovodi u pitanje financijsku odgovornost upravljačkog tijela i države članice.

2. Posredničko tijelo koje je odgovorno za upravljanje globalnim bespovratnim sredstvima jamči svoju solventnost i stručnost za predmetno područje kao i za administrativno i financijsko upravljanje. Uobičajeno, u trenutku imenovanja, posredničko tijelo je ustanovljeno ili ima predstavništvo u regiji ili regijama koje su obuhvaćene operativnim programom.

#### Članak 43.

### Provedbena pravila

Sporazum iz članka 42. stavka 1. prvog podstavka posebno uređuje sljedeće:

- (a) vrste operacija koje pokrivaju globalna bespovratna sredstva;
- (b) kriterije za odabir korisnika;
- (c) stope pomoći iz fondova i pravila koja uređuju pomoć, uključujući i u pogledu uporabe nastalih kamata;
- (d) organizaciju praćenja, evaluacije i jamčenje financijske kontrole nad globalnim bespovratnim sredstvima iz članka 59. stavka 1. *vis-a-vis* upravljačkog tijela, uključujući načine povrata nepropisno plaćenih sredstava i dostavljanje financijskih izvješća;
- (e) prema potrebi, svaku uporabu financijskog jamstva ili istovrsnog instrumenta, osim ako država članica ili upravljačko tijelo pruža takvo jamstvo u skladu s institucionalnim uređenjem svake države članice.

#### Odjeljak 4.

### Financijski inženjering

#### Članak 44.

### Instrumenti financijskog inženjeringa

Iz strukturalnih se fondova, kao dio operativnog programa, mogu financirati izdaci u vezi s operacijom koja uključuju doprinose kojima se podupiru instrumenti financijskog inženjeringa za poduzeća, prvenstveno mala i srednje-velika poduzeća, kao što su na primjer fondovi poduzetničkog kapitala, jamstveni i kreditni fondovi, te za fondove za urbani razvoj, to jest, fondove koji ulažu u javno-privatna partnerstva te druge projekte uključene u integrirani plan za održivi urbani razvoj.



Kad su takve operacije organizirane putem holding fondova, odnosno fondova koji su ustanovljeni za ulaganje u nekoliko fondova poduzetničkog kapitala, jamstvenih fondova, kreditnih fondova i fondova za urbani razvoj, država članica ili upravljačko tijelo ih provode u jednom ili više sljedećih oblika:

- (a) sklapanjem javnog ugovora u skladu s pravom o javnoj nabavi koje se primjenjuje;
- (b) u drugim primjerima, kad sporazum nije u obliku ugovora o javnoj usluzi u smislu prava o javnoj nabavi, dodjelom bespovratnih sredstava, koja su u ovu svrhu definirana kao izravni financijski doprinos putem donacije:
  - i. EIB-u ili EIF-u; ili
  - ii. financijskoj instituciji bez natječaja, ako je to prema nacionalnom pravu u skladu s Ugovorom.

Komisija u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 3. donosi provedbena pravila za ovaj članak.

## Odjeljak 5.

### Tehnička pomoć

#### Članak 45.

##### Tehnička pomoć na inicijativu Komisije

1. Na inicijativu i/ili u ime Komisije, podložno gornjoj granici od 0,25 % vlastite godišnje alokacije, fondovi mogu financirati podršku pri pripremi i praćenju, administrativnu i tehničku podršku, te mjere evaluacije, revizije i inspekcije potrebne za provedbu ove Uredbe.

Te mjere uključuju osobito:

- (a) pomoć za pripremu i ocjenu projekta, uključujući i uz pomoć Europske investicijske banke kroz dodjelu bespovratnih sredstava ili druge oblike suradnje, prema potrebi;
  - (b) studije koje su vezane uz izradu strateških smjernica Zajednice za koheziju, izvješće Komisije o kohezijskoj politici i trogodišnje kohezijsko izvješće;
  - (c) evaluacije, izvješća stručnjaka, statistike i studije, uključujući i one opće prirode koje se odnose na poslovanje fondova, koje prema potrebi može izraditi EIB ili EIF kroz dodjelu bespovratnih sredstava ili druge oblike suradnje;
  - (d) mjere koje su usmjerene na partnere, korisnike pomoći iz fondova i javnost, uključujući i mjere informiranja;
  - (e) mjere širenja informacija, umrežavanja, osvješćivanja, promicanja suradnje i razmjene iskustava diljem Zajednice;
  - (f) instaliranje, rad i međusobno povezivanje računalnih sustava za upravljanje, praćenje, inspekcijske preglede i evaluaciju;
  - (g) poboljšanje metoda evaluacije i razmjenu informacija o praksama u ovom području.
2. Ako je predviđen doprinos iz EFRR-a ili Kohezijskog fonda, Komisija donosi odluku u pogledu vrsta mjera koje su navedene u stavku 1. ovog članka, u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 2.
3. Ako je predviđen doprinos iz ESF-a, Komisija donosi odluku u pogledu vrsta mjera koje su navedene u stavku 1. ovog članka, nakon savjetovanja s odborom iz članka 104., u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 2.

#### Članak 46.

##### Tehnička pomoć država članica

1. Na inicijativu države članice, fondovi mogu financirati aktivnosti pripreme, upravljanja, praćenja, evaluacije, informiranja i kontrole operativnih programa zajedno s aktivnostima za jačanje administrativne sposobnosti za provedbu fondova unutar sljedećih ograničenja:

- (a) 4 % ukupnog iznosa koji je dodijeljen u okviru ciljeva konvergencije i regionalne konkurentnosti i zapošljavanja;
- (b) 6 % ukupnog iznosa koji je dodijeljen u okviru cilja europske teritorijalne suradnje.

2. Mjere tehničke pomoći, unutar ograničenja utvrđenih stavkom 1., za sva tri navedena cilja načelno se provode u okviru svakog operativnog programa. Dodatno se, međutim, takve mjere mogu provoditi djelomično i podložno općim ograničenjima za tehničku pomoć iz stavka 1., u obliku posebnog operativnog programa.

3. Ako država članica odluči provesti mjere tehničke pomoći u okviru svakog operativnog programa, udio ukupnih izdataka za tehničku pomoć svakog operativnog programa ne smije prelaziti gornju granicu utvrđenu stavkom 1.

U slučaju kada se mjere tehničke pomoći provode i u obliku posebnog operativnog programa, ukupni iznos izdataka za tehničku pomoć u takvom posebnom programu ne smije dovesti do tog da ukupni udio sredstava koja su dodijeljena za tehničku pomoć prelaze ograničenja utvrđena stavkom 1.

## GLAVA IV.

## UČINKOVITOST

## POGLAVLJE I.

**Evaluacija**

## Članak 47.

**Opće odredbe**

1. Cilj evaluacija je poboljšanje kakvoće, učinkovitosti i dosljednosti pomoći iz fondova te strategije i provedbe operativnih programa u pogledu posebnih strukturnih problema koji pogađaju predmetne države članice i regije, uz poštovanje cilja održivog razvoja i odgovarajućega zakonodavstva Zajednice vezano uz utjecaj na okoliš i stratešku procjenu učinka na okoliš.

2. Evaluacije mogu biti strateške prirode kako bi se ispitao razvoj programa ili skupine programa u pogledu prioriteta Zajednice i nacionalnih prioriteta, ili operativne prirode u svrhu podrške pri praćenju operativnog programa. Evaluacije se provode prije, tijekom i nakon programskog razdoblja.

3. Evaluacije se provode u okviru odgovornosti države članice ili Komisije, prema potrebi, u skladu s načelom proporcionalnosti koje je utvrđeno člankom 13.

Evaluacije provode stručnjaci ili tijela, unutarnja ili vanjska, koja su funkcionalno neovisna o tijelima iz članka 59. točke (b) i (c). Rezultati se objavljuju u skladu s pravilima koja vrijede za pristup dokumentima.

4. Evaluacije se financiraju iz proračuna za tehničku pomoć.

5. Komisija donosi okvirne smjernice za metodu evaluacije, uključujući standarde kakvoće, u skladu s postupkom koji je utvrđen člankom 103. stavkom 2.

## Članak 48.

**Odgovornost država članica**

1. Države članice osiguravaju potrebne resurse za provedbu evaluacija, organiziraju pripremu i prikupljanje potrebnih podataka te koriste različite vrste informacija koje pruža sustav praćenja.

Prema potrebi, u okviru cilja konvergencije, u skladu s načelom proporcionalnosti koje je utvrđeno člankom 13., države članice

mogu izraditi plan evaluacije koji predstavlja okvirne evaluacijske aktivnosti koje država članica namjerava izvršiti u različitim fazama provedbe.

2. Države članice provode *ex ante* evaluaciju odvojeno za svaki operativni program u okviru cilja konvergencije. U opravdanim slučajevima, i uz poštovanje načela proporcionalnosti kako je utvrđeno člankom 13. te prema dogovoru između Komisije i države članice, država članica može provesti jedinstvenu *ex ante* evaluaciju koja obuhvaća više od jednog operativnog programa.

Države članice za cilj regionalne konkurentnosti i zapošljavanja provode ili *ex ante* evaluaciju koja obuhvaća sve operativne programe ili evaluaciju za svaki fond posebno ili evaluaciju za svaki prioritet ili evaluaciju za svaki operativni program.

Države članice za cilj europske teritorijalne suradnje zajednički provode *ex ante* evaluaciju koja obuhvaća ili svaki operativni program posebno ili više operativnih programa.

*Ex ante* evaluacije se provode u okviru odgovornosti tijela koje je nadležno za pripremu programskih dokumenata.

*Ex ante* evaluacije imaju za cilj optimizaciju dodjele proračunskih sredstava u okviru operativnih programa i poboljšanje kakvoće programiranja. One utvrđuju i ocjenjuju nejednakosti, jaz i mogućnosti razvoja, ciljeve koje je potrebno ostvariti, očekivane rezultate, mjerljive ciljeve, prema potrebi skladnost strategije koja je predložena za regiju, dodanu vrijednost Zajednice, opseg u kojem se poštuju prioriteta Zajednice, znanja stečena iz prethodnog programiranja i kakvoću postupaka provedbe, praćenja, evaluacije i financijskog upravljanja.

3. Tijekom programskog razdoblja, države članice provode evaluacije u vezi s praćenjem operativnih programa, osobito kad se kroz praćenje otkrije znatno odstupanje od prvotno postavljenih ciljeva ili kad su podneseni prijedlozi za reviziju operativnih programa, iz članka 33. Rezultati se šalju odboru za praćenje operativnog programa i Komisiji.

## Članak 49.

**Odgovornost Komisije**

1. Komisija može provesti strateške evaluacije.

2. Komisija može, na vlastitu inicijativu i u partnerstvu s predmetnom državom članicom, provesti evaluacije u vezi s praćenjem operativnih programa kad se kroz praćenje programa otkrije znatno odstupanje od prvotno postavljenih ciljeva. Rezultati se šalju odboru za praćenje operativnog programa.

3. Komisija provodi *ex post* evaluaciju za svaki cilj u bliskoj suradnji s državom članicom i upravljačkim tijelima.

*Ex post* evaluacija obuhvaća sve operativne programe u okviru svakog od ciljeva i ispituje u kojem su opsegu iskorištena sredstva, učinkovitost i ekonomičnost programiranja fonda te socijalno-gospodarski učinak.

Evaluacija se provodi za svaki od ciljeva s namjerom donošenja zaključaka za politiku gospodarske i socijalne kohezije.

Evaluacija utvrđuje čimbenike koji doprinose uspjehu ili neuspjehu provedbe operativnog programa i određuje primjere dobre prakse.

*Ex post* evaluacija će biti dovršena do 31. prosinca 2015.

## POGLAVLJE II.

### Pričuve

#### Članak 50.

#### Nacionalna pričuva na osnovi postignutih rezultata

1. Na vlastitu inicijativu, država članica može odlučiti da ustanovi nacionalnu pričuvu na osnovi postignutih rezultata za cilj konvergencije i/ili cilj regionalne konkurentnosti i zapošljavanja, koja se sastoji od 3 % njezine ukupne alokacije za svaki cilj.

2. Kad država članica odluči ustanoviti takvu pričuvu, ona u okviru svakog od ciljeva procjenjuje postignute rezultate svojih operativnih programa najkasnije do 30. lipnja 2011.

3. Najkasnije do 31. prosinca 2011., na osnovi prijedloga svake predmetne države članice i u bliskom savjetovanju s njom, Komisija dodjeljuje sredstva nacionalne pričuve na osnovi postignutih rezultata.

#### Članak 51.

#### Nacionalna pričuva za nepredviđene izdatke

Na vlastitu inicijativu, država članica može staviti u pričuvu iznos od 1 % godišnjeg doprinosa strukturnih fondova za cilj konvergencije i 3 % godišnjeg doprinosa strukturnih fondova za cilj regionalne konkurentnosti i zapošljavanja za pokrivanje nepredviđenih lokalnih ili sektorskih kriznih stanja koja su u vezi s gospodarskim i socijalnim restrukturiranjem ili u vezi s posljedicama otvaranja trgovine.

Države članice mogu dodijeliti pričuvu za svaki od ciljeva određenom nacionalnom programu ili u okviru operativnih programa.

## GLAVA V.

### FINANCIJSKI DOPRINOS IZ FONDOVA

#### POGLAVLJE I.

#### Doprinos iz fondova

#### Članak 52.

#### Podešavanje stopa doprinosa

Doprinos iz fondova može se podešavati u pogledu sljedećega:

- (a) težine određenih problema, osobito gospodarske, socijalne ili teritorijalne prirode;
- (b) važnosti svake prioritetne osi u pogledu prioriteta Zajednice kako je utvrđeno strateškim smjericama Zajednice za koheziju, kao i u pogledu nacionalnih i regionalnih prioriteta;
- (c) zaštite i unaprjeđenja okoliša, uglavnom primjenom načela predostrožnosti, načela preventivnog djelovanja i načela „onečišćivač plaća”;
- (d) stope mobilizacije privatnog financiranja, osobito u okviru javno-privatnog partnerstva, u predmetnim područjima;
- (e) uključenja međuregionalne suradnje iz članka 37. stavka 6. točke (b) u okviru ciljeva konvergencije i regionalne konkurentnosti i zapošljavanja;
- (f) u okviru cilja regionalne konkurentnosti i zapošljavanja, u pogledu pokrivenosti područja sa zemljopisnim ili prirodnim ograničenjima koja su utvrđena na sljedeći način:
  - i. otočne države članice koje su prihvatljive za Kohezijski fond i drugi otoci osim onih na kojima je smješten glavni grad države članice ili koji imaju čvrstu vezu s kopnom;
  - ii. planinska područja koja su određena nacionalnim zakonodavstvom države članice;
  - iii. rijetko (s manje od 50 stanovnika po kvadratnom kilometru) i vrlo rijetko (s manje od 8 stanovnika po kvadratnom kilometru) naseljena područja;
  - iv. područja koja su na dan 30. travnja 2004. predstavljala vanjske granice Zajednice i koja su to prestala biti dan nakon toga.

#### Članak 53.

#### Doprinos iz fondova

1. Doprinos iz fondova se na razini operativnih programa izračunava u pogledu:

- (a) ili ukupnih prihvatljivih izdataka, uključujući javne i privatne izdatke;
- (b) ili prihvatljivih javnih izdataka.

2. Doprinos iz fondova na razini operativnih programa u okviru ciljeva konvergencije i regionalne konkurentnosti i zapošljavanja podložan je gornjim granicama iznosa koji su utvrđeni u Prilogu III.

3. Za operativne programe u okviru cilja europske teritorijalne suradnje u kojima najmanje jedan sudionik pripada državi članici čiji je prosjek BDP-a po glavi stanovnika za razdoblje od 2001. do 2003. bio ispod 85 % prosjeka EU-25 u istom razdoblju, doprinos iz EFRR-a ne smije biti viši od 85 % prihvatljivih izdataka. Za sve ostale operativne programe, doprinos iz EFRR-a ne smije biti viši od 75 % prihvatljivih izdataka koje sufinancira EFRR.

4. Doprinos iz fondova na razini prioriternih osi nije podložan gornjim granicama iznosa koji su utvrđeni stavkom 3. i Prilogom III. Međutim, doprinos se utvrđuje kako bi se zajamčilo poštovanje najviših iznosa doprinosa iz fondova i najviše stope doprinosa po fondu koje se utvrđuju na razini operativnog programa.

5. Za operativne programe koji se financiraju zajednički:

(a) iz EFRR-a i Kohezijskog fonda; ili

(b) iz dodatne alokacije za najudaljenije regije iz Priloga II., iz EFRR-a i/ili Kohezijskog fonda,

odluka kojom se usvaja operativni program utvrđuje najvišu stopu i najviši iznos doprinosa za posebno za svaki fond i alokaciju.

6. Odluka Komisije kojom se usvaja operativni program utvrđuje najvišu stopu i najviši iznos doprinosa iz fonda za svaki operativni program i za svaku prioritetnu os. Odluka odvojeno prikazuje odobrena sredstva za regije koje primaju prijelaznu potporu.

#### Članak 54.

#### Druge odredbe

1. Doprinos fondova za svaku prioritetnu os ne smije biti manji od 20 % prihvatljivih javnih izdataka.

2. Mjere tehničke pomoći koje se provode na inicijativu ili u ime Komisije mogu se financirati do stope od 100 %.

3. Tijekom razdoblja prihvatljivosti iz članka 56. stavka 1.:

(a) prioritetna os može istodobno primati pomoć samo iz jednog fonda i u okviru jednog cilja;

(b) operacija može istodobno primati pomoć iz fonda samo u okviru jednog operativnog programa;

(c) operacija ne prima pomoć iz fonda u iznosu koji je veći od ukupno dodijeljenih javnih izdataka.

4. U slučaju državnih potpora poduzećima u smislu članka 87. Ugovora, javna potpora koja se dodjeljuje u okviru

operativnih programa mora poštovati gornje granice koje se odnose na državnu potporu.

5. Izdatak koji sufinanciraju fondovi ne prima pomoć iz drugih financijskih instrumenata Zajednice.

#### POGLAVLJE II.

#### Projekti koji ostvaruju prihode

#### Članak 55.

#### Projekti koji ostvaruju prihode

1. U smislu ove Uredbe, projekt koji ostvaruje prihode je operacija koja uključuje ulaganje u infrastrukturu čija je uporaba podložna naknadama koje izravno snose korisnici, ili operacija koja uključuje prodaju ili najam zemljišta ili zgrada ili bilo koje drugo pružanje usluga uz plaćanje.

2. Prihvatljivi izdaci za projekte koji ostvaruju prihode ne smiju premašiti trenutnu vrijednost troškova ulaganja umanjenu za trenutnu vrijednost neto prihoda od ulaganja tijekom određenog referentnog razdoblja za:

(a) ulaganja u infrastrukturu; ili

(b) druge projekte kad je moguće unaprijed objektivno procijeniti prihode.

Kad svi troškovi ulaganja nisu prihvatljivi za sufinanciranje, neto prihodi se raspodjeljuju *pro rata* na prihvatljive i neprihvatljive dijelove troškova ulaganja.

Pri obračunu, upravljačko tijelo uzima u obzir odgovarajuće referentno razdoblje za predmetne kategorije ulaganja, kategoriju projekta, profitabilnost koja se uobičajeno očekuje od predmetne kategorije ulaganja, primjenu načela „onečišćivač plaća”, i, prema potrebi, načelo jednakosti u vezi s relativnim blagostanjem predmetne države članice.

3. Kad objektivno nije moguće unaprijed procijeniti prihode, prihodi ostvareni u okviru pet godina od dovršetka operacije oduzimaju se od izdataka koji su prijavljeni Komisiji. Odbitak izvršava tijelo za ovjeravanje, najkasnije pri djelomičnom ili konačnom zaključenju operativnog programa. Zahtjev za konačnu isplatu ispravlja se u skladu s tim.

4. Kad se, najkasnije tri godine od zaključenja operativnog programa, ustanovi da je operacija stvorila prihode koji nisu uzeti u obzir prema stavcima 2. i 3., takvi se prihodi vraćaju u opći proračun Europske unije razmjerno doprinosu iz fondova.

5. Ne dovodeći u pitanje njihove obveze iz članka 70. stavka 1., države članice mogu, razmjerno predmetnim iznosima, usvojiti postupke za praćenje prihoda koji su ostvarenih u okviru operacija, a čiji ukupni troškovi ne prelaze 200 000 EUR.

6. Ovaj se članak ne primjenjuje na projekte koji su podložni pravilima o državnoj potpori u smislu članka 87. Ugovora.

### POGLAVLJE III.

#### **Prihvatljivost izdataka**

##### Članak 56.

#### **Prihvatljivost izdataka**

1. Izdaci, uključujući i izdatke za velike projekte, su prihvatljivi za doprinos iz fondova ako su stvarno plaćeni od datuma podnošenja operativnih programa Komisiji ili od 1. siječnja 2007., što je prije, do 31. prosinca 2015. Operacije ne smiju biti zaključene prije početnog datuma prihvatljivosti.

2. Iznimno od stavka 1., doprinosi u naravi, troškovi amortizacije i režijski troškovi mogu se obračunavati kao izdaci koje plaćaju korisnici pri provedbi operacija pod sljedećim uvjetima:

(a) pravila prihvatljivosti utvrđena stavkom 4. dozvoljavaju prihvatljivost takvih izdataka;

(b) iznos izdataka je potkrijepljen računovodstvenim dokumentima koji imaju jednaku dokaznu snagu kao računi;

(c) u slučaju doprinosa u naravi, sufinanciranje iz fondova ne prelazi ukupno prihvatljive izdatke po isključivanju vrijednosti takvih doprinosa.

3. Izdaci su prihvatljivi za doprinos iz fondova samo kad su nastali radi potreba operacija o kojima je odlučilo upravljačko tijelo predmetnog operativnog programa ili u okviru njegove odgovornosti, u skladu s kriterijima koje utvrdi odbor za praćenje.

Novi izdaci, koji se dodaju u trenutku revizije operativnog programa iz članka 33., su prihvatljivi od datuma podnošenja zahtjeva za reviziju operativnog programa Komisiji.

4. Pravila prihvatljivosti izdataka utvrđuju se na nacionalnoj razini podložno iznimkama koje su predviđene u posebnoj Uredbi za svaki fond. Pravila obuhvaćaju sve izdatke koji su prijavljeni u okviru operativnog programa.

5. Ovaj članak ne dovodi u pitanje izdatke iz članka 45.

### POGLAVLJE IV.

#### **Trajnost operacija**

##### Članak 57.

#### **Trajnost operacija**

1. Država članica ili upravljačko tijelo osiguravaju da operacija zadrži sredstva iz fondova samo ako u roku od pet godina od dovršetka te operacije, ili tri godine od dovršetka operacije u državi članici koja je iskoristila mogućnost smanjenja dotičnog vremenskog roka za održavanje ulaganja ili radnih mjesta koja su otvorila mala i srednja poduzeća, ne dođe do bitne izmjene navedene operacije:

(a) koja utječe na njezinu prirodu ili uvjete provedbe ili koja tvrtki ili javnom tijelu daje neprimjerenu prednost; i

(b) posljedica čega je ili promjena prirode vlasništva objekta infrastrukture ili prestanak proizvodne djelatnosti.

2. Država članica i upravljačko tijelo obavješćuju Komisiju u godišnjem izvješću o provedbi iz članka 67. o svakoj izmjeni iz stavka 1. Komisija obavješćuje ostale države članice.

3. U pogledu nepropisno plaćenih sredstava izvršava se povrat u skladu s člancima 98. do 102.

4. Države članice i Komisija osiguravaju da poduzeća koja jesu ili su bila u postupku povrata sredstava u skladu sa stavkom 3., nakon prijenosa proizvodne djelatnosti unutar jedne države članice ili u drugu državu članicu nemaju pogodnost korištenja doprinosa iz fondova.

### GLAVA VI.

#### **UPRAVLJANJE, PRAĆENJE I KONTROLA**

### POGLAVLJE I.

#### **Sustavi upravljanja i kontrole**

##### Članak 58.

#### **Opća načela sustava upravljanja i kontrole**

Sustavi upravljanja i kontrole operativnih programa koje uspostavljaju države članice osiguravaju:

(a) utvrđivanje funkcija predmetnih tijela u upravljanju i kontroli te dodjelu zadataka unutar svakog tijela;

- (b) poštovanje načela razdvajanja funkcija između i unutar takvih tijela;
- (c) postupke kojima se osigurava pravilnost i zakonitost izdataka koji se prijavljuju u okviru operativnog programa;
- (d) pouzdane sustave za računovodstvo, praćenje i financijsko izvještavanje u računalnom obliku;
- (e) sustav izvješćivanja i praćenja kad odgovorno tijelo povjeri vršenje zadataka drugom tijelu;
- (f) organizaciju revizije rada sustava;
- (g) sustave i postupke koji osiguravaju primjeren tijek revizije;
- (h) postupke izvješćivanja i praćenja u slučaju nepravilnosti i u slučaju povrata nepropisno plaćenih sredstava.

#### Članak 59.

##### Imenovanje nadležnih tijela

1. Za svaki operativni program država članica imenuje sljedeće:

- (a) upravljačko tijelo: nacionalno, regionalno ili lokalno javno tijelo vlasti, ili javno ili privatno tijelo koje država članica imenuje za upravljanje operativnim programom;
- (b) tijelo za ovjeravanje: nacionalno, regionalno ili lokalno tijelo vlasti ili tijelo koje država članica imenuje za ovjeravanje izjava o izdacima i zahtjeva za plaćanje prije nego što se šalju Komisiji;
- (c) tijelo za reviziju: nacionalno, regionalno ili lokalno javno tijelo koje je funkcionalno neovisno od upravljačkog tijela i tijela za ovjeravanje, a koje država članica imenuje za svaki operativni program i koje je odgovorno za potvrđivanje učinkovitog rada sustava upravljanja i kontrole.

Isto se tijelo može imenovati za više operativnih programa.

2. Država članica može imenovati jedno ili više posredničkih tijela za izvršavanje dijela ili svih zadataka upravljačkog tijela ili tijela za ovjeravanje u okviru odgovornosti tog tijela.

3. Država članica utvrđuje pravila koja uređuju njezin odnos s tijelima iz stavka 1. i njihov odnos s Komisijom.

Ne dovodeći u pitanje ovu Uredbu, država članica utvrđuje međusobne odnose između tijela iz stavka 1. koja izvršavaju svoje zadatke potpuno u skladu s institucionalnim, pravnim i financijskim sustavom predmetne države članice.

4. Podložno članku 58. točki (b), neka od ili sva nadležna tijela iz stavka 1. mogu biti dio istog tijela.

5. Za operativne programe u okviru cilja europske teritorijalne suradnje utvrđena su posebna pravila o upravljanju i kontroli u Uredbi (EZ) br. 1080/2006.

6. Komisija u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 3. donosi provedbena pravila za članke 60., 61. i 62.

#### Članak 60.

##### Zadaci upravljačkog tijela

Upravljačko je tijelo odgovorno za upravljanje operativnim programom i njegovu provedbu u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja i osobito za:

- (a) osiguranje sukladnosti operacija odabranih za financiranje s kriterijima koji vrijede za operativne programe te za osiguranje sukladnosti s važećim pravilima Zajednice i nacionalnim pravilima tijekom cijelog razdoblja njihove provedbe;
- (b) potvrdu da su sufinancirani proizvodi i usluge zaista ostvareni, te da su izdaci za operacije koje su prijavili korisnici stvarno nastali i da su u skladu s pravilima Zajednice i nacionalnim pravilima; provjere pojedinačnih operacija na terenu mogu se provoditi na osnovi uzorka u skladu s detaljnim pravilima koje donosi Komisija sukladno postupku iz članka 103. stavka 3;
- (c) osiguranje da postoji sustav evidencije i pohrane računovodstvenih podataka u računalnom obliku za svaku operaciju u okviru operativnog programa, te da se prikupljaju podaci o provedbi koji su neophodni za financijsko upravljanje, praćenje, verifikaciju, reviziju i evaluaciju;
- (d) osiguranje da korisnici i druga tijela koja su uključena u provedbu operacija vode ili odvojeni računovodstveni sustav ili primjereni računovodstveni kod za sve transakcije vezane uz operaciju, bez obzira na nacionalna računovodstvena pravila;
- (e) osiguranje da se evaluacije operativnih programa iz članka 48. stavka 3. provode u skladu s člankom 47.;
- (f) uspostavu postupaka kojima se osigurava da se svi dokumenti u pogledu izdataka i revizije koji su potrebni za primjeren tijek revizije pohranjuju u skladu sa zahtjevima članka 90.;

- (g) jamstvo da tijelo za ovjeravanje prima sve potrebne podatke o postupcima i provjerama koje se provode u vezi s izdacima u svrhu ovjeravanja;
- (h) usmjeravanje rada odbora za praćenje te dostavu dokumenata koji su mu potrebni da bi se kakvoća provedbe operativnog programa mogla pratiti u svjetlu njegovih posebnih ciljeva;
- (i) izradu i, po odobrenju odbora za praćenje, dostavu godišnjih i završnih izvješća o provedbi Komisiji;
- (j) osiguranje sukladnosti sa zahtjevima za informiranje i promidžbu koji su utvrđeni člankom 69.;
- (k) dostavu informacija Komisiji koje joj omogućuju ocjenjivanje velikih projekata.

#### Članak 61.

##### Zadaci tijela za ovjeravanje

Tijelo za ovjeravanje operativnog programa osobito je odgovorno za:

- (a) izradu i dostavu Komisiji ovjerenih izvjava o izdacima i zahtjeva za plaćanje;
- (b) potvrdu da:
  - i. je izvjava o izdacima točna, da je ishod pouzdanog računovodstvenog sustava te da se temelji na provjerljivim popratnim dokumentima;
  - ii. prijavljeni izdaci poštuju važeća pravila Zajednice i nacionalna pravila te da su nastali u vezi s operacijom koja je odabrana za financiranje u skladu s kriterijima koji vrijede za program te da su sukladni pravilima Zajednice i nacionalnim pravilima;
- (c) osiguranje, u svrhu postupka ovjere, da je primilo odgovarajuće podatke od upravljačkog tijela o provedenim postupcima i provjerama u vezi s izdacima koji su uključeni u izvjavu o izdacima;
- (d) poštovanje, u svrhu postupka ovjere, rezultata svih revizija koje su provedene u okviru odgovornosti ili od strane tijela za reviziju;
- (e) vođenje računovodstvene evidencije o izdacima predloženim Komisiji, u računalnom obliku;
- (f) vođenje evidencije o sredstvima za povrat i o iznosima koji su povučeni nakon ukidanja cijelog ili dijela doprinosa za operaciju. Vraćena sredstva se uplaćuju natrag u opći proračun Europske unije prije zaključenja operativnog programa tako da se oduzmu od sljedeće izvjava o izdacima.

#### Članak 62.

##### Zadaci tijela za reviziju

1. Tijelo za reviziju operativnog programa osobito je odgovorno za:

- (a) osiguranje da se provode revizije kojima se provjerava učinkovitost sustava upravljanja i kontrole operativnog programa;
- (b) osiguranje da se revizije operacije provode na osnovi primjerenog uzorka za ovjeru predloženih izdataka;
- (c) predstavljanje strategije revizije Komisiji, u roku devet mjeseci od odobrenja operativnog programa, koja obuhvaća sva tijela koja provode reviziju iz točke (a) i (b), metode koje će se koristiti, metodu uzorkovanja za reviziju operacija i okvirni plan revizije kako bi se osigurala revizija glavnih tijela te da su revizije jednakomjerno raspoređene tijekom cijelog programskog razdoblja.

Kad se zajednički sustav primjenjuje na nekoliko operativnih programa, može se predložiti jedinstvena strategija revizije.;

(d) do 31. prosinca svake godine od 2008. do 2015.:

- i. podnošenje Komisiji godišnjeg izvješća o kontroli u kojem se navode nalazi revizija provedenih tijekom prethodnog 12-mjesečnog razdoblja koje završava 30. lipnja predmetne godine, u skladu s strategijom revizije operativnog programa, a u kojem se izvješćuje o svakom uočenom nedostatku u sustavima upravljanja i kontrole programa. Prvo izvješće koje se dostavlja do 31. prosinca 2008. obuhvaća razdoblje od 1. siječnja 2007. do 30. lipnja 2008. Informacija u vezi s revizijama koje se provode nakon 1. srpnja 2015. uključuje se u završno izvješće o kontroli uz izvjavu o zaključenju iz točke (e);
- ii. davanje mišljenja, na osnovi kontrola i revizija provedenih u okviru odgovornosti tijela za reviziju, o tome djeluje li sustav upravljanja i kontrole učinkovito ili ne, kako bi se pružila prihvatljiva jamstva da su izvjava o izdacima koje su dostavljene Komisiji ispravne te sukladno tomu, prihvatljiva jamstva o zakonitosti i pravilnosti predmetnih transakcija;
- iii. podnošenje, prema potrebi prema članku 88., izvjava o djelomičnom zaključenju kojom se ocjenjuje zakonitost i pravilnost predmetnih izdataka.

Kad se zajednički sustav primjenjuje na nekoliko operativnih programa, informacija iz podtočke i. može se grupirati u jedno izvješće, a mišljenje i izvjava iz podtočke ii. i iii. mogu obuhvatiti sve predmetne programe;

- (e) podnošenje Komisiji, najkasnije do 31. ožujka 2017., izvjava o zaključenju kojom se ocjenjuje valjanost zahtjeva za konačnu isplatu te zakonitost i pravilnost predmetnih transakcija koje su obuhvaćene završnom izvjavom o izdacima, a koju dopunjuje završno izvješće o kontroli.

2. Tijelo za reviziju osigurava da revizija poštuje međunarodno prihvaćene standarde revizije.

3. Kad revizije i kontrole iz stavka 1. točaka (a) i (b) provodi drugo tijelo a ne tijelo za reviziju, tijelo za reviziju osigurava da takva tijela imaju potrebnu funkcionalnu neovisnost.

4. Komisija najkasnije u roku tri mjeseca od primitka predložene strategije revizije iz stavka 1. točke (c) daje svoje primjedbe na dostavljenu strategiju revizije. Ako u navedenom roku nema primjedbi, strategija se smatra prihvaćenom.

## POGLAVLJE II.

### Praćenje

#### Članak 63.

##### Odbor za praćenje

1. Država članica uspostavlja odbor za praćenje za svaki operativni program, u dogovoru s upravljačkim tijelom, u roku tri mjeseca od datuma obavijesti državi članici da je operativni program odobren. Jedinstveni odbor za praćenje može se ustanoviti za više operativnih programa.

2. Svaki odbor za praćenje izrađuje vlastita pravila o postupanju u okviru institucionalnog, pravnog i financijskog okvira predmetne države članice i donosi ih u dogovoru s upravljačkim tijelom u svrhu izvršenja svoje zadaće u skladu s ovom Uredbom.

#### Članak 64.

##### Sastav

1. Odborom za praćenje predsjedava predstavnik države članice ili upravljačkog tijela.

Država članica u dogovoru s upravljačkim tijelom odlučuje o sastavu odbora.

2. Na vlastitu inicijativu ili na zahtjev odbora za praćenje, predstavnik Komisije sudjeluje u radu odbora za praćenje u savjetodavnoj ulozi. Predstavnik EIB-a i EIF-a može sudjelovati u savjetodavnoj ulozi za operativne programe koji primaju doprinos od EIB-a i EIF-a.

#### Članak 65.

##### Zadaci

Odbor za praćenje utvrđuje učinkovitost i kakvoću provedbe operativnog programa, u skladu sa sljedećim odredbama:

(a) razmatra i odobrava kriterije za odabir operacija koje se financiraju, u roku od šest mjeseci od odobrenja operativnog programa, i odobrava izmjenu tih kriterija u skladu s potrebama programa;

(b) periodično provjerava napredak u ostvarenju posebnih ciljeva operativnog programa na osnovi dokumenata koje dostavlja upravljačko tijelo;

(c) ispituje rezultate provedbe, osobito ostvarenje ciljeva koji su postavljeni za svaku prioritetnu os te evaluacije iz članka 48. stavka 3.;

(d) razmatra i usvaja godišnja i završna izvješća o provedbi iz članka 67.;

(e) prima informacije o godišnjim izvješćima o kontroli ili o dijelu izvješća koje se odnosi na predmetni operativni program, te o svim bitnim primjedbama koje bi Komisija mogla imati nakon uvida u predmetno izvješće ili u vezi s navedenim dijelom izvješća;

(f) može predložiti upravljačkom tijelu reviziju ili provjeru operativnog programa kojom se omogućuje ostvarenje ciljeva fondova iz članka 3. ili poboljšava upravljanje programom, uključujući i njegovo financijsko upravljanje;

(g) razmatra i odobrava prijedloge o izmjenama sadržaja odluke Komisije o doprinosu iz fondova.

#### Članak 66.

##### Organizacija praćenja

1. Upravljačko tijelo i odbor za praćenje osiguravaju kakvoću provedbe operativnog programa.

2. Upravljačko tijelo i odbor za praćenje vrše praćenje prema financijskima pokazateljima i pokazateljima iz članka 37. stavka 1. točke (c) koji su utvrđeni u operativnom programu.

Kad to dozvoljava priroda pomoći, statistički se podaci raščlanjuju prema spolu i prema veličini poduzeća primatelja.

3. Razmjena podataka između Komisije i država članica u navedenu svrhu izvodi se elektronički, u skladu s provedbenim pravilima ove Uredbe koje donosi Komisija u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 3.

#### Članak 67.

##### Godišnje izvješće i završno izvješće o provedbi

1. Po prvi put u 2008. i do 30. lipnja svake godine, upravljačko tijelo šalje Komisiji godišnje izvješće, a do 31. ožujka 2017. završno izvješće o provedbi operativnog programa.



2. Izvješća iz stavka 1. uključuju sljedeće informacije kako bi se dobio jasan pregled provedbe operativnog programa:

(a) napredak koji je postignut u provedbi operativnog programa i prioritetnih osi u pogledu njihovih posebnih provjerljivih ciljeva s brojčanim vrijednostima, gdje god i kadgod ih je moguće brojčano izraziti, uz uporabu pokazatelja iz članka 37. stavka 1. točke (c) na razini prioritetne osi;

(b) financijsku provedbu operativnog programa uz detaljan prikaz za svaku prioritetnu os:

i. izdataka koje su platili korisnici i koji su uključeni u zahtjeve za plaćanje poslane upravljačkom tijelu te pripadajući javni doprinos;

ii. ukupnog iznosa uplata primljenih od Komisije te brojčano iskazane financijske pokazatelje iz članka 66. stavka 2; i

iii. izdataka koje je platilo tijelo odgovorno za plaćanje korisnicima.

Prema potrebi, financijska provedba u područjima koja primaju prijelaznu potporu prikazuju se odvojeno u okviru svakog operativnog programa;

(c) isključivo u informativne svrhe, okvirnu raspodjelu alokacije iz fondova po kategorijama, u skladu s provedbenim pravilima koje donosi Komisija u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 3.;

(d) mjere koje je poduzelo upravljačko tijelo ili odbor za praćenje kako bi osigurali kakvoću i učinkovitost provedbe, osobito:

i. mjere praćenja i evaluacije, uključujući organizaciju prikupljanja podataka;

ii. sažetak svih značajnih problema pri provedbi operativnih programa i svih poduzetih mjera, uključujući odgovor na primjedbe iz članka 68. stavka 2., prema potrebi;

iii. uporabu tehničke pomoći;

(e) mjere poduzete u svrhu pružanja informacija i obavješćivanja javnosti o operativnom programu;

(f) informaciju o značajnim problemima u vezi s poštovanjem prava Zajednice pri provedbi operativnog programa te mjerama koje su poduzete za njihovo rješavanje;

(g) prema potrebi, informacije o napretku i financiranju velikih projekata;

(h) informaciju o korištenju pomoći koja je upravljačkom tijelu ili drugom javnom tijelu bila doznačena nakon otkaza iz

članka 98. stavka 2. tijekom razdoblja provedbe operativnog programa;

(i) slučajeve pri kojima je otkrivena značajna izmjena prema članku 57.

Opseg informacija koje se dostavljaju Komisiji razmjernan je ukupnom iznosu izdataka predmetnog operativnog programa. Prema potrebi, navedene informacije mogu se dostaviti u obliku sažetka.

Informacije iz točke (d), (g), (h) i (i) se ne uključuju ako nije bilo značajne izmjene od prethodnog izvješća.

3. Izvješća iz stavka 1. smatraju se prihvatljivima kad sadrže sve odgovarajuće informacije koje su navedene u stavku 2. Komisija obavješćuje državu članicu o prihvatljivosti godišnjeg izvješća u roku 10 radnih dana od datuma primitka izvješća.

4. Komisija obavješćuje državu članicu o svom mišljenju o sadržaju prihvatljivoga godišnjeg izvješća o provedbi koje je dostavilo upravljačko tijelo, u roku dva mjeseca od datuma njegova primitka. Za završno izvješće o operativnom programu, vremenski rok je najviše pet mjeseci od datuma primitka prihvatljivog izvješća. Ako Komisija ne odgovori u utvrđenom roku, izvješće se smatra prihvaćenim.

#### Članak 68.

### Godišnji pregled programa

1. Svake godine, nakon dostave godišnjeg izvješća o provedbi iz članka 67., Komisija i upravljačko tijelo provjeravaju napredak koji je postignut u provedbi operativnog programa, najvažnije rezultate koji su ostvareni tijekom prethodne godine, financijsku provedbu i druge čimbenike, a u svrhu unaprjeđenja provedbe.

Svi vidovi djelovanja sustava upravljanja i kontrole koji su spomenuti u posljednjem godišnjem izvješću o kontroli iz članka 62. stavka 1. točke (d) podtočke i. mogu se također provjeravati.

2. Nakon provjere iz stavka 1., Komisija može iznijeti svoje primjedbe državi članici i upravljačkom tijelu koje će o tome obavijestiti odbor za praćenje. Država članica obavješćuje Komisiju o mjerama koje su poduzete u odgovoru na navedene primjedbe.

3. Kad postoje *ex post* evaluacije pomoći koja je dodijeljena tijekom programskog razdoblja od 2000. do 2006., prema potrebi, ukupni rezultati mogu se provjeriti pri sljedećoj godišnjoj provjeri.

## POGLAVLJE III.

**Informiranje i promidžba**

## Članak 69.

**Informiranje i promidžba**

1. Država članica i upravljačko tijelo operativnog programa pružaju i objavljuju informacije o operacijama i sufinanciranim programima. Informacije su upućene građanima Europske unije i korisnicima s ciljem naglašavanja uloge Zajednice te jamčenja transparentnosti pomoći iz fondova.

Komisija donosi provedbena pravila za ovaj članak u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 3.

2. Upravljačko tijelo operativnog programa odgovorno je za promidžbu u skladu s provedbenim pravilima ove Uredbe koje donosi Komisija u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 3.

## POGLAVLJE IV.

**Odgovornosti Država Članica i Komisije**

## Odjeljak 1.

**Odgovornosti država članica**

## Članak 70.

**Upravljanje i kontrola**

1. Države članice su odgovorne za upravljanje i kontrolu operativnih programa, osobito provođenjem sljedećih mjera:

- (a) osiguranjem da su sustavi upravljanja i kontrole operativnog programa uspostavljeni u skladu s člancima 58. i 62. te da djeluju učinkovito;
- (b) sprečavanjem, otkrivanjem i ispravljanjem nepravilnosti te povratom nepropisno plaćenih sredstava zajedno s kamata za kašnjenje s plaćanjem, prema potrebi. O tome izvješćuju Komisiju te je obavješćuje o tijeku upravnih i pravnih postupaka.

2. Kad se sredstva koja su nepropisno plaćena korisniku ne mogu povratiti, država članica je odgovorna za vraćanje izgubljenih sredstava u opći proračun Europske unije ako se ustanovi da je gubitak nastao kao posljedica njezine pogreške ili nemara.

3. Komisija u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 3. donosi provedbena pravila za stavke 1. i 2.

## Članak 71.

**Uspostava sustava upravljanja i kontrole**

1. Prije podnošenja prvog zahtjeva za privremeno plaćanje ili najkasnije u roku dvanaest mjeseci od odobrenja svakog operativnog programa, država članica dostavlja Komisiji opis sustava koji obuhvaća posebno organizaciju i postupke za:

- (a) upravljačka tijela i tijela za ovjeravanje te posrednička tijela;
- (b) tijelo za reviziju i druga tijela koja provode reviziju u okviru njegove odgovornosti.

2. Opis iz stavka 1. je popraćen izvješćem koje sadrži rezultate procjene uspostavljenih sustava i daje mišljenje o sukladnosti s člancima 58. do 62. Ako mišljenje sadrži rezerve, izvješće navodi ozbiljnost nedostataka, i gdje se nedostaci ne odnose na cijeli program, predmetnu prioritetnu os ili osi. Država članica obavješćuje Komisiju o korektivnim mjerama koje je potrebno poduzeti i vremenskom rasporedu njihove provedbe te potom potvrđuje provedbu mjera i povlačenje odgovarajućih rezerv.

Izvješće iz prvog podstavka smatra se prihvaćenim i izvršava se prvo plaćanje tijekom provedbe pod sljedećim okolnostima:

- (a) u roku dva mjeseca od datuma primitka izvješća kad je mišljenje iz prvog podstavka bez rezerve i kad Komisija nema primjedbi na njega;
- (b) ako mišljenje sadrži rezerve, po potvrdi Komisiji da su provedene korektivne mjere u pogledu ključnih elemenata sustava, i da su predmetne rezerve povučene te kad Komisija nema primjedbi u roku dva mjeseca od datuma potvrde.

Kad se rezerve odnose samo na jednu prioritetnu os, prvo privremeno plaćanje izvršava se za ostale prioritetne osi operativnog programa za koje nema rezervi.

3. Izvješće i mišljenje iz stavka 2. sastavlja tijelo za reviziju ili javno ili privatno tijelo koje je funkcionalno neovisno o upravljačkom tijelu i tijelu za ovjeravanje, a koje u svom radu poštuje međunarodno prihvaćene standarde revizije.

4. Kad se zajednički sustav primjenjuje na nekoliko operativnih programa, o opisu zajedničkog sustava može se izvijestiti prema stavku 1. zajedno s jedinstvenim izvješćem i mišljenjem iz stavka 2.

5. Komisija donosi provedbena pravila za stavke 1. do 4. u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 3.

## Odjeljak 2.

**Odgovornosti Komisije**

## Članak 72.

**Odgovornosti Komisije**

1. Komisija u skladu s postupkom utvrđenim u članku 71. utvrđuje da su države članice uspostavile sustave upravljanja i kontrole koji su u skladu s člancima 58. do 62. i, na osnovi godišnjih kontrolnih izvješća i godišnjih mišljenja tijela za reviziju i na temelju vlastitih revizija, te da sustavi djeluju učinkovito tijekom razdoblja provedbe operativnih programa.

2. Ne dovodeći u pitanje revizije koje provodi država članica, službene osobe Komisije ili ovlaštene predstavnici Komisije mogu provoditi revizije na licu mjesta kako bi provjerili učinkovitost djelovanja sustava upravljanja i kontrole, što može uključivati reviziju operacija uključenih u operativni program, uz prethodnu najavu od najmanje 10 radnih dana, osim u hitnim slučajevima. Službene osobe ili ovlaštene predstavnici države članice mogu sudjelovati u takvim revizijama. Komisija u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 3. donosi provedbena pravila za ovu Uredbu u pogledu uporabe podataka prikupljenih tijekom revizija.

Službene osobe Komisije ili ovlaštene predstavnici Komisije, koji su primjereno opunomoćeni za provođenje revizija na licu mjesta, imaju pristup poslovnim knjigama i svim ostalim dokumentima, uključujući dokumente i meta-podatke koji su pripremljeni ili primljeni i zapisani na elektroničkom mediju, u vezi s izdacima koje financiraju fondovi.

Gore navedene ovlasti revizije ne utječu na primjenu nacionalnih odredbi prema kojima se zadržava pravo na to da određene provjere vrše službene osobe koje imenuje nacionalno zakonodavstvo. Ovlaštene predstavnici Komisije, *inter alia*, ne sudjeluju u ispitivanju u domovima osoba ili službenom ispitivanju osoba u okviru nacionalnog zakonodavstva predmetne države članice. Međutim, ovlaštene predstavnici Komisije imaju pristup na taj način prikupljenim informacijama.

3. Komisija može od države članice zahtijevati da izvrši reviziju na licu mjesta u svrhu provjere učinkovitog djelovanja sustava ili ispravnosti jedne ili više transakcija. Službene osobe Komisije ili ovlaštene predstavnici Komisije mogu sudjelovati u takvim revizijama.

## Članak 73.

**Suradnja s tijelima za reviziju država članica**

1. Komisija surađuje s tijelima za reviziju operativnih programa u svrhu koordiniranja njihovih planova revizije i metoda revizije te na taj način odmah razmjenjuje rezultate

provedenih revizija sustava upravljanja i kontrole kako bi se u najboljoj mogućoj mjeri iskoristila resurse i izbjegla neopravdano ponavljanje poslova.

Kako bi se olakšala navedena suradnja u slučajevima kada država članica imenuje više tijela za reviziju, država članica može imenovati koordinacijsko tijelo.

Komisija i tijela za reviziju, i koordinacijsko tijelo, ako je imenovano, sastaju se redovito i najmanje jednom godišnje ako ne dogovore drukčije, kako bi zajednički provjerili godišnje izvješće o kontroli i mišljenje predstavljeno u članku 62. te kako bi razmijenili mišljenja o drugim pitanjima koja se odnose na unaprijeđenje upravljanja i kontrole operativnih programa.

2. Pri određivanju vlastite strategije revizije, Komisija utvrđuje one operativne programe za koje je mišljenje o sukladnosti sustava iz članka 71. stavka 2. bez rezerve, ili za koje su rezerve povučene nakon poduzetih korektivnih mjera, kod kojih je strategija revizije tijela za reviziju zadovoljavajuća i za koje su na osnovi rezultata revizija koje su provele Komisija i države članice primljena prihvatljiva jamstva da sustavi upravljanja i kontrole djeluju učinkovito.

3. Za navedene programe Komisija može zaključiti da se može prvenstveno osloniti na mišljenje iz članka 62. stavka 1. točke (d) podtočke ii. u pogledu učinkovitog djelovanja sustava, te da će provesti vlastite revizije na licu mjesta samo ako postoji dokaz koji ukazuje na nedostatke u sustavu koji utječu na izdatke ovjerene prema Komisiji u godini za koju je primljeno mišljenje iz članka 62. stavka 1. točke (d) podtočke ii. koje ne sadrži rezervu u pogledu takvih nedostataka.

Kad Komisija donese takav zaključak, o tome primjereno obavješćuje predmetnu državu članicu. Kad postoje dokazi koji ukazuju na nedostatke, može zahtijevati od države članice da provede revizije u skladu s člankom 72. stavkom 3. ili može provesti vlastite revizije iz članka 72. stavka 2.

## Odjeljak 3.

**Proporcionalnost u kontroli operativnih programa**

## Članak 74.

**Organizacija proporcionalne kontrole**

1. Za operativne programe čiji ukupno prihvatljivi javni izdaci ne premašuju 750 milijuna EUR i za koje razina sufinciranja Zajednice ne premašuje 40 % ukupnih javnih izdataka:

(a) tijelo za reviziju ne mora Komisiji predstaviti strategiju revizije iz članka 62. stavka 1. točke (c);

(b) kad je mišljenje o sukladnosti sustava iz članka 71. stavka 2. bez rezerve, ili gdje su rezerve povučene nakon provedenih korektivnih mjera, Komisija može zaključiti da se može prvenstveno osloniti na mišljenje iz članka 62. stavka 1. točke (d) podtočke ii. u pogledu učinkovitog djelovanja sustava i da će provesti vlastite revizije na licu mjesta samo ako postoji dokaz koji ukazuje na nedostatke u sustavu koji utječu na izdatke ovjerene prema Komisiji u godini za koju je primljeno mišljenje iz članka 62. stavka 1. točke (d) podtočke ii. koje ne sadrži rezervu u pogledu takvih nedostataka.

Kad Komisija donese takav zaključak, o tome primjereno obavješćuje predmetnu državu članicu. Kad postoje dokazi koji ukazuju na nedostatke, može zahtijevati od države članice da provede revizije u skladu s člankom 72. stavkom 3. ili može provesti vlastite revizije iz članka 72. stavka 2.

2. Za operativne programe iz stavka 1., država članica može dodatno iskoristiti mogućnost da u skladu s nacionalnim pravilima ustanovi tijela i postupke za obavljanje:

- (a) funkcija upravljačkog tijela u vezi s provjerom sufinanciranih proizvoda i usluga te izdataka prijavljenih prema članku 60. točki (b);
- (b) funkcija tijela za ovjeravanje iz članka 61.; i
- (c) funkcija tijela za reviziju iz članka 62.

Kad država članica koristi ovu mogućnost, ne mora imenovati tijelo za ovjeravanje i tijelo za reviziju iz članka 59. stavka 1. točke (b) i (c).

Članak 71. primjenjuje se *mutatis mutandis*.

Kad Komisija donosi provedbena pravila za članak 60., 61. i 62., utvrđuje odredbe koje se ne primjenjuju na operativne programe za koje predmetna država članica koristi mogućnost iz ovog stavka.

## GLAVA VII.

### FINANCIJSKO UPRAVLJANJE

#### POGLAVLJE I.

##### *Financijsko upravljanje*

#### Odjeljak 1.

##### **Proračunska izdvajanja**

###### Članak 75.

##### **Proračunska izdvajanja**

1. Proračunska izdvajanja Zajednice za operativne programe (dalje u tekstu: proračunska izdvajanja) izvršavaju se godišnje za

svaki fond i cilj tijekom razdoblja od 1. siječnja 2007. do 31. prosinca 2013. Prvo proračunsko izdvajanje izvršava se prije donošenja odluke Komisije kojom se odobrava operativni program. Svako daljnje izdvajanje Komisija u pravilu izvršava do 30. travnja svake godine na osnovi odluke o dodjeli doprinosa iz fondova iz članka 32.

2. Kad nije izvršeno plaćanje, država članica može zatražiti, najkasnije do 30. rujna godine n, da se izdvajanja za operativne programe povezana s nacionalnom pričuvom za nepredviđene izdatke iz članka 51. prenesu na druge operativne programe. Država članica u svom zahtjevu određuje operativni program u čiju se korist izvršava navedeni prijenos.

#### Odjeljak 2.

### **Opća pravila plaćanja**

#### Članak 76.

##### **Opća pravila plaćanja**

1. Komisija izvršava plaćanja doprinosa iz fondova u skladu s proračunskim sredstvima. Svako se plaćanje knjiži na prvo raspoloživo proračunsko izdvajanje predmetnog fonda.

2. Plaćanja su u obliku pretfinanciranja, privremenih plaćanja i konačne isplate. Plaćanja se vrše u korist tijela koje imenuje država članica.

3. Najkasnije do 30. travnja svake godine, države članice šalju Komisiji okvirne projekcije svojih vjerojatnih zahtjeva za plaćanje za tekuću financijsku godinu i sljedeću financijsku godinu.

4. Svi dopisi u vezi s financijskim transakcijama između Komisije i tijela vlasti i tijela koje imenuju države članice moraju biti u elektroničkom obliku, u skladu s provedbenim pravilima ove Uredbe koje donosi Komisija u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 3. U slučaju više sile te osobito u slučaju nefunkcioniranja zajedničkog računalnog sustava ili u nedostatku stalne veze, države članice mogu prosljediti izjave o izdacima i zahtjeve za plaćanje u tiskanom primjerku.

#### Članak 77.

##### **Opća pravila za izračun privremenih plaćanja i konačnih isplata**

Privremena plaćanja i konačne isplate izračunavaju se primjenom stope sufinanciranja koja je utvrđena odlukom o predmetnom operativnom programu, za svaku prioritetnu os u pogledu prihvatljivih izdataka navedenih u okviru te prioritetne osi, i u svakoj izjavi o izdacima koju potvrdi tijelo za ovjeravanje.

Međutim, doprinos Komisije u obliku privremenih plaćanja i konačnih isplata ne smije biti veći od javnog doprinosa i najvišeg iznosa pomoći iz fondova za svaku prioritetnu os kako je utvrđeno odlukom Komisije kojom se odobrava operativni program.

#### Članak 78.

##### Izjava o izdacima

1. Sve izjave o izdacima uključuju za svaku prioritetnu os ukupni iznos prihvatljivih izdataka, u skladu s člankom 56., koje plaćaju korisnici u provedbi operacija i pripadajuće javne doprinose koji su plaćeni ili se moraju platiti korisnicima u skladu s uvjetima kojima podliježe javni doprinos. Izdaci koje su platili korisnici moraju biti potkrijepljeni računom s potvrdom uplate ili računovodstvenim dokumentima jednake dokazne snage.

Međutim, u pogledu shema potpore u smislu članka 87. Ugovora, pored uvjeta koji su određeni u prethodnom podstavku, javni doprinos koji odgovara izdacima uključenim u izjavu o izdacima korisnicima plaća tijelo koje dodjeljuje potporu.

2. Iznimno od stavka 1., u pogledu državnih potpora iz članka 87. Ugovora, izjava o izdacima može uključivati predujmove koje je korisnicima platilo tijelo koje dodjeljuje potporu, pod sljedećim kumulativnim uvjetima:

- (a) za njih vrijedi bankovno jamstvo ili javni program financiranja s istovrsnim učinkom;
- (b) ne premašuju 35 % ukupnog iznosa pomoći koja se dodjeljuje korisniku za određeni projekt;
- (c) pokriveni su izdacima koje plaćaju korisnici pri provedbi projekta i potkrijepljeni su računima s potvrdom plaćanja ili računovodstvenim dokumentima jednake dokazne snage najkasnije tri godine od uplate predujma ili 31. prosinca 2015., ovisno o tome što nastupi prije; ako nisu, sljedeća izjava o izdacima ispravlja se na odgovarajući način.

3. Izjave o izdacima utvrđuju, za svaki operativni program, elemente iz stavka 1. koji se odnose na regije koje primaju prijelaznu pomoć.

4. U slučaju velikih projekata u smislu članka 39., samo se izdaci u vezi s velikim projektima koje je Komisija već usvojila mogu uključiti u izjave o izdacima.

5. Kad se doprinos iz fondova izračunava upućivanjem na javne izdatke u skladu s člankom 53. stavkom 1., na konačni

iznos isplate, koji se izračunava na osnovi zahtjeva za plaćanje, ne utječu nikakvi drugi podaci o izdacima, osim podataka o javnim izdacima.

6. Iznimno od stavka 1., u pogledu instrumenata financijskog inženjeringa u smislu članka 44., izjava o izdacima uključuje ukupne izdatke koji su plaćeni za osnivanje ili doprinos takvim fondovima ili holding fondovima.

Međutim, kod djelomičnog ili konačnog zaključenja operativnog programa, prihvatljivi izdaci su ukupni iznos:

- (a) svih plaćanja iz fondova za urbani razvoj za ulaganja u javno-privatno partnerstvo ili druge projekte koji su uključeni u integrirani plan za urbani razvoj; ili
- (b) svih plaćanja za ulaganje u poduzeća iz svakog od gore navedenih fondova; ili
- (c) svih jamstava uključujući i iznose koji su izdvojeni u svrhu garancija kroz jamstvene fondove; i
- (d) prihvatljivih troškova upravljanja.

Stopa sufinanciranja primjenjuje se na prihvatljive izdatke koje plaćaju korisnici.

Odgovarajuća izjava o izdacima ispravlja se u skladu s tim.

7. Kamate nastale iz plaćanja u okviru operativnih programa u fondove utvrđene člankom 44., koriste se za financiranje projekata urbanog razvoja u slučaju fondova za urbani razvoj ili za instrumente financijskog inženjeringa za mala i srednja poduzeća u ostalim slučajevima.

Sredstva koja se operaciji vraćaju iz ulaganja fondova u smislu članka 44. ili koja preostanu nakon što se pokriju sva jamstva, ponovno koriste nadležna tijela ili države članice u korist projekata za urbani razvoj ili u korist malih i srednjih poduzeća.

#### Članak 79.

##### Akumulacija pretfinanciranja i privremenih plaćanja

1. Kumulativni ukupni iznos pretfinanciranja i privremenih plaćanja ne smije premašiti 95 % doprinosa iz fondova za operativni program.

2. Kad se dostigne navedena gornja granica, tijelo za ovjeravanje nastavlja slati Komisiji sve ovjerene izjave o izdacima dana 31. prosinca godine n, kao i vraćene iznose tijekom godine na svaki fond, najkasnije do kraja veljače godine n + 1.

## Članak 80.

**Cjelovitost plaćanja korisnicima**

Države članice utvrđuju da tijela odgovorna za plaćanja jamče da korisnici prime ukupni iznos javnog doprinosa što je prije moguće i u cijelosti. Nikakav iznos se ne oduzima ili zadržava i ne naplaćuju se nikakva posebne davanja ili davanja s istovrsnim učinkom koja bi mogla umanjiti navedene iznose za korisnike.

## Članak 81.

**Uporaba eura**

1. Iznosi utvrđeni u operativnim programima koje dostavljaju države članice, ovjerene izjave o izdacima, zahtjevi za plaćanje i izdaci koji se navode u godišnjem i završnom izvješću o provedbi izražavaju se u eurima.

2. Odluke Komisije o operativnim programima te proračunska izdvajanja i plaćanja Komisije izražavaju se u eurima.

3. Države članice koje nisu uvele euro kao svoju valutu na dan podnošenja zahtjeva za plaćanje, iznose izdataka koji su nastali u nacionalnoj valuti preračunavaju u eure. Navedeni se iznos preračunava u euro uporabom mjesečnog tečaja Komisije za mjesec tijekom kojeg su izdaci registrirani u poslovnim knjigama tijela za ovjeravanje za predmetni operativni program. Komisija svaki mjesec objavljuje tečaj u elektroničkom obliku.

4. Kad euro postane valuta države članice, postupak preračunavanja utvrđen stavkom 3. nadalje vrijedi za sve izdatke koji su zabilježeni u poslovnim knjigama tijela za ovjeravanje prije stupanja na snagu utvrđenog tečaja nacionalne valute i eura.

## Odjeljak 3.

**Pretfinanciranje**

## Članak 82.

**Plaćanje**

1. Nakon što Komisija donese odluku kojom odobrava doprinos iz fondova za operativni program, Komisija isplaćuje tijelu koje imenuje država članica jednokratni iznos pretfinanciranja za razdoblje 2007. do 2013.

Iznos pretfinanciranja isplaćuje se u različitim obrocima na sljedeći način:

(a) za države članice koje su bile članice Europske unije prije 1. svibnja 2004., u 2007. 2 % doprinosa iz strukturnih

fondova za operativni program i u 2008. 3 % doprinosa iz strukturnih fondova za operativni program;

(b) za države članice koje su pristupile Europskoj uniji na dan ili nakon 1. svibnja 2004., u 2007. 2 % doprinosa iz strukturnih fondova za operativni program, u 2008. 3 % doprinosa iz strukturnih fondova za operativni program i u 2009. 2 % doprinosa iz strukturnih fondova za operativni program;

(c) ako je operativni program u okviru cilja europske teritorijalne suradnje i ako je najmanje jedan od sudionika država članica koja je pristupila Europskoj uniji na dan ili nakon 1. svibnja 2004., u 2007. 2 % doprinosa iz EFRR-a za operativni program, u 2008. 3 % doprinosa iz EFRR-a za operativni program i u 2009. 2 % doprinosa iz EFRR-a za operativni program;

(d) za države članice koje su bile članice Europske unije prije 1. svibnja 2004., u 2007. 2 % doprinosa iz Kohezijskog fonda za operativni program, u 2008. 3 % doprinosa iz Kohezijskog fonda za operativni program i u 2009. 2,5 % doprinosa iz Kohezijskog fonda za operativni program;

(e) za države članice koje su pristupile Europskoj uniji na dan ili nakon 1. svibnja 2004., u 2007. 2,5 % doprinosa iz Kohezijskog fonda za operativni program, u 2008. 4 % doprinosa iz Kohezijskog fonda za operativni program i u 2009. 4 % doprinosa iz Kohezijskog fonda za operativni program.

2. Tijelo koje je imenovala država članica vraća Komisiji ukupni iznos koji je isplaćen u smislu pretfinanciranja, ako nije poslan zahtjev za plaćanje u okviru operativnog programa u roku 24 mjeseca od datuma na koji Komisija uplati prvi obrok iznosa pretfinanciranja.

Navedeni povrat sredstava ne utječe na ukupni doprinos iz fondova za operativni program.

## Članak 83.

**Kamate**

Sve kamate koje se ostvare iz pretfinanciranja knjiže se na predmetni operativni program, smatraju se sredstvima države članice u obliku nacionalnog javnog doprinosa i prijavljuju se Komisiji pri konačnom zaključenju operativnog programa.

## Članak 84.

**Obračun**

Iznos koji je isplaćen u smislu pretfinanciranja u potpunosti se obračunava u poslovnim knjigama Komisije po zaključenju operativnog programa u skladu s člankom 89.

## Odjeljak 4.

**Privremena plaćanja**

## Članak 85.

**Privremena plaćanja**

Privremena plaćanja izvršavaju se za svaki operativni program. Prvo privremeno plaćanje izvršava se u skladu s člankom 71. stavkom 2.

## Članak 86.

**Prihvatljivost zahtjeva za plaćanje**

1. Za svako privremeno plaćanje Komisije moraju biti ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) Komisiji je dostavljen zahtjev za plaćanje i izjava o izdacima u skladu s člankom 78.;
- (b) Komisija tijekom cijelog razdoblja za svaku prioritetnu os nije platila više od maksimalnog iznosa pomoći iz fondova utvrđenog odlukom Komisije kojom se odobrava operativni program;
- (c) upravljačko tijelo dostavilo je Komisiji najnovije godišnje izvješće o provedbi u skladu s člankom 67. stavcima 1. i 3.;
- (d) ne postoji obrazloženo mišljenje Komisije u pogledu povrede iz članka 226. Ugovora u vezi s operacijom ili operacijama na koje se odnose izdaci prijavljeni u predmetnom zahtjevu za plaćanje.

2. Ako nije ispunjen jedan ili više uvjeta navedenih u stavku 1., Komisija u roku mjesec dana obavješćuje državu članicu i tijelo za ovjeravanje kako bi se poduzele potrebne mjere za ispravljanje stanja.

## Članak 87.

**Datum za dostavu zahtjeva za plaćanje i odgode plaćanja**

1. Tijelo za ovjeravanje utvrđuje da se zahtjevi za privremeno plaćanja za svaki operativni program sakupljaju i šalju Komisiji, ako je moguće, tri puta godišnje. Za plaćanje koje Komisija mora izvršiti u tekućoj godini, zahtjev za plaćanje mora se dostaviti najkasnije 31. listopada.

2. Ovisno o raspoloživim sredstvima i ako nije nastupila suspenzija plaćanja u skladu s člankom 92., Komisija izvršava privremeno plaćanje najkasnije dva mjeseca od datuma na koji se zahtjev za plaćanje koji ispunjava uvjete iz članka 86. registriira pri Komisiji.

## Odjeljak 5.

**Zaključenje programa i konačna isplata**

## Članak 88.

**Djelomično zaključenje**

1. Operativni programi se mogu djelomično zaključiti za razdoblja koje određuje država članica.

Djelomično zaključenje odnosi se na operacije koje se dovrše do 31. prosinca prethodne godine. U smislu ove Uredbe, operacija se smatra dovršenom kad su aktivnosti u okviru operacije stvarno provedene i kad su za njih plaćeni svi izdaci korisnika i pripadajući javni doprinos.

2. Djelomično zaključenje se izvršava pod uvjetom da država članica do 31. prosinca određene godine dostavi Komisiji sljedeće:

- (a) izjavu o izdacima koji se odnose na operacije iz stavka 1.;
- (b) izjavu o djelomičnom zaključenju u skladu s člankom 62. stavkom 1. točkom (d) podtočkom iii.

3. Financijski ispravci u skladu s člancima 98. i 99. u pogledu djelomično zaključenih projekata su neto financijski ispravci.

## Članak 89.

**Uvjeti za konačnu isplatu**

1. Komisija izvršava konačnu isplatu pod uvjetom:

- (a) da je država članica do 31. ožujka 2017. dostavila zahtjev za plaćanje koji sadrži sljedeće dokumente:
  - i. zahtjev za konačnu isplatu i izjavu o izdacima u skladu s člankom 78.;
  - ii. završno izvješće o provedbi za operativni program, uključujući informacije iz članka 67.;
  - iii. izjavu o zaključenju iz članka 62. stavka 1. točke (e); i
- (b) da ne postoji obrazloženo mišljenje Komisije u pogledu povrede iz članka 226. Ugovora u vezi s operacijom/operacijama na koje se odnose izdaci prijavljeni u predmetnom zahtjevu za plaćanje.

2. Ako se bilo koji od dokumenata iz stavka 1. ne dostavi Komisiji, to automatski ima za posljedicu opoziv obveze konačne isplate u skladu s člankom 93.

3. Komisija obavješćuje državu članicu o svom mišljenju o sadržaju izjave o zaključenju iz stavka 1. točke (a) podtočke iii. u roku pet mjeseci od njezina primitka. Izjava o zaključenju se smatra prihvaćenom ako Komisija u navedenom roku od pet mjeseci ne dostavi primjedbe.

4. Podložno raspoloživim financijskim sredstvima, Komisija izvršava konačnu isplatu u roku najviše 45 dana od kasnijeg od sljedećih datuma:

- (a) datuma na koji prihvati završno izvješće u skladu s člankom 67. stavkom 4.; i
- (b) datuma na koji prihvati izjavu o zaključenju iz stavka 1. točke (a) podtočke iii. ovog članka.

5. Ne dovodeći u pitanje stavak 6., preostala proračunska izdvajanja ukidaju se 12 mjeseci od plaćanja. Zaključenje operativnog programa je na datum najranijeg od sljedeća tri događaja:

- (a) konačne isplate koju određuje Komisija na osnovi dokumenta iz stavka 1.;
- (b) obavijesti o terećenju iznosa koji je Komisija nepropisno platila državi članici u vezi u vezi s operativnim programom;
- (c) opoziva konačne isplate proračunskih izdvajanja.

Komisija u roku dva mjeseca obavješćuje državu članicu o datumu zaključenja operativnog programa.

6. Ne dovodeći u pitanje rezultate revizija koje provodi Komisija ili europski Revizorski sud, iznos konačne isplate za operativni program koji isplaćuje Komisija može se izmijeniti u roku devet mjeseci od datuma plaćanja ili, u slučaju negativne bilance koju je država članica dužna vratiti, u roku devet mjeseci od datuma izdavanja opomene o dugovanju. Takva izmjena bilance ne utječe na datum zaključenja operativnog programa u smislu stavka 5.

#### Članak 90.

##### Dostupnost dokumenata

1. Ne dovodeći u pitanje pravila koja uređuju državne potpore iz članka 87. Ugovora, upravljačko tijelo osigurava da su svi popratni dokumenti u vezi s izdacima i revizijama predmetnog operativnog programa na raspolaganju Komisiji i Revizorskom sudu tijekom:

- (a) razdoblja od tri godine od zaključenja operativnog programa u smislu članka 89. stavka 3.;
- (b) razdoblja od tri godine od godine u kojoj je izvršeno djelomično zaključenje programa, u slučaju dokumenata koji se odnose na izdatke i revizije operacija iz stavka 2.

Navedena razdoblja mogu se prekinuti ili u slučaju pravnih postupaka ili na propisno utemeljen zahtjev Komisije.

2. Upravljačko tijelo, na zahtjev, Komisiji omogućuje pristup popisu završenih operacija koje su djelomično zaključene prema članku 88.

3. Dokumenti se čuvaju ili u izvornicima ili u obliku verzije ovjerene kao odgovarajuće izvornicima, na opće prihvaćenim nositeljima podataka.

#### Odjeljak 6.

### Prekid roka plaćanja i suspenzija plaćanja

#### Članak 91.

##### Prekid roka plaćanja

1. Rok plaćanja može prekinuti dužnosnik za ovjeravanje na osnovi delegiranja ovlasti u smislu Uredbe (EZ, Euratom) br. 1605/2002 na najviše šest mjeseci ako:

- (a) u izvješću nacionalnog tijela za reviziju ili tijela za reviziju Zajednice postoji dokaz koji ukazuje na značajne nedostatke u radu sustava upravljanja i kontrole;
- (b) dužnosnik za ovjeravanje mora provesti dodatne provjere slijedom informacija koje primi, a koje ga upozoravaju na to da su izdaci u ovjerenoj izjavi o izdacima povezani s ozbiljnom nepravilnošću koja nije ispravljena.

2. Državu članicu ili tijelo za ovjeravanje odmah se obavješćuje o razlozima prekida. Prekid prestaje čim država članica poduzme potrebne mjere.

#### Članak 92.

##### Suspenzija plaćanja

1. Komisija može suspendirati cjelokupna ili dio privremenih plaćanja na razini prioriteta ili programa kad:

- (a) postoji ozbiljan nedostatak u sustavu upravljanja i kontrole programa koji utječe na pouzdanost postupka ovjere plaćanja, a za koji nisu poduzete korektivne mjere; ili
- (b) su izdaci u ovjerenoj izjavi o izdacima povezani s ozbiljnom nepravilnošću koja nije ispravljena; ili
- (c) država članica ozbiljno krši svoje obveze iz članka 70. stavci 1. i 2.

2. Komisija može odlučiti suspendirati cjelokupna ili dio privremenih plaćanja nakon što je državi članici dala mogućnost da iznese svoja opažanja u roku dva mjeseca.

3. Komisija prekida suspenziju cjelokupnih ili dijela privremenih plaćanja kad država članica poduzme potrebne mjere koje omogućuju prekid suspenzije. Kad država članica ne poduzme tražene mjere, Komisija može donijeti odluku kojom ukida cjelokupni doprinos ili dio doprinosa Zajednice za operativni program u skladu s člankom 99.



## Odjeljak 7.

**Automatski opoziv izdvojenih sredstava**

## Članak 93.

**Načela**

1. Komisija automatski opoziva sve dijelove proračunskih izdavanja u operativnom programu koji nisu uporabljeni za plaćanje prefinanciranja ili privremenih plaćanja ili za koje nije dostavljen zahtjev za plaćanje u skladu s člankom 86. do 31. prosinca druge godine od godine proračunskog izdvajanja u okviru programa, uz iznimku koja je navedena u stavku 2.

2. Za države članice čiji je BDP od 2001. do 2003. bio ispod 85 % prosjeka EU-25 za isto razdoblje, kako je navedeno u Prilogu II., rok iz stavka 1. je 31. prosinac treće godine od godišnjeg proračunskog izdvajanja, za razdoblje od 2007. do 2010. u okviru njihovih operativnih programa.

Ovaj rok vrijedi i za godišnja proračunska izdvajanja od 2007. do 2010. u operativnom programu koji je u okviru cilja europske teritorijalne suradnje, ako je barem jedan od sudionika država članica iz prvog podstavka.

3. Dio izdvajanja koji je još uvijek raspoloživ 31. prosinca 2015. automatski se opoziva ako Komisija ne primi prihvatljiv zahtjev za njegovo plaćanje do 31. ožujka 2017.

4. Ako ova Uredba stupi na snagu nakon 1. siječnja 2007., razdoblje nakon kojeg se može izvršiti prvi automatski opoziv izdvajanja iz stavka 1. produžuje se, za prvo izdvajanje, za broj mjeseci od 1. siječnja 2007. do datuma prvog proračunskog izdvajanja.

## Članak 94.

**Razdoblje prekida za velike projekte i sheme potpore**

Kad Komisija odluči odobriti veliki projekt ili shemu potpore, iznosi koji su mogući predmet automatskog opoziva izdvajanja, umanjuju se za godišnje iznose u vezi s takvim velikim projektima ili shemama potpore.

Za navedene godišnje iznose, početni datum za izračunavanje rokova automatskog opoziva izdvajanja iz članka 93. je datum donošenja odluke potrebne za odobravanje takvog velikog projekta ili sheme potpore.

## Članak 95.

**Razdoblje prekida zbog sudskih postupaka i upravnih žalbi**

Iznos, koji je mogući predmet automatskog opoziva izdvajanja, umanjuje se za iznose koje tijelo za ovjeravanje ne može

prijaviti Komisiji, jer su operacije suspendirane zbog sudskog postupka ili upravne žalbe sa suspenzivnim učinkom, pod uvjetom da država članica dostavi Komisiji informaciju u kojoj navodi razloge do 31. prosinca druge ili treće godine od godine proračunskog izdvajanja prema članku 93.

Za navedeni dio izdvajanja koji je još uvijek raspoloživ na dan 31. prosinca 2015., vremensko ograničenje iz članka 93. stavka 2. prekida se pod istim uvjetima u pogledu iznosa koji se odnosi na predmetne operacije.

Gore navedeno umanjenje može se zatražiti jednom ako je suspenzija trajala do godinu dana ili nekoliko puta u skladu s brojem godina od datuma sudske ili upravne odluke kojom se suspendira provedba operacije do datuma pravomoćne sudske ili upravne odluke.

## Članak 96.

**Iznimke od automatskog opoziva izdvajanja**

Pri obračunu iznosa automatskog opoziva izdvajanja ne uključuje se sljedeće:

- (a) dio proračunskog izdvajanja za koji je dostavljen zahtjev za plaćanje, ali čiju je nadoknadu Komisija prekinula ili suspendirala 31. prosinca druge ili treće godine od godine proračunskog izdvajanja prema članku 93. i u skladu s člancima 91. i 92. Kad je riješen problem koji je uzrokovao prekid ili suspenziju, pravilo automatskog opoziva izdvajanja primjenjuje se i na predmetni dio proračunskog izdvajanja;
- (b) dio proračunskog izdvajanja za koji je dostavljen zahtjev za plaćanje, ali čija je nadoknada ograničena, osobito zbog nedostatka proračunskih sredstava;
- (c) dio proračunskih izdvajanja za koje nije bilo moguće dostaviti prihvatljiv zahtjev za plaćanje, zbog više sile koja je ozbiljno utjecala na provedbu operativnog programa.

Nacionalna tijela koja se pozivaju na višu silu, moraju dokazati njezine izravne posljedice za provedbu cijelog ili dijela operativnog programa.

## Članak 97.

**Postupak**

1. Komisija pravovremeno obavješćuje državu članicu i zainteresirana tijela kadgod postoji opasnost od primjene automatskog opoziva izdvajanja prema članku 93. Komisija obavješćuje državu članicu i zainteresirana tijela o iznosu automatskog opoziva izdvajanja koje je posljedica informacija s kojima raspolaze Komisija.

2. Država članica ima na raspolaganju dva mjeseca od datuma primitka navedene informacije da se složi s iznosom ili dostavi svoje primjedbe. Komisija provodi automatski opoziv izdvajanja najkasnije devet mjeseci nakon roka iz članka 93.

3. Doprinosi fonda za operativni program se za predmetnu godinu umanjuju za iznos automatski ukinutog izdvajanja. Država članica u roku dva mjeseca od datuma opoziva izdvajanja izrađuje revidirani financijski plan koji odražava umanjeni iznos pomoći u okviru jedne ili više prioriternih osi operativnog programa. Ako to ne učini, Komisija razmjerno umanjuje iznose dodijeljene svakoj prioriternoj osi.

## POGLAVLJE II.

### Financijski ispravci država članica

#### Odjeljak 1.

### Financijski ispravci država članica

#### Članak 98.

### Financijski ispravci država članica

1. Države članice u prvom stupnju snose odgovornost za istraživanje nepravilnosti, djelovanje na osnovi dokaza o bilo kakvoj velikoj promjeni koja utječe na prirodu provedbe ili kontrole operacija ili operativnih programa i odgovornost za izvršavanje potrebnih financijskih ispravaka.

2. Država članica izvršava potrebne financijske ispravke u vezi s pojedinačnim ili sustavnim nepravilnostima koje su otkrivene u operacijama ili operativnim programima. Ispravke koje izvršava država članica sastoje se u ukidanju cjelokupnog ili dijela javnog doprinosa za operativni program. Država članica uzima u obzir prirodu i težinu nepravilnosti i financijski gubitak fondova.

Sredstva iz fondova koja su oslobođena na ovaj način država članica može ponovno koristiti do 31. prosinca 2015. za predmetni operativni program u skladu s odredbama iz stavka 3.

3. Doprinos koji je ukinut u skladu sa stavkom 2. ne može se ponovno uporabiti za operaciju ili operacije koje su bile predmet ispravaka, a kad je financijski ispravak učinjen zbog sustavnih nepravilnosti, niti za postojeće operacije u okviru cijele ili dijela prioriternne osi u kojoj su nastale sustavne nepravilnosti.

4. U slučaju sustavnih nepravilnosti, država članica proširuje svoje istražne radnje kako bi obuhvatila sve operacije koje bi mogle biti obuhvaćene nepravilnostima.

#### Odjeljak 2.

### Financijski ispravci Komisije

#### Članak 99.

### Kriteriji za ispravke

1. Komisija može izvršavati financijske ispravke ukidanjem cjelokupnog ili dijela doprinosa Zajednice za operativni program kad, nakon provedbe potrebnog ispitivanja, zaključi da:

- (a) postoji ozbiljan nedostatak u sustavu upravljanja i kontrole programa koji je doveo u pitanje doprinos Zajednice koji je već isplaćen programu;
- (b) su izdaci sadržani u ovjerenoj izvaji o izdacima nepravilni, a država članica ih nije ispravila prije pokretanja postupka ispravljanja u okviru ovog stavka;
- (c) država članica nije poštovala svoje obveze iz članka 98. prije pokretanja postupka ispravljanja iz ovog stavka.

2. Komisija temelji svoje financijske ispravke na pojedinačnim slučajevima utvrđenih nepravilnosti, poštujući sustavnu prirodu nepravilnosti pri utvrđivanju treba li izvršiti paušalni ili ekstrapolacijski ispravak.

3. Komisija pri odlučivanju o visini iznosa ispravka uzima u obzir prirodu i težinu nepravilnosti te opseg i financijske implikacije nedostataka pronađenih u predmetnom operativnom programu.

4. Kad Komisija temelji svoje stajalište na činjenicama koje utvrđuju revizori koji nisu u okviru njezinih uprava, Komisija donosi vlastite zaključke u pogledu financijskih posljedica nakon što ispita mjere koje je poduzela predmetna država članica prema članku 98. stavku 2., izvješća podnesena prema članku 70. stavku 1. točki (b), i odgovore države članice.

5. Kad država članica ne poštuje svoje obveze iz članka 15. stavka 4., Komisija može, vezano uz stupanj nepoštovanja navedenih obveza, izvršiti financijski ispravak ukidanjem cjelokupnog ili dijela doprinosa strukturnih fondova predmetnoj državi članici.

Stopa koja se primjenjuje za financijski ispravak iz ovog stavka utvrđuje se u provedbenim pravilima ove Uredbe koje donosi Komisija u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 3.

#### Članak 100.

### Postupak

1. Prije donošenja odluke o financijskom ispravku, Komisija pokreće postupak obavješćivanjem države članice o privremenim zaključcima i zahtjevom prema državi članici da dostavi svoje komentare u roku dva mjeseca.

Kad Komisija predloži financijski ispravak na osnovi ekstrapolacije ili paušala, država članica ima mogućnost dokazati, provjerom predmetne dokumentacije, da je stvarni opseg nepravilnosti bio manji od procjene Komisije. U dogovoru s Komisijom, država članica može ograničiti opseg navedene provjere na odgovarajući dio ili uzorak predmetne dokumentacije. Osim u propisno utemeljenim slučajevima, vrijeme dozvoljeno za navedenu provjeru ne može premašiti razdoblje od dodatna dva mjeseca od isteka dvomjesečnog razdoblja iz prvog podstavka.

2. Komisija uzima u obzir sve dokaze koje država članica dostavi u okviru vremenskih ograničenja navedenih u stavku 1.

3. Kad država članica ne prihvaća privremene zaključke Komisije, država članica se poziva na saslušanje pred Komisijom, gdje se obje strane u suradnji koja se zasniva na partnerstvu nastoje dogovoriti o primjedbama i zaključcima.

4. U slučaju dogovora, država članica može ponovno uporabiti predmetna sredstva Zajednice u skladu s drugim podstavkom članka 98. stavka 2.

5. Ako se ne postigne dogovor, Komisija donosi odluku o financijskom ispravku u roku šest mjeseci od datuma saslušanja uzimajući u obzir sve informacije i primjedbe koje su dostavljene tijekom postupka. Ako ne dođe do saslušanja, razdoblje od šest mjeseci počinje teći dva mjeseca od datuma na koji je Komisija poslala poziv.

#### Članak 101.

### Obveze država članica

Financijski ispravak Komisije ne dovodi u pitanje obvezu države članice da traži povrat sredstva prema članku 98. stavku 2. ove Uredbe i da traži povrat državne potpore iz članka 87. Ugovora i iz članka 14. Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 od 22. ožujka 1999. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu članka 88. Ugovora o EZ-u<sup>(1)</sup>.

#### Članak 102.

### Povrat sredstava

1. Svaki povrat sredstava u opći proračun Europske unije izvršava se prije roka koji je naveden u nalogu za povrat koji se sastavlja u skladu s člankom 72. Uredbe (EZ, Euratom) br. 1605/2002. Rok plaćanja je zadnji dan drugog mjeseca od izdavanja naloga.

2. Svako kašnjenje s plaćanjem ima za posljedicu kamate zbog takve odgođe, koje teku od datuma roka plaćanja i završavaju s datumom stvarne uplate. Kamatna stopa je jedan i po

(<sup>1</sup>) SL L 83, 27.3.1999., str. 1. Uredba kako je izmijenjena Aktom o pristupanju iz 2003. Napomena urednika: naziv Uredbe (EZ) br. 659/1999 izmijenjen je kako bi se uzela u obzir renumeracija članaka Ugovora o osnivanju Europske zajednice, u skladu s člankom 12. Ugovora iz Amsterdama; izvorno upućivanje je bilo na članak 93. Ugovora.

posto viša od stope koju primjenjuje Europska središnja banka za refinanciranje glavnih operacija na prvi radni dan mjeseca u kojem nastupa rok plaćanja.

## GLAVA VIII.

### ODBORI

#### POGLAVLJE I.

### **Odbor za koordinaciju fondova**

#### Članak 103.

### Odborska procedura

1. Komisiji pomaže odbor za koordinaciju fondova (dalje u tekstu: Odbor za koordinaciju fondova).

2. Kod upućivanja na ovaj stavak, primjenjuju se članci 3. i 7. Odluke 1999/468/EZ.

3. Kod upućivanja na ovaj stavak, primjenjuju se članci 4. i 7. Odluke 1999/468/EZ.

Razdoblje iz članka 4. stavka 3. Odluke 1999/468/EZ je tri mjeseca.

4. Odbor za koordinaciju fondova donosi svoj poslovnik.

5. EIB i EIF imenuju svatko po svojem predstavniku bez prava glasovanja.

#### POGLAVLJE II.

### **Odbor prema članku 147. Ugovora**

#### Članak 104.

### **Odbor prema članku 147. Ugovora**

1. Komisiji pomaže odbor ustanovljen prema članku 147. Ugovora (dalje u tekstu: Odbor). Odbor se sastoji od jednog predstavnika vlade, jednog predstavnika radničkih organizacija i jednog predstavnika organizacija poslodavaca iz svake države članice. Član Komisije koji je odgovoran za predsjedanje Odborom može delegirati predmetnu odgovornost na visokog dužnosnika Komisije.

2. Svaka država članica imenuje predstavnika i zamjenika svakog predstavnika za svaku od kategorija iz stavka 1. U odsutstvu jednog člana, zamjenik ima automatsko pravo sudjelovati u postupcima.

3. Članove i zamjenike imenuje Vijeće, na prijedlog Komisije, na razdoblje do tri godine. Mogu biti ponovno imenovani. U pogledu sastava Odbora, Vijeće nastoji osigurati pravično zastupanje različitih relevantnih kategorija. Za točke dnevnog reda koje se odnose na njih, EIB i EIF mogu imenovati predstavnika bez prava glasovanja.

4. Odbor:

- (a) daje mišljenje o provedbenim pravilima ove Uredbe;
- (b) daje mišljenje o nacrtu odluke Komisije u vezi s programiranjem u slučaju potpore iz ESF-a;
- (c) se savjetuje kad se bavi kategorijama iz mjere tehničke pomoći iz članka 45. u slučaju potpore iz ESF-a i drugim bitnim pitanjima koja utječu na provedbu strategija zapošljavanja, osposobljavanja i socijalne uključenosti na razini EU-a koje su relevantne za ESF.

5. Komisija se može savjetovati s Odborom i po drugim pitanjima koja nisu navedena u stavku 4.

6. Za donošenje mišljenja Odbora potrebna je apsolutna većina važećih glasova. Komisija obavješćuje Odbor o načinu na koji poštuje njegova mišljenja.

#### GLAVA IX.

#### ZAVRŠNE ODREDBE

##### Članak 105.

#### Prijelazne odredbe

1. Ova Uredba ne utječe na nastavak ili izmjenu, uključujući potpuno ili djelomično ukidanje, pomoći koju sufinanciraju strukturni fondovi ili projekta koji sufinancira Kohezijski fond i koji odobrava Komisija na osnovi Uredbe (EEZ) br. 2052/88<sup>(1)</sup>, (EEZ) br. 4253/88<sup>(2)</sup>, (EZ) br. 1164/94<sup>(3)</sup> i (EZ) br. 1260/1999 ili na osnovi drugog zakonodavstva koje se na dan 31. prosinca 2006. primjenjuje na predmetnu pomoć, te koje se posljedično i nakon tog primjenjuje na predmetnu pomoć ili predmetne projekte sve do njihova zaključenja.

<sup>(1)</sup> Uredba Vijeća (EEZ) br. 2052/88 od 24. lipnja 1988. o zadacima strukturnih fondova i njihovoj učinkovitosti te međusobnoj koordinaciji njihovih aktivnosti međusobno te projektima Europske investicijske banke i drugih postojećih financijskih instrumenata (SL L 185, 15.7.1988., str. 9.). Uredba stavljena izvan snage Uredbom (EZ) br. 1260/1999.

<sup>(2)</sup> Uredba Vijeća (EEZ) br. 4253/88 od 19. prosinca 1988. o utvrđivanju odredbe za provedbu Uredbe (EEZ) br. 2052/88 u pogledu koordiniranja aktivnosti različitih strukturnih fondova među njima samima te s projektima Europske investicijske banke i drugih postojećih financijskih instrumenata (SL L 374, 31.12.1988., str. 1.). Uredba stavljena izvan snage Uredbom (EZ) br. 1260/1999.

<sup>(3)</sup> Uredba Vijeća (EZ) br. 1164/94 od 16. svibnja 1994. o uspostavi Kohezijskoga fonda (SL L 130, 25.5.1994., str. 1.) Uredba kako je zadnje izmijenjena Aktom o pristupanju iz 2003.

2. Pri donošenju odluke o operativnim programima, Komisija uzima u obzir pomoć koju sufinanciraju strukturni fondovi ili projekt koji sufinancira Kohezijski fond, a koje je Vijeće ili Komisija odobrila prije stupanja na snagu ove Uredbe i koji imaju financijske posljedice tijekom razdoblja obuhvaćenog navedenim operativnim programima.

3. Odstupajući od članka 31. stavka 2., članka 32. stavka 4. i članka 37. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 1260/1999, za djelomične iznose, izdvojene za pomoć koju sufinanciraju EFRR ili ESF, a koje Komisija odobri od 1. siječnja 2000. do 31. prosinca 2006. i za koje Komisiji nije dostavljena ovjerena izjava o stvarno plaćenim izdacima, završno izvješće o provedbi i izjava iz članka 38. stavka 1. točke (f) navedene Uredbe u roku 15 mjeseci od konačnog datuma prihvatljivosti izdataka koji je utvrđen odlukom o dodjeli doprinosa iz fondova, Komisija automatski opoziva izdvajanje najkasnije 6 mjeseci od navedenog roka, i traži povrat nepropisno plaćenih sredstava.

Iznosi koji se odnose na operacije ili programe koji su djelomično suspendirani zbog sudskih postupaka ili upravnih žalbi sa suspenzivnim učinkom ne uključuju se u izračun iznosa za koje se automatski opoziva izdvajanje.

##### Članak 106.

#### Klauzula o preispitivanju

Vijeće preispituje ovu Uredbu najkasnije do 31. prosinca 2013. u skladu s postupkom utvrđenim u članku 161. Ugovora.

##### Članak 107.

#### Stavljanje izvan snage

Ne dovodeći u pitanje odredbe utvrđene u članku 105. stavku 1. ove Uredbe, Uredba (EZ) br. 1260/1999 ovime se stavlja izvan snage od 1. siječnja 2007.

Upućivanje na Uredbu stavljenju izvan snage smatra se upućivanjem na ovu Uredbu.

##### Članak 108.

#### Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Odredbe utvrđene u člancima 1. do 16., 25. do 28., 32. do 40., 47. do 49., 52. do 54., 56., 58. do 62., 69. do 74., 103. do 105. i 108. primjenjuju se najkasnije od datuma stupanja na snagu ove Uredbe samo na programe za razdoblje 2007. do 2013. Ostale odredbe primjenjuju se od 1. siječnja 2007.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. srpnja 2006.

*Za Vijeće*  
*Predsjednik*  
E. HEINÄLUOMA

---

## PRILOG I.

**Godišnja raspodjela odobrenih sredstava za preuzete obveze u razdoblju od 2007. do 2013.****(iz članka 18.)***(EUR, cijene iz 2004.)*

2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
42 863 000 000	43 318 000 000	43 862 000 000	43 860 000 000	44 073 000 000	44 723 000 000	45 342 000 000

## PRILOG II.

## Financijski okvir

## Kriteriji i metodologija iz članka 18.

Metoda dodjele za regije prihvatljive u okviru cilja konvergencije iz članka 5. stavka 1.

1. Alokacija za svaku državu članicu predstavlja zbroj alokacija za njezine pojedinačne privatljive regije, a koja se izračunava na osnovi relativnog regionalnog i nacionalnog blagostanja i stope nezaposlenosti na sljedeći način:
  - (a) apsolutni iznos (u eurima) određuje se množenjem broja stanovnika predmetne regije s razlikom između BDP-a predmetne regije po glavi stanovnika, koji se mjeri u paritetima kupovne moći, i prosjeka BDP-a po glavi stanovnika EU-25;
  - (b) na gore navedeni apsolutni iznos primjenjuje se postotak kako bi se odredila financijska omotnica predmetne regije; ovaj je postupak stupnjevan kako bi, u usporedbi s prosjekom EU-25, odražavao relativno blagostanje države članice u kojoj je smještena prihvatljiva regija, tj.:
    - za regije država članica čija je razina BND-a po glavi stanovnika ispod 82 % prosjeka Zajednice: 4,25 %,
    - za regije država članica čija je razina BND-a po glavi stanovnika između 82 % i 99 % prosjeka Zajednice: 3,36 %,
    - za regije država članica čija je razina BND-a po glavi stanovnika preko 99 % prosjeka Zajednice: 2,67 %;
  - (c) iznosu koji je dobiven pod (b) dodaje se, prema potrebi, iznos koji se dobije kao rezultat dodjele premije od 700 EUR po nezaposlenoj osobi, za broj nezaposlenih osoba u toj regiji koji premašuje broj osoba koje bi bile nezaposlene kad bi se primjenjivala prosječna stopa nezaposlenosti svih regija EU-a iz cilja konvergencije.

Metoda dodjele za države članice prihvatljive u okviru Kohezijskog fonda prema članku 5. stavku 2.

2. Ukupna teoretska financijska omotnica Kohezijskog fonda dobiva se množenjem prosjeka intenziteta potpore po glavi stanovnika od 44,70 EUR s prihvatljivim brojem stanovnika. A priori alokacija teoretske financijske omotnice za svaku prihvatljivu državu članicu odgovara postotku koji se zasniva na njezinom broju stanovnika, površini i nacionalnom blagostanju, a dobiva se na sljedeći način:
  - (a) izračunavanje aritmetičke sredine udjela broja stanovnika i površine predmetne države članice u ukupnom broju stanovnika i površini svih prihvatljivih država članica; ako međutim, udio države članice u ukupnom broju stanovnika premašuje njezin udio u ukupnoj površini za faktor pet ili više, što odražava iznimno visoku gustoću naseljenosti, za ovaj korak koristi se samo udio ukupnog broja stanovnika;
  - (b) usklađivanje na taj način dobivenog postotka s koeficijentom koji predstavlja trećinu postotka u kojem BND po glavi stanovnika predmetne države članice, izmjeren u paritetima kupovne moći, premašuje ili je manji od prosjeka BND-a po glavi stanovnika svih prihvatljivih država članica (prosjeak je izražen kao 100 %).
3. Kako bi se odrazilo značajne potrebe u smislu prometne i okolišne infrastrukture država članica koje su pristupile Uniji na dan ili nakon 1. svibnja 2004., udio Kohezijskog fonda iznosi u prosjeku trećinu njihove ukupne financijske alokacije (strukturni fondovi plus Kohezijski fond) tijekom razdoblja. Za druge države članice, njihova financijska omotnica proizlazi izravno iz metode dodjele koja je opisana u stavku 2.

Metoda dodjele za države članice prihvatljive u okviru cilja regionalne konkurentnosti i zapošljavanja iz članka 6.

4. Udio svake predmetne države članice iznosi zbroj udjela njenih prihvatljivih regija, koji se određuje na osnovi sljedećih kriterija i vrednuje kako je prikazano: ukupan broj stanovnika (ponderiranje 0,5), broj nezaposlenih osoba u regijama teče razine NUTS-a sa stopom nezaposlenosti iznad grupnog prosjeka (ponderiranje 0,2), broj potrebnih radnih mjesta za postizanje stope zaposlenosti od 70 % (ponderiranje 0,15), broj zaposlenih osoba niske obrazovne razine (vrijedi 0,10) i niska gustoća naseljenosti (ponderiranje 0,05). Udjeli se zatim usklađuju prema relativnom regionalnom blagostanju (za svaku regiju, povećanje ili smanjenje njezina ukupnog udjela za + 5 %/- 5 % ovisno o tome je li njezin BDP po glavi stanovnika ispod ili iznad prosjeka BDP-a po glavi stanovnika za skupinu). Udio svake države članice međutim nije manji od tri četvrtine iznosa njezinog udjela u kombiniranom financiranju u okviru ciljeva 2 i 3 u 2006.

## Metoda dodjele za cilj europske teritorijalne suradnje iz članka 7.

5. Dodjela sredstava državama članicama korisnicima (uključujući doprinos iz EFRR-a za Instrument za europskog susjedstvo i partnerstvo te Instrument pretrpustupne pomoći iz članka 21. stavka 2.) određuje se na sljedeći način:
- (a) za prekograničnu komponentu iz članka 7. stavka 1., na osnovi broja stanovnika regija treće razine NUTS-a u kopnenim i morskim pograničnim područjima, u odnosu na ukupno stanovništvo svih prihvatljivih regija;
  - (b) za transnacionalnu komponentu iz članka 7. stavka 2., na osnovi ukupnog broja stanovnika države članice, u odnosu na ukupno stanovništvo predmetnih država članica.

## Metoda dodjele za države članice i regije prihvatljive za prijelaznu potporu iz članka 8.

6. Alokacije u okviru prijelazne potpore iz članka 8. rezultat su primjene sljedećih parametara:
- (a) za regije u smislu članka 8. stavka 1., za 2007. godinu 80 % njihove pojedinačne razine intenziteta pomoći po glavi stanovnika u 2006., i nadalje linearno smanjenje kako bi se dostigla nacionalna prosječna razina intenziteta pomoći po glavi stanovnika za cilj regionalne konkurentnosti i zapošljavanja u 2013. Tako dobivenoj alokaciji dodaje se, prema potrebi, iznos koji je rezultat dodjele premije od 600 EUR po nezaposlenoj osobi, a koja se daje za broj nezaposlenih osoba u predmetnoj regiji koji premašuje broj osoba koje bi bile nezaposlene kad bi se primijenila prosječna stopa nezaposlenosti svih regija EU-a iz cilja konvergencije;
  - (b) za regije u smislu članka 8. stavka 2., za 2007. godinu 75 % njihove pojedinačne razine intenziteta pomoći po glavi stanovnika u 2006., i nadalje linearno smanjenje kako bi se dostigla nacionalna prosječna razina intenziteta pomoći po glavi stanovnika za cilj regionalne konkurentnosti i zapošljavanja do 2011. Tako dobivenoj alokaciji dodaje se, prema potrebi, iznos koji je rezultat dodjele premije od 600 EUR po nezaposlenoj osobi, a koja se daje za broj nezaposlenih osoba u predmetnoj regiji koji premašuje broj osoba koje bi bile nezaposlene kad bi se primijenila prosječna stopa nezaposlenosti svih regija EU-a iz cilja konvergencije;
  - (c) za države članice u smislu članka 8. stavka 3., alokacija se smanjuje tijekom sedam godina, s iznosom u 2007. od 1,2 milijarde EUR, u 2008. 850 milijuna EUR, u 2009. 500 milijuna EUR, u 2010. 250 milijuna EUR, u 2011. 200 milijuna EUR, u 2012. 150 milijuna EUR i u 2013. 100 milijuna EUR.

## Najviša stopa prijenosa iz fondova koji podupiru koheziju

7. Kako bi se doprinijelo cilju primjerene koncentracije sredstava za koheziju na najnerazvijenije regije i države članice, te smanjilo nejednakosti u prosječnom intenzitetu potpore po glavi stanovnika koje su posljedica postavljanja gornje granice, najviša stopa prijenosa iz fondova za svaku pojedinu državu članicu prema ovoj Uredbi je sljedeća:
- za države članice čiji je prosječni BND u razdoblju od 2001. do 2003. po glavi stanovnika (standard kupovne moći) manji od 40 % prosjeka EU-25: 3,7893 % njihova BDP-a,
  - za države članice čiji je prosječni BND u razdoblju od 2001. do 2003. po glavi stanovnika (standard kupovne moći) jednak ili veći od 40 % i manji od 50 % prosjeka EU-25: 3,7135 % njihova BDP-a,
  - za države članice čiji je prosječni BND u razdoblju od 2001. do 2003. po glavi stanovnika (standard kupovne moći) jednak ili veći od 50 % i manji od 55 % prosjeka EU-25: 3,6188 % njihova BDP-a,
  - za države članice čiji je prosječni BND u razdoblju od 2001. do 2003. po glavi stanovnika (standard kupovne moći) jednak ili veći od 55 % i manji od 60 % prosjeka EU-25: 3,5240 % njihova BDP-a,
  - za države članice čiji je prosječni BND u razdoblju od 2001. do 2003. po glavi stanovnika (standard kupovne moći) jednak ili veći od 60 % i manji od 65 % prosjeka EU-25: 3,4293 % njihova BDP-a,
  - za države članice čiji je prosječni BND u razdoblju od 2001. do 2003. po glavi stanovnika (standard kupovne moći) jednak ili veći od 65 % i manji od 70 % prosjeka EU-25: 3,3346 % njihova BDP-a,
  - za države članice čiji je prosječni BND u razdoblju od 2001. do 2003. po glavi stanovnika (standard kupovne moći) jednak ili veći od 70 % i manji od 75 % prosjeka EU-25: 3,2398 % njihova BDP-a,
  - potom se najviša stopa prijenosa smanjuje za 0,09 postotnih jedinica BDP-a za svako povećanje od 5 postotnih jedinica prosječnog BND-a u razdoblju od 2001. do 2003. po glavi stanovnika (standard kupovne moći) u odnosu na prosjek EU-25.



8. Gornje granice iz prethodnog stavka 7. uključuju doprinose iz EFRR-a za financiranje prekograničnog dijela Instrumenta za europskoga susjedstvo i partnerstvo te Instrumenta prepristupne pomoći, doprinose iz dijela EPFR-a koji potječe iz Komponente usmjeravanja Europskog fonda za usmjeravanje i jamstva u poljoprivredi, te iz EFR-a.
9. Izračuni BDP-a koje radi Komisija zasnivaju se na statističkim podacima koji su objavljeni u travnju 2005. Pojedinačne nacionalne stope rasta BDP-a za razdoblje od 2007. do 2013., kako ih je predvidjela Komisija u travnju 2005., primjenjuju se odvojeno za svaku državu članicu.
10. Ako se 2010. ustanovi da se kumulativni BDP neke države članice za godine 2007. do 2009. razlikuje za više od  $\pm 5\%$  od kumulativnog BDP-a koji je procijenjen u skladu sa prethodnim stavkom 9., uključujući i kao posljedica izmjene tečaja, iznosi koji su dodijeljeni predmetnoj državi članici za navedeno razdoblje prema stavku 7. usklađuju se na odgovarajući način. Ukupni neto učinak navedenih usklađivanja, bilo pozitivan ili negativan, ne smije premašiti 3 milijarde EUR. U svakom slučaju, ako je neto učinak pozitivan, ukupna dodatna sredstva se ograničavaju na razinu neiskorištenih sredstava u odnosu na gornje granice primjenjive na kategoriju 1B koje su utvrđene za godine 2007. do 2010. u Međuinstitucionalnom sporazumu od 17. svibnja 2006. o proračunskoj disciplini i dobrom financijskom upravljanju. Konačna se usklađivanja u jednakim omjerima raspoređuju na razdoblje od 2011. do 2013.
11. Kako bi se odrazila vrijednost poljske zlate u referentnom razdoblju, rezultat primjene najviše stope prijenosa u smislu stavka 7. za Poljsku množi se koeficijentom 1,04 za razdoblje do pregleda iz stavka 10. (od 2007. do 2009.).

#### Dodatne odredbe

12. Kad u određenoj državi članici regije koje su u sustavu postupnog isključivanja u smislu članka 8. stavka 1. predstavljaju najmanje trećinu ukupnog broja stanovnika regija koje su u potpunosti prihvatljive za cilj 1 u 2006., stope pomoći u 2007. godini iznose 80 % njihove pojedinačne razine intenziteta potpore iz 2006., u 2008. 75 %, u 2009. 70 %, u 2010. 65 %, u 2011. 60 %, u 2012. 55 % i u 2013. 50 %.
13. U pogledu prijelaznih dogovora u okviru stavka 6. točke (a) i točke (b), za one regije koje nisu bile prihvatljive za cilj 1 u razdoblju od 2000. do 2006. ili koje su postale prihvatljive 2004., početna točka u 2007. iznosi 90 % njihove teoretske razine intenziteta potpore u 2006. i izračunava se na osnovi berlinske metode dodjele iz 1999., dok se njihova regionalna razina BDP-a po glavi stanovnika izjednačava na 75 % prosjeka EU-15.
14. Ne dovodeći u pitanje stavak 7., poljske regije na drugoj razini NUTS-a, Lubelskie, Podkarpackie, Warmińsko-Mazurskie, Podlaskie and Świętokrzyskie, čije su razine BDP-a po glavi stanovnika (standard kupovne moći) pet najnižih u EU-25, imaju pravo na financiranje iz EFRR-a iznad i preko iznosa financijskih sredstava na koje bi inače imale pravo. Ova dodatna financijska sredstva iznose 107 EUR po stanovniku za razdoblje 2007. do 2013. u okviru cilja konvergencije. Sva daljnja usklađivanja iznosa koji su dodijeljeni Poljskoj prema stavku 10. su neto iznosi vrijednost navedenih dodatnih sredstava.
15. Ne dovodeći u pitanje stavak 7., regiji Közép-Magyarország na drugoj razini NUTS-a dodjeljuju se dodatna sredstva u iznosu od 140 milijuna EUR tijekom razdoblja od 2007. do 2013. Za ovu regiju vrijede jednake zakonske odredbe kao i za regije iz članka 8. stavka 1.
16. Ne dovodeći u pitanje stavak 7., regiji Prag na drugoj razini NUTS-a dodjeljuju se dodatna sredstva u iznosu od 200 milijuna EUR tijekom razdoblja od 2007. do 2013. u okviru cilja regionalne konkurentnosti i zapošljavanja.
17. Cipar u razdoblju od 2007. do 2013. koristi prednosti prijelaznih dogovora koji se primjenjuju na regije u smislu stavka 6. točke (b), a njegova početna točka se utvrđuje u skladu sa stavkom 13.
18. Regije Itä-Suomi i Madeira na drugoj razini NUTS-a, iako zadržavaju status regija koje su u sustavu postupnog uvođenja, koriste prijelazne financijske dogovore utvrđene stavkom 6. točkom (a).
19. Regija druge razine NUTS-a Kanarski otoci koristi dodatna financijska sredstva od 100 milijuna EUR tijekom razdoblja od 2007. do 2013. u okviru prijelazne potpore iz članka 8. stavka 2.
20. Najudaljenije regije određene člankom 299. Ugovora i regije druge razine NUTS-a koje udovoljavaju kriterijima iz članka 2. Protokola br. 6 Ugovora o pristupanju Austrije, Finske i Švedske, zbog svojih posebnih ograničenja, koriste dodatna financijska sredstva iz EFRR-a. Ova financijska sredstva iznose 35 EUR po stanovniku na godinu i predstavljaju dodatak financijskim sredstvima na koje bi navedene regije inače imale pravo.
21. U pogledu alokacije u okviru prekograničnog dijela cilja europske teritorijalne suradnje iz članka 7. stavka 1., intenzitet potpore za regije duž bivših vanjskih kopnenih granica između EU-15 i EU-12 te između EU-25 i EU „+ 2” je 50 % veći od sredstava koja se dodjeljuju drugim predmetnim regijama.

22. Poštujući osobita nastojanja u mirovnom postupku u Sjevernoj Irskoj, dodjeljuje se ukupni iznos od 200 milijuna EUR za program PEACE za razdoblje od 2007. do 2013. Program PEACE se provodi kao prekogranični program u smislu članka 3. stavka 2. točke (c) i, u svrhu promicanja socijalne i gospodarske stabilnosti predmetnih regija, uključuje prije svega djelovanja za promicanje kohezije među zajednicama. Prihvatljivo područje je cijela Sjeverna Irska i pogranične regije Irske. Program PEACE se provodi u okviru cilja europske teritorijalne suradnje uz puno poštovanje aditivnosti intervencija iz strukturnih fondova.
  23. Švedskim regijama koje su obuhvaćene ciljem regionalne konkurentnosti i zapošljavanja dodjeljuju se dodatna financijska sredstva iz EFRR-a u iznosu od 150 milijuna EUR.
  24. Ne dovodeći u pitanje stavak 7., Estoniji, Latviji i Litvi, koje predstavljaju jedinstvene regije druge razine NUTS-a, dodjeljuju se dodatna financijska sredstva u iznosu od 35 EUR po stanovniku za svaku od država u razdoblju od 2007. do 2013.
  25. Austrijskim regijama koje su obuhvaćene ciljem regionalne konkurentnosti i zapošljavanja i koje su smještene na bivšim vanjskim granicama Europske unije dodjeljuju se dodatna financijska sredstva EFRR-a u iznosu od 150 milijuna EUR. Bavarskoj se na sličan način dodjeljuju dodatna financijska sredstva u iznosu od 75 milijuna EUR u okviru cilja regionalne konkurentnosti i zapošljavanja.
  26. Španjolska koristi dodatnu alokaciju u iznosu od 2,0 milijarde EUR u okviru EFRR-a kako bi unaprijedila istraživanje, razvoj i inovacije, za i u korist poduzeća kako je utvrđeno člankom 4. stavkom 1. i člankom 5. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1080/2006. Okvirna raspodjela iznosi 70 % za regije prihvatljive u okviru cilja konvergencije iz članka 5., 5 % za regije prihvatljive za prijelaznu potporu iz članka 8. stavka 1., 10 % za regije prihvatljive u okviru cilja regionalne konkurentnosti i zapošljavanja iz članka 6. i 15 % za regije prihvatljive za prijelaznu potporu iz članka 8. stavka 2.
  27. Ceuti i Melilli se dodjeljuju dodatna financijska sredstva iz EFRR-a u iznosu od 50 milijuna EUR tijekom razdoblja od 2007. do 2013. u okviru prijelazne potpore iz članka 8. stavka 1.
  28. Italiji se dodjeljuju dodatna financijska sredstva u iznosu od 1,4 milijarde EUR iz strukturnih fondova kako slijedi: 828 milijuna EUR za regije prihvatljive u okviru cilja konvergencije iz članka 5. stavka 1., 111 milijuna EUR za regiju prihvatljivu za prijelaznu potporu iz članka 8. stavka 1., 251 milijun EUR za regiju prihvatljivu za prijelaznu potporu iz članka 8. stavka 2. i 210 milijuna EUR za regije prihvatljive u okviru cilja regionalne konkurentnosti i zapošljavanja iz članka 6.
  29. Francuska prima dodatnu alokaciju u iznosu od 100 milijuna EUR tijekom razdoblja 2007. do 2013. u okviru cilja regionalne konkurentnosti i zapošljavanja poštujući posebne okolnosti Korzike (30 milijuna EUR) i francuskog Hainauta (70 milijuna EUR).
  30. Dodatna alokacija u iznosu od 167 milijuna EUR dodjeljuje se istočnim saveznom pokrajinama Njemačke koje su prihvatljive za pomoć u okviru cilja konvergencije iz članka 5. stavka 1. Dodatna alokacija u iznosu od 58 milijuna EUR dodjeljuju se istočnim saveznom pokrajinama Njemačke koje su prihvatljive za prijelaznu potporu iz članka 8. stavka 1.
  31. Ne dovodeći u pitanje stavak 7. dodatna financijska sredstva iz EFRR-a u iznosu od 300 milijuna dodjeljuju se za cilj europske teritorijalne suradnje na sljedeći način: 200 milijuna EUR za transnacionalnu suradnju u smislu članka 7. stavka 2. i 100 milijuna EUR za međuregionalnu suradnju u smislu članka 7. stavka 3.
-

## PRILOG III.

## Gornje granice koje se primjenjuju na stope sufinanciranja

(iz članka 53.)

Kriteriji	Države članice	EFRR i ESF Postotak prihvatljivih izdataka	Kohezijski fond Postotak prihvatljivih izdataka
(1) Države članice čiji je BDP po glavi stanovnika za razdoblje od 2001. do 2003. bio niži od 85 % prosjeka EU-25 u istom razdoblju.	Cipar, Češka Republika, Estonija, Grčka, Latvija, Litva, Mađarska, Malta, Poljska, Portugal, Slovačka, Slovenija	85 % za ciljeve konvergencije i regionalne konkurentnosti i zapošljavanja	85 %
(2) Države članice osim onih iz (1) koje ispunjavaju uvjete za prijelazni režim Kohezijskog fonda na dan 1. siječnja 2007.	Španjolska	80 % za regije u okviru cilja konvergencije i regije u sustavu postupnog uvođenja u okviru cilja regionalne konkurentnosti i zapošljavanja  50 % za cilj regionalne konkurentnosti i zapošljavanja izvan regija u sustavu postupnog uvođenja	85 %
(3) Države članice osim onih navedenih pod (1) i (2).	Austrija, Belgija, Danska, Francuska, Finska, Irska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Savezna Republika Njemačka, Švedska i Ujedinjeno Kraljevstvo	75 % za cilj konvergencije	—
(4) Države članice osim onih navedenih pod (1) i (2).	Austrija, Belgija, Danska, Francuska, Finska, Irska, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Savezna Republika Njemačka, Švedska i Ujedinjeno Kraljevstvo	50 % za cilj regionalne konkurentnosti i zapošljavanja	—
(5) Najudaljenije regije iz članka 299. stavka 2. Ugovora koje koriste dodatnu alokaciju za te regije kako je predviđeno u stavku 20. Priloga II.	Francuska, Portugal i Španjolska	50 %	—
(6) Najudaljenije regije iz članka 299. stavka 2. Ugovora	Francuska, Portugal i Španjolska	85 % u okviru ciljeva konvergencije te regionalne konkurentnosti i zapošljavanja	—

## PRILOG IV.

## Kategorije izdataka

(iz članka 9. stavka 3.)

	Ciljevi: Konvergencija i regionalna konkurentnost i zapošljavanje
	Cilj: Konvergencija i regije iz članka 8. stavka 2. ne dovodeći u pitanje odluku donesenu u skladu s posljednjim podstavkom članka 5. stavka 3. Uredbe (EZ) br. 1080/2006
Kod	Prioritetne teme
	Istraživanje i tehnološki razvoj (ITR), inovacije i poduzetništvo
01	Aktivnosti istraživanja i tehnološkog razvoja u istraživačkim središtima
02	Infrastruktura za istraživanje i tehnološki razvoj (uključujući fizičke objekte, instrumente i kompjutorske mreže velike brzine koje povezuju istraživačka središta) i centre izvrsnosti za određenu tehnologiju
03	Prijenos tehnologija i poboljšanje mreža suradnje između malih i srednjih poduzeća (MSPova), između njih i drugih poduzeća i sveučilišta, ustanova višega obrazovanja svih vrsta, regionalnih tijela vlasti, istraživačkih centara te znanstvenih i tehnoloških polova (znanstveni i tehnološki parkovi, techno-polovi itd.)
04	Pomoć za istraživanja i tehnološki razvoj, osobito u malim i srednjim poduzećima (uključujući pristup uslugama istraživanja i tehnološkog razvoja u istraživačkim središtima)
05	Napredne usluge potpore za poduzeća i skupine poduzeća
06	Pomoć malim i srednjim poduzećima u promicanju ekoloških proizvoda i proizvodnih postupaka (uvođenje učinkovitog sustava gospodarenja okolišem, usvajanje i uporaba tehnologija sprečavanja onečišćenja, integracija čistih tehnologija u proizvodnju poduzeća)
07	Ulaganje u poduzeća koja su izravno povezana s istraživanjem i inovacijama (inovativne tehnologije, osnivanje novih poduzeća od strane sveučilišta, postojeć centri za istraživanja i tehnološki razvoj i poduzeća itd.)
08	Druga ulaganja u poduzeća
09	Druge mjere za poticanje istraživanja i inovacija te poduzetništva u malim i srednjim poduzećima
	Informacijsko društvo
10	Telefonske infrastrukture (uključujući širokopolasne mreže)
11	Informacijske i komunikacijske tehnologije (pristup, sigurnost, interoperabilnost, sprečavanje rizika, istraživanje, inovacije, e-sadržaj itd.)
12	Informacijske i komunikacijske tehnologije (informacijske i komunikacijske tehnologije transeuropskih prometnih mreža - TEN-IKT)
13	Usluge i aplikacije za građane (e-zdravstvo, e-vlada, e-učenje, e-uključenost itd.)
14	Usluge i aplikacije za mala i srednja poduzeća (e-poslovanje, obrazovanje i osposobljavanje, umrežavanje itd.)
15	Druge mjere za poboljšanje dostupnosti i učinkovite uporabe informacijskih i komunikacijskih tehnologija u malim i srednjim poduzećima

	Promet
16	Željeznice
17	Željeznice (TEN-T)
20	Autoceste
21	Autoceste (TEN-T)
26	Multimodalni prijevoz
27	Multimodalni prijevoz (TEN-T)
28	Inteligentni prijevozni sustavi
29	Zračne luke
30	Luke
32	Unutarnji plovni putovi (TEN-T)
	Energija
34	Električna energija (TEN-E)
36	Zemni plin (TEN-E)
38	Naftni derivati (TEN-E)
39	Obnovljiva energija: vjetar
40	Obnovljiva energija: sunce
41	Obnovljiva energija: biomasa
42	Obnovljiva energija: energija vode, geotermalna energija i drugo
43	Energetska učinkovitost, kogeneracija, gospodarenje energijom
	Zaštita okoliša i sprečavanje rizika
52	Promicanje čistoga gradskog prijevoza
	Povećanje prilagodljivosti radnika i tvrtki, poduzeća i poduzetnika
62	Razvoj sustava i strategija cjeloživotnog učenja u poduzećima; osposobljavanje i usluge za zaposlenike kako bi se unaprijedila njihova prilagodljivost promjenama; promicanje poduzetništva i inovacija
63	Oblikovanje i širenje inovativnih i produktivnijih načina organizacije rada
64	Razvoj posebnih usluga za zapošljavanje, osposobljavanje i potpora u vezi s restrukturiranjem sektora i poduzeća i razvoj sustava za predviđanje gospodarskih promjena i budućih potreba u smislu radnih mjesta i vještina
	Unaprjeđenje pristupa zaposlenju i održivost
65	Modernizacija i jačanje ustanova tržišta rada
66	Provođenje aktivnih i preventivnih mjera na tržištu rada
67	Mjere koje potiču aktivno starenje i produžavanje radnog vijeka
68	Potpora za samozapošljavanje i pokretanje poslovanja
69	Mjere za unaprjeđenje pristupa zapošljavanju i povećanje održivog sudjelovanja i napretka žena u zaposlenju kako bi se smanjila podjela na osnovi spola na tržištu rada te kako bi se uskladio poslovni i privatni život, kao što je lakši pristup skrbi za djecu i skrbi za osobe kojima je potrebna njega
70	Posebna djelovanja za povećanje sudjelovanja migranata u zapošljavanju i time jačanje njihove socijalne integracije

	Unaprjeđenje socijalne uključenosti osoba u nepovoljnijem položaju
71	Mogućnosti integracije i ponovnog zapošljavanja osoba u nepovoljnijem položaju; suzbijanje diskriminacije u pristupu i napredovanju na tržištu rada te promicanje prihvaćanja različitosti na radnom mjestu
	Unaprjeđenje ljudskog kapitala
72	Oblikovanje, uvođenje i provedba reformi u sustavima obrazovanja i osposobljavanja kako bi se razvile mogućnosti zapošljavanja, unaprjeđivanje relevantnosti početnog i strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za tržište rada, unaprjeđivanje vještina i znanja osoblja koje provodi osposobljavanje s ciljem inovacija i gospodarstva temeljenog na znanju.
73	Mjere za povećanje sudjelovanja u cjeloživotnom obrazovanju i osposobljavanju, uključujući djelovanja za smanjenje stope ranog napuštanja školovanja i podjele predmeta prema spolu te bolji pristup i kakvoća početnog strukovnog i tercijarnog obrazovanja i osposobljavanja
74	Razvoj ljudskog potencijala u području istraživanja i inovacija, osobito kroz poslijediplomske studije i osposobljavanje istraživača te aktivnosti umrežavanja sveučilišta, istraživačkih centara i poduzeća